

کورتییہ کا جوان بُو
ریزبہ ندیا رویدانین
ژیانناما سہ روہری پیغہ مہران

- پەرتۈك: كورتىيەكا جوان بۆرۈزبەندىيا رويدانىن

ژياناما سەرۋەرى پېغەمبەران

- نقيسين: وحيد عبدالسلام بالي

- ۋەرگېرن: ئدریس غازى

- بەرگ: محەمەد حسين

- ژمارا سپاردنى: (D-/۲۵۸۰/۲۱) سالا (۲۰۲۱)

- چاپا ئىكى: ۲۰۲۱ زايىنى ۱۴۴۳ مشەختى

- تىراز: (۱۰۰۰) دانە

کورتییہ کا جوان بُو
ریزبہ ندیا رویدانین
ژیانناما سہروہری پیغہ مہران

کۆمکرن و لیکدان
وحید عبدالسلام بالی

وہرگیران
ئدریس غازی

ناقەرىۋك

بابەت

بەرپەر

- ۷ پېشكىشكرن
- ۱۲ پېشگۆتەن چاپا دووى
- ۱۳ قويناغىن خواندن و قەكۆلىنا ژيانناما پېغەمبەرى
- ۱۷ قەدر و بەھايى ئنىيەتە چاك
- ئەو ئنىيەتەن مۇسلمان دىنىت دەمى
- ۱۹ ژيانناما پېغەمبەرى دخوينىت
- ۲۷ ژ بوونى ھەتە پېغەمبەرىنىيى
- ۳۱ ژ پېغەمبەرىنىيى ھەتە مشەختبوونى
- ۳۷ سالا ئىكى ژ مشەختبوونى
- ۴۱ سالا دووى ژ مشەختبوونى
- ۴۶ سالا سىيى ژ مشەختبوونى
- ۴۹ سالا چارى ژ مشەختبوونى
- ۵۲ سالا پېنجى ژ مشەختبوونى
- ۵۵ سالا شەشى ژ مشەختبوونى

۶۲	سالا حەفتى ژ مشەختبوونى
۶۹	سالا هەشتى ژ مشەختبوونى
۸۲	سالا نەھى ژ مشەختبوونى
۹۳	سالا دەھى ژ مشەختبوونى
۱۰۱	سالا يازدى ژ مشەختبوونى
۱۰۵	شەرىن پىڭەمبەرى
۱۱۰	سەرىيەن پىڭەمبەرى ھەنارتىن
۱۲۳	مىرىن پىڭەمبەرى دانىن
۱۲۵	نقىسەرەن پىڭەمبەرى
۱۳۱	قاسدىن پىڭەمبەرى بو پاشايان
۱۳۶	ئەو شاندېن ھاتىنە دەف پىڭەمبەرى
۱۴۴	بانگدەرەن پىڭەمبەرى خودى
۱۴۶	دەيگەن مۇسلمانان
۱۵۰	جارىيەن پىڭەمبەرى
۱۵۱	عەيالەن پىڭەمبەرى
۱۵۲	مام و مەتەن پىڭەمبەرى

پیشکش کرن

سو پاسی بو خودایی ههمی جیهانان، و سلاقل سهر دویماهیئی
پیغه مبه ران و پیشیئی فاسدان، پیغه مبه ری مه موحه ممدی و
بنه مال و هه فال و دویکه تییین وی بن، و پاشی.

ئهم ههمی پیدفی نیاسینا ژیاننا پیغه مبه ری مه زن موحه ممدینه
ﷺ، و ناگه هدار بین ل سهر ژیانناما وی یا بیهنخوش، دا ژ
گه نجینه ییین وی یین په روه رده دی و رهوشه نبیری و جفاکی و ئابوری
و سیاسی و کارگیری وەرگرین چونکی ئهو قوتابخانه کا تمامه بو
ژیانی.

و پیغه مبه ر ﷺ دئیتته هژمارتن نموونه بو مه و ئهو روئاهیا
ئهم پی ریکین ژیاننا خو دبیین، و ئه گهر ئهم فی ژیانناما پیهنخوش
بو خو نه کهینه ری نیشاندر دی تووشی لاوازییا دیتنی بین، و دی
وی ریکا به ری مه ددهته به خته وهریا ههردوو جیهانان به رزه کهین.
و چیدبیت ژوان په رتووکی گرنگ و ب مفا بو خواندنا ژیانناما
پیغه مبه ری یا پیروژ، و نیزیکرنا وی بو مه و ب سانه ییختنا وی
هر وهکی ئهم پیغه مبه ری ﷺ دبیین ئه فه په رتووکه بیت یا ب
نافی (کورتیه کا جوان بو ری زبه ندیا رویدانین ژیانناما سه روه ری
پیغه مبه ران) یا نقیسه ر (وه حید عه بدولسه لام بالی) ئه فی ب رهنگه کی

جوان و داهینانکار ژياناناما پيغه مبهري يا پيرۆز پيشكيشكري، ب ريكا
 گرنگيدان و دياركرنا ريژه نديا رويدانين ژياناناما پيغه مبهري ﷺ
 ب رهنهگي كورت، فيجا رويدانين وي ب ريژه ندي دياركرينه، و
 رهخين وي كۆمكرينه، و بۆچوونا دورستر د وان بابه تين گه لهك
 بۆچوون ل سهر ههين دياركريبه، له ورا بهرهمي في پهرتووكي
 بوويه مفايهگي مهزن بو خواندهفاني، ئه في ب ريكا في پهرتووكي
 ناگه هداري نه خشه ي ژياناناما پيغه مبهري و په يكهري وي ب
 رهنهگي تهمام دبیت، چونكي هوكاري دهمي د ژياناناما پيغه مبهريدا
 مفايهگي مهزن ههيه، ئه ف پهرتووكه به حسي رويدان و پيزانينين
 بهر فرده يين ژياناناما پيغه مبهري ناكهت، و مروف د شيت بهر فرده ييا
 رويدانين ژياناناما پيغه مبهري ژ پهرتووكين ژيانامي يين زور و
 فرده جوړ وهر بگريت، يان زي ژ وان پهرتووكين ئه ف مهتنه شروقه كري
 كو هه تا نوكه دوو پهرتووك هاتينه نفيسين وهك شروقه كرن بو في
 پهرتووكي، و ئه ف چهنده دبیت هاريكار بو تيگه هشتا ژياناناما
 پيغه مبهري ﷺ ب رهنهگي هوير و ئاشكرا، و ب في چهندي مروف
 د شيت بهر سفا گومان باز يين وان بدهت يين دفين زيانى بگه هيننه
 پيغه مبهري خوشتي ﷺ ب ريكا به حسكرنا رويدانين ژيانا وي ب
 رهنهگي نه دورست، به لي ب ريكا ريژه ندي و دوي فيكييا رويدانين
 ژيانامي د في پهرتووكيدا مروف دي شيت ب ساناهي بهر سفا وان
 گومان باز ييان دهت، چونكي د بنیاتدا ئه ف رويدانه د وان دهماندا

چینه‌بووینه یین به‌لافکه‌رین وان گومان‌بازیان دبیرن، فیجا دی
شهر‌مزارییین وان، و خه‌له‌تیا گۆتنین وان دیار و ناشکرا بن.

که‌ساتیا پیغه‌مبه‌ری ﷺ و هکی چرایه‌کی گه‌شه بو وی یی بقیّت
ب سهر ریکا راست هه‌لبیت، پیغه‌مبه‌ری ﷺ ژيانا خو ته‌رخانکر بو
باشیئی ل کیری با و کیشه چؤبا، و ئەم موسلمان د داخوازکرینه ل
دویف ده‌وسا وی بچین، ژ بهر کو ئەو وەرگیره بو قورئانی، و ئەو
کریاره‌کا پراکتیکی بوو بو وان فه‌رمانین خودایی وی یی مه‌زن
لیکرین، خودایی مه‌زن د دهره‌قا ویدا دبیریت: (لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي
رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةً) [الأحزاب: ۲۱]، ناکو: (ب سویند پیغه‌مبه‌ری
خودی بو هه‌وه باشتین نموونه بوو چاف لی بیته‌کرن)، و ژ بهر گۆتنا
عائیشایی ﷺ ده‌می پسیارا ره‌وشتی پیغه‌مبه‌ری ﷺ ژ ی
هاتییه‌کرن به‌رسف دا و گۆت: (ره‌وشتی وی قورئان بوو)^(۱).

له‌ورا خواندنا ژيانانما پیغه‌مبه‌ری ﷺ نایینه و ژيانه ژ بهر وان
ئه‌حکام و عه‌قیده و ره‌وشت و مامه‌له‌یین تیدا، و ئەو ژيانه ژ بهر
وان په‌ند و سه‌ربۆرین په‌روه‌رده‌یی و باوه‌ری و سیاسی و ئابۆری و
جفاکی و ژ بلی وان یین تیدا، قی چه‌ندی وەر سه‌حابی زیده د رژد
بن ل سهر فی‌رکنا قی ژيانانما پیروژ بو زارۆکین خو، چونکی ئەو
باشترین تشته وان پی ب پاریزن، هه‌تا سه‌روه‌ری مه‌ سه‌عه‌دی کوری
ئه‌بی وه‌قاسی ﷺ گۆت: ((مه زارۆکین خو فی‌ری ژيانانما

(۱) نيام ئەحمەدی فەه‌گه‌هاستییه ب سه‌نه‌ده‌کی دورست.

پيڻه مبهري ﷺ و شهريڻ وي دڪرن، ههروهكي مه ئه و فيري
سوڙمهكا قورئائي دڪرن))، فيجا ئه و مهزن بوون و هه ژيكرنا
پيڻه مبهري ﷺ تڙي دل و وان بوو و في چهندي ئه و پالدان بو
بهرفانينكرن ژ وي، و دويچوونا رهوشتيڻ وي يڻ پيرؤز.

لهورا يا فهره ل سهر مه ژياناما پيڻه مبهري ﷺ ژ دهستيكي
ههتا دويماهيي بزانيڻ، و چو پهرتووك نينن وهكي في پهرتووكي
(كورتيهكا جوان) ئه ف بابته هو سا ب جواني بهحسگر بيت، ئه و
ئيڪ ژ مفاترين پهرتووكايه دهرباره ژياناما پيڻه مبهري ﷺ،
چونكي ژياناما ب ريكهكا شرين و جوان و زانستي و ريژهندي ل
دويف ريژهنديا دهمي (زهماني) پيشكيشكريه.

خواندن و ژ بهركرنا في مهتنى د فان خاليڻ خواريدا ديار دببت.

★ زانينا ميژوويا تهشريعكرن.

★ زانين و بنهجهكرنا ميژوويا شهر و سريهيهان^(۱) و هاتنا شانندان.

★ زانينا نقيسهريڻ پيڻه مبهري ﷺ و كا چ نقيسينه.

★ زانينا وان ميريڻ پيڻه مبهري ﷺ دانين و كا ل سهر چي بوو.

★ نياسينا قاسديڻ پيڻه مبهري ﷺ بو پاشايان هنارتين و ئه و جهين ئه و
بو هاتينه هنارتن.

(۱) مه پهيقا (شهر) بهرانبهر (غزوة) ب كارئينايه و (غزوة) بو وان شهران دئيه
گوٽن يڻ پيڻه مبهري بخو ﷺ بهشداري تيڊا كرى، و مه ههر سريه بهانبهر
(سريه) ب كارئينايه ژ بهر نهبوونا چو پهيقين گونجاي وي راماني بدن و (سريه)
بو وان شهران دئيه ب كارئينان يڻ پيڻه مبهري بخو ﷺ بهشداري تيڊا نهكرى.
ومرگير.

* نیاسینا بانگدەرین پیغمبهری ﷺ و ئهو جهین وان لی بانگدای.
 * نیاسینا هه‌قزینین پیغمبهری ﷺ و زانینا کا ههر ئیک ل کیژ
 هه‌یف و سالی هه‌قزینی پیکئینابوو و کهنگی و ده‌گرکربوو.
 * زانینا ئه‌حکامین شه‌ری یین هاتینه نه‌سخرن و ئه‌وین
 نه‌سخرین ئه‌فین نه‌ئینه زانین هه‌که ب میژوویی نه‌بیت.
 ب فی چه‌ندی خوانده‌فان دی به‌ره‌مه‌کی باش چنیت، و مفایه‌کی
 مه‌زن بینیت، و زانینه‌کا راست و ئاشکرا بو ژیاناما باشترین که‌س
 موحه‌مه‌دی ﷺ وەرگريت.

ل دویماهییی دی بیژین خودی خیرا نفیسه‌ری بنفیسیت، ل سه‌ر
 ئه‌نجامدانا وی بو فی کارێ جودا، و خودی به‌ره‌که‌تی بیخیته کار و
 وه‌ستیانا وەرگیرێ ماموستا ئدریس غازی، ئه‌وی ب سوپاسیقه ئه‌ف
 په‌رتووکه وەرگیرای بو زمانی کوردی زاری کرمانجی، فیجا بو کورپن
 کوردستانی ب سانه‌ی ئیخست بگه‌هنه فی گه‌نجینه‌یا زه‌نگین و تری
 پیزانینین پر بها ب ریکا وەرگیرانا وی بو فی په‌رتووکی، خودی خیرا وی
 بنفیسیت، و بکه‌ته د ته‌رازییا چاکییین ویدا ل روژا قیامه‌تی، و مه‌هده‌را
 پیغمبهری خوشتی ﷺ ب رزقی مه‌هه‌میان بکه‌ت.

و سوپاسی بو خودی ل ده‌ستپیکێ و دویماهییی

د. شهاب ئه‌حمه‌د باله‌ته‌ی

ز ۲۰۲۱/۹/۱۹

۱۲/ سه‌فه‌ری/ ۱۴۴۳ مش

پیشگوئنا چا پا دووی

سو پاس بو خودی بتنی، و سلاق ل سەر وی بن یی چو
پیغمبەر پستی وی نهئین، و پاشی:
ئهفه کورتیه که ل دۆر ژياناما پیغمبهری، ریزبهندیی بو
رویدانیی وی دکهت، و رهخین وی کۆم دکهت، و بۆچوونا
دورستر ژ ناف بۆچوونین جودا سەردئیخیت، و من ناف وی کره
(کورتیه کا جوان بو ریزبهندییا رویدانیی ژياناما سەرودری
پیغمبهران)، و ئەز دوعا ژ خودایی پاک دکەم مە بهیلتە ساخ ل
سەر سوننهتا پیغمبهری خو ﷺ، و مە ل سەر ئایینی وی
بمرینیت، و مە ل ژیر ئالایی وی کۆم بکهت، و ژ حەوزا وی بدەتە
مە، خودی باشتین پسارژێکریه، و مەزنتین داخوازکریه.

یی هه ژار بو خودی
وحید بن عبدالسلام بالی
۱۰ رەمەزانی سالا ۱۴۱۸ مش

قويناغين خواندن وڦه ڪولينا ڙياناما پيڻه مبهري

قويناغا ئيڪي: قويناغا دامه زراندي:

خوانده ڦان تيڏا رادبيت ب ڙبه رڪرنا مه تنه ڪي ڪورت و
ڪو مڪهر بو رويدانين ڙياناما پيڻه مبهري، و بو ڦي قويناغي ئه م
ڦان په رتو وڪان پيشنيار دڪهين:

۱ - الخلاصة البهية في ترتيب أحداث السيرة النبوية: ڙبه رڪرن.

۲ - الفصول في اختصار سيرة الرسول - صلى الله عليه وسلم: ابن
ڪثير: خواندن.

۳ - خلاصة سيرة سيد البشر - صلى الله عليه وسلم: محب الدين
الطبري: خواندن.

۴ - حقائق الأنوار في سير النبي المختار- صلى الله عليه وسلم: ابن
الديبع الشيباني: خواندن.

۵ - الدرر في اختصار المغازي والسير: ابن عبد البر: خواندن.

قويناغا دووی؛ قويناغا ھزرکرنی؛

خواندەفان تیدا رادبیت ب خواندن و ڤه کۆلینا پەرتوو کەکا
گرنگیی ب دەتە ڤه گێرانا میژوویی یا ریزبەند بو رویدانین
ژیانناما پیغه مبهری، و بو ڤی قویناغی ئەم پيشنيارا ڤان
پەرتووکان دکەین:

۱ - الرحيق المختوم: المباركفوري: خواندن.

۲ - سيرة الرسول - صلى الله عليه وسلم: الشيخ محمود المصري:
خواندن.

۳ - السيرة النبوية الصحيحة: الدكتور أكرم ضياء العمري: خواندن.

قويناغا سییی؛ قويناغا ڤه کۆلین و شروڤه کرنی؛

خواندەفان تیدا رادبیت ب ڤه کۆلینا پەرتوو کەکا بەحس
رویدانین ژیانناما پیغه مبهری بکەت ب شروڤه کرن و ژي
دەرئێخستن، و بو ڤی قویناغی ئەم پيشنيارا ڤان پەرتووکان
دکەین ب ریزبەندی:

۱ - هذا الحبيب يا محب: الشيخ الجزائري: خواندن و ڤه کۆلین.

- ۲ - السيرة النبوية في ضوء المصادر الأصلية: د. مهدي بن أحمد:
خواندن و فهكولين.
- ۳ - السيرة النبوية دروس وعبر: د. علي بن الصلابي: خواندن و
فهكولين.
- ۴ - بدر الكبرى صور من الواقع: د. محمد بن عبده يمانى: خواندن
و فهكولين.
- ۵ - فقه الغزوات: د. محمود بن العيساوي: خواندن و فهكولين.
- ۶ - فقه السرايا: د. محمود بن العيساوي: خواندن و فهكولين.
- ۷ - الرسول القائد: اللواء محمود شيت خطاب: خواندن و فهكولين.
- ۸ - زاد المعاد في هدي خير العباد: الإمام ابن القيم: خواندن و
فهكولين.

قويناغا چارى؛ قويناغا بسپوريى؛

خواندهفان تيدا رادبيت ب فهكولينا هر رويدانهكى يان
شهرهكى يان سرييهكى ب فهكولينهكا بهر فرهه و خواندنهكا
هویر، نهوژى ب ريكا كۆمكرنا پيزانيان ل دور ئيك رویدان د
وان ژیدەر و ئى فهگهړاندا يين دهستى وى دگههيتى سهبارت
ژياناما پيغه مبهرى، مينا:

- ١- المغازي: الواقدي.
 - ٢- السيرة النبوية: ابن هشام.
 - ٣- الروض الأنف في شرح سيرة ابن هشام: السهيلي، (٧) بهرگ.
 - ٤- الطبقات الكبرى: ابن سعد.
 - ٥- تاريخ الطبري.
 - ٦- الكامل في التاريخ: ابن الأثير.
 - ٧- البداية والنهاية: ابن كثير.
 - ٨- سبل الهدى والرشاد في سيرة خير العباد، (١٤) بهرگ.
 - ٩- إمتاع الأسماع بما للنبي - صلى الله عليه وسلم - من الأحوال والأموال والحفدة والمتاع: المقرئزي، (١٤) بهرگ.
 - ١٠- شذرات الذهب في أخبار من ذهب: ابن عماد الحنبلي.
 - ١١- عيون الأثر: ابن سيد الناس.
- و ژ بلى وان ژ وان ژيـدهرين كو دى د دهـمهـنين فى
پهـرتووكيدا بينى ب هـهـزكرنا خودى.

قه‌در و بهایی^۱ ئنیه‌تا چاک

ئەوئ بەر ب خودیقه بچیت خو زەحمەت ددەت چو کاران
نەکەت خو هەکە موباح ژى بیت (ئانکو نە خیر بیت نە گونەه)
بیئ ئنیه‌تەکا چاک بو بینیت دا خودان خیر و پاداشت بیت ل
سەر وی کارى، فیجا هەکە خوارن خوار دئ ئنیه‌تەکئ بو ئینیت،
و هەکە نفست دئ ئنیه‌تەکئ بو ئینیت، هەروەسا هەکە کارئ
کرین و فروتنئ بکەت، یان دگەل براین خو روینیتە خواری،
یان هەر کارەکئ دى یئ هەبیت، و یا ژ وئ پلە بلندتر ئەوە بو
ئیک کار گەلەك ئنیه‌تان بینیت، فیجا هند خیر و پاداشت
بگەهیتئ ل دویف ئنیه‌تئ وی ژ بەر گۆتەنا پیغەمبەرى ﷺ:
(بو هەر مەرفەه‌کئ کا چ ئنیه‌ت ئینایە دئ ئەو بیت)^(۱).

خو هەکە نەشیئ هندەك ژ وان ئنیه‌تان بجهبینیت ژى ژ بەر
گۆتەنا پیغەمبەرى ﷺ: ((هەرکەسئ بکەتە دلئ خو (ئنیه‌تئ

(۱) بوخارى و موسلم ل سەر ریککەفتینە.

بينيت) خیرهکی بکەت و نه کهت، خودی خیرهکا تمام بو وی ل دهف خو دى نقيسيت))^(١).

و ب ئاڤاكرن ل سەر فى چەندى پیدقییه مروقى گەلەك
ئنیهتین چاك هەبن بو خواندنا ژيانناما پیغه مبهرى يا بیخوش،
و ئەز دى بو ته هندهك ژ وان ئنیهتان به حس كه م یین ل بیرا
من ل دور فى چەندى، پاشى دى دهلیقهى دمه ته تو ژ وی
تشتى خو ددهته ته ژ ئنیهتین چاك ل سەر زیدهكهى، فیجا ژ
بەر کیمیا زانینا خو و خەمساریا من د دههقا خودیدا، دى
بینى دهستى من یى گرتییه، و ئەزمانى من یى راوهستیایه ل دور
فى بابەتى، لەوا دوعا ژ خودایى مەرد دکهین ئەو ئەندامین
لەشى مه بو پەرستنا خو بکاربینیت، و مه د رازیبونا خودا ب
دهته کارى^(٢).

(١) بوخارى و موسلم ل سەر ریککهفتینه.

(٢) نوکه ئەز یى ل سەر پەرتووکهکى کار دکه م سەبارەت ئنیهتین چاك ئەوین کو د
شیاندايه موسلمان بینیت د هەر کارهکید، و ریزبەندییا وان ل دور بابەتین
فقهیه، و چیدبیت نافى وى کهمه: (تحفة السائرین فی طریق الأولیاء والصالحین)
خودى تمامکرنا وى ب ساناھى بیخیت.

ئەو ئىيەتتەن مۇسلمان دىنىيەت دەمى ژيانناما پېغەمبەرى دىنىيەت

- ۱- ئىيەتتا نىزىك بولسا ئۆزى بىر يىگا خاۋاندا زانستى شەرى دىنىيەت.
- ۲- ئىيەتتا زانىنا رەۋش و سەرۋەرىن پېغەمبەرى ﷺ دىنىيەت دا چافلى بىكەت.
- ۳- ئىيەتتا زانىنا ھەلۋىستىن پېغەمبەرى ﷺ دىنىيەت دا ھەژىكرنا ۋى بۆ زىدە بىيەت.
- ۴- ئىيەتتا زانىنا موعجىزەيىن پېغەمبەرى ﷺ دىنىيەت دا باۋەرىيا ۋى زىدە بىيەت.
- ۵- ئىيەتتا زانىنا ھەلۋىستىن پېغەمبەرى ﷺ دىنىيەت دا ھەلا و نەخۇشياندا دىنىيەت دا خۇراگىرىيا ۋى زىدە بىيەت.
- ۶- ئىيەتتا چافلىكرنا پېغەمبەرى ﷺ دىنىيەت ۋەك بانگخاۋەك بۆ خۇدى.
- ۷- ئىيەتتا چافلىكرنا پېغەمبەرى ﷺ دىنىيەت د سەرۋەرىيىدا د گەل مۇسلمانان.
- ۸- ئىيەتتا چافلىكرنا پېغەمبەرى ﷺ دىنىيەت ۋەك ھەفۋىن د مالىدا.

۹- ئنیه تا چافلیکرنا پیغمبه‌ری ﷺ دئینیت د پهرستنا خودای خۆدا.

۱۰- ئنیه تا چافلیکرنا پیغمبه‌ری ﷺ دئینیت د ره‌وشا زه‌نگینییدا.

۱۱- ئنیه تا چافلیکرنا پیغمبه‌ری ﷺ دئینیت د ره‌وشا هه‌ژارییدا.

۱۲- ئنیه تا چافلیکرنا پیغمبه‌ری ﷺ دئینیت د ره‌وشا ساخله‌مییدا.

۱۳- ئنیه تا چافلیکرنا پیغمبه‌ری ﷺ دئینیت د ره‌وشا نه‌ساختییدا.

۱۴- ئنیه تا زانینا ریکا پیغمبه‌ری ﷺ د پاقریزی و نفیژییدا دئینیت دا چاف لی بکه‌ت.

۱۵- ئنیه تا زانینا ریکا پیغمبه‌ری ﷺ د ئه‌ینی و هه‌ردوو جه‌ژناندا دئینیت دا چاف لی بکه‌ت.

۱۶- ئنیه تا زانینا ریکا پیغمبه‌ری ﷺ د نفیژین هه‌یف غه‌یرین و روژ غه‌یرین و نفیژا بارانییدا دئینیت دا چاف لی که‌ت.

۱۷- ئنیه تا زانینا ریکا پیغمبه‌ری ﷺ د جه‌نازه‌یان و فه‌شارتنیدا دئینیت دا چاف لی بکه‌ت.

۱۸- ئنیه تا زانینا ریکا پیغمبه‌ری ﷺ د نفیژا بارانی و نفیژا ترسییدا دئینیت دا چاف لی که‌ت.

۱۹- ئنیه تا زانینا ریکا پیغمبه‌ری ﷺ د روژی و زه‌کاتییدا دئینیت دا چاف لی بکه‌ت.

۲۰- ئىيهتا زانينا ريكا پيغمبهري ﷺ د حه جي و عومريدا
دئينيت دا چاف لي بكهت.

۲۱- ئىيهتا زانينا ريكا پيغمبهري ﷺ د دانا سهر و قورباناندا
دئينيت دا چاف لي بكهت.

۲۲- ئىيهتا زانينا ريكا پيغمبهري ﷺ د ژنئينان و بهردانيدا
دئينيت دا چاف لي بكهت.

۲۳- ئىيهتا زانينا ريكا پيغمبهري ﷺ د خوارن و فه خوارنيدا
دئينيت دا چاف لي بكهت.

۲۴- ئىيهتا زانينا ريكا پيغمبهري ﷺ د كرپن و فروتنيديا
دئينيت دا چاف لي بكهت.

۲۵- ئىيهتا زانينا ريكا پيغمبهري ﷺ د گريبهستاندا مينا
كريكرني و ئافدانئ دئينيت دا چاف لي بكهت.

۲۶- ئىيهتا زانينا ريكا پيغمبهري ﷺ د خوازتنا تشتهكي بو
دهمهكي (ئىستيعارهكرن) و ئهمانهتيديا دئينيت دا چاف لي
بكهت.

۲۷- ئىيهتا زانينا ريكا پيغمبهري ﷺ د وي تشتي مروفي ديتي
و فيداي و بهخشيندا دئينيت دا چاف لي بكهت.

۲۸- ئىيهتا زانينا ريكا پيغمبهري ﷺ د تولي و خويناندا دئينيت
دا چاف لي بكهت.

۲۹- ئنیه‌تا زانینا ریڤکا پیغه‌مبه‌ری ﷺ د س‌ویند‌خوارن و شه‌ه‌ده‌دانیدا دئینیت دا چاف لی بکه‌ت.

۳۰- ئنیه‌تا زانینا ریڤکا پیغه‌مبه‌ری ﷺ د سه‌ره‌ده‌رییی د گه‌ل مروفتین رکوویی و دوورویناندا دئینیت دا چاف لی بکه‌ت.

۳۱- ئنیه‌تا چافلیکرنا سه‌حابییین خودان قه‌در دئینیت د هه‌لو‌یستین وان یین قاره‌مانیدا.

۳۲- ئنیه‌تا چافلیکرنا سه‌حابییین خودان قه‌در دئینیت د له‌زکرنا وان د وهرگرتن و به‌رسفدانا فه‌رمانین خودایی بلند دا.

۳۳- ئنیه‌تا چافلیکرنا سه‌حابییین خودان قه‌در دئینیت د له‌زکرنا وان د وهرگرتن و ه‌رسفدانا فه‌رمانین پیغه‌مبه‌ری خودیدا
ﷺ.

۳۴- ئنیه‌تا زانینا رویدانین ژیانانما پیغه‌مبه‌ری ﷺ دئینیت و نه‌و په‌ند و سه‌ربوړین تیدا.

۳۵- ئنیه‌تا زانینا رویدانین ژیانانما پیغه‌مبه‌ری ﷺ دئینیت و نه‌و نه‌حکامین فقهی یین ژئی دئینه دهرئیخستن.

۳۶- ئنیه‌تا زانینا کیژ نه‌حکام ل پیشییینه و کیژ ل دویماهیی، و کیژ هاتییه نه‌سخرن و کیژ ب نه‌سخرنی رابوویه دئینیت.

۳۷- ئنیه‌تا زانینا هه‌لکه‌فتین وان نایه‌تان دئینیت نه‌وین د شه‌ران و رویدانین دی یین ژیاننامیدا هاتینه خوار.

۳۸- ئنیه‌تا زانینا ره‌وش و سه‌روبه‌ری پِیشیین ئیکی دئینیت ده‌می د ره‌وشا لاوازی و بی ده‌سته‌لاتیییدا دا چاقل وان بکه‌ت ده‌می دکه‌فیه‌ته د ره‌وشه‌کا وه‌سادا.

۳۹- ئنیه‌تا زانینا ره‌وش و سه‌روبه‌ری جفاکی ئیسلامی یی ئیکی دئینیت و ئه‌و برایه‌تی و وه‌فاداری، و پِیش خو ئیخستن و هه‌فکاری، و پاقری و زه‌لالییا دلان ئه‌وان د ناف واند ... دا چاقل بکه‌ت د فی بیافیدا.

۴۰- ئنیه‌تا زانینا هه‌لویستی سه‌حابییین خودان قه‌در دئینیت د شه‌ر و سریه‌یاندا ژ به‌هنفره‌هی و هه‌دار و خو ل به‌رگرتن، و قوربانیدان و جانفیداایییدا بو فی ئایینی دا بو فی چه‌ندی چاقل وان بکه‌ت.

۴۱- ئنیه‌تا خو دئینی ب ریکا فی زانستی ترسا ته ژ خودی زیده‌ ببيت، ژ به‌ر گو‌تنا خودایی مه‌زن: (إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ) [فاطر: ۲۸]، ئانکو: (ب راستی ژ به‌نده‌یی‌ت وی به‌س زانا ب دورستی ژ خودی دترسن).

۴۲- ئنیه‌تا خو دئینی ب ریکا فی زانستی پله و بهایی ته ل ده‌ف خودی زیده‌ ببيت ژ به‌ر گو‌تنا خودایی مه‌زن: (يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ) [المجادلة: ۱۱]،

ئانكو: (ئەوئۆت ژ ھەوھ باوھری ئیناین، و زانین ب ڕزقئ وان کری، دئ وان پایە بلند کەت).

٤٣- ئنیەتا خوۆ دئینی تو فی زانستی ب گەھینییە خەلکی، و داخوازا وان بکە ی کار ب وی تشتی بکەن یئ تئدا، ژ بەر وئ فەرموودەیا موسلمی فەگواستی، ژ بابئ ھورەیرە کو پیغەمبەرئ خودئ گۆت: ((ھەرکەسئ داخوازییا راستەڕێکرنەکئ بکەت، ژ خیرئ ھند بوۆ وییە وەکی یا وان یئن دوئیف وی ھاتین و گوھئ خوۆ داینئ، و ئەف چەندە تشتەکی ژ خیرئ وان کئم ناکەت ژئ))^(١).

٤٤- ئنیەتا خوۆ دئینی تو فی زانستی بکە یە ریکەک خەلکی فیئری باشیی و خیرئ بکە ی، فیجا ب قئ چەندئ تو پەسنا خودئ و داخوازا ژئبرنا گونەھان ژ ملیاکەتان، و ھەرودەسا داخواز ژئبرنا گونەھان ژ زیندەوھران ب دەستخوۆفە بینئ، ترمزئ فەگواستییە و باش دانایە ژ بابئ ئومامەیی باھلی گۆت: بەحسئ دوو زەلامان بوۆ پیغەمبەرئ ھاتەکرن: ئیک ژ وان پەرستکەرە (عیبادەتکەرە) و یئ دی زانایە، ئینا گۆت: (قەدرئ زانای ل سەر عیبادەتکەری، وەکی قەدرئ منە ل سەر یئ ژ ھەوھ ھەمییان کئمتر)، پاشئ گۆت: (ب

(١) فەرموودەیکە دورستە، موسلمی فەگواستییە.

راستی خودی و ملیاکهت و خه لکی ئهرد و ئهسمانان ههتا
میری د کونا خوڤه و ههتا ماسی سهلهواتان ددهنه سهه
ماموستایین (فیرکه رین) خیری نیشا خه لکی ددهن^(۱).
(سهلهوات ژ خودی: دلوقانییه و ژ ملیاکهتان داخوآزا گونهه
ژیبرنییه و ژ جانهوهر و تشتین دی دوعایه).

۴۵- ئنیهتا خو دئینی تو ژیاننامی بکهیه ریکهک بو فهرمانکرنا
ب چاکییی و دانهپاشا ژ خرابییی، فیجا ببیییه ژ مروڤین
سهرفهراز، خودایی مهزن گوټ: (وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى
الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ
الْمُفْلِحُونَ) [آل عمران: ۱۰۴]، ئانکو: (بلا هون ببیه
مللهتهک، داخوآزا قهنجییی بکهن و فهرمانا چاکییی بکهن و
خه لکی ژ خرابییی ددهنه پاش، و ههه ئهقههه د سهرفهراز).

۴۶- ئنیهتا ههڤکارییی دگهل برایین خو یین موسلمان دئینی بو
قهگوهاستن و وهرگیړانا ژیانناما پیغهمبهری بو ژیارهکی
کریاری د ژیانیدا.

۴۷- ئنیهتا وی چهندی دئینی فیانا ته بو سهحابیان زیده ببیت
فیجا ههشرا ته دگهل وان بیتهکرن ژ بهر گوټنا پیغهمبهری

(۱) فهرموودهیهکا باشه: ترمزی قهگوهاستیه (۲۶۸۵) و گوټ: فهرموودهیهکا سهیره
(غهریبه) یا باشه و یا دورسته.

ﷺ: (مرؤف - روژا قیامهت) - یی دگهل وی یی ههژی
دکته)^(۱).

۴۸- ئنیهتا وی چهندی دئینی تو د ژیاننما پیغه مبهردا شارهزا
ببی دا بهرسقا گومان هه لئیه خهران بدهی سه بارهت په یاما
سهروهری پیغه مبهردا ﷺ.

۴۹- ئنیهتا وی چهندی دئینی هه فزین و زاروکی خۆ فیری
ژیاننما پیغه مبهردا ﷺ بکهی، فیجا ئه و پتر نیژیکی خودی
ببن، و پتر چاقل پیغه مبهردا ﷺ بکهن، و پتر هه ز ژ
سهحابیان بکهن.

۵۰- ئنیهتا وی چهدی بینی تو گیان (روح) و ناخی (وژدانا) خۆ
دگهل کوما ئیکی (پیشیی) یا کیم بژی: (ئه و هندهک کهسن
روینشتیی دگهل وان بهرهنکاری نه خوشیی نابیت)^(۲).

(۱) فهرموودهیهکا دورسته: بوخاری و موسلمی فهگوهاستیه.

(۲) خوزی تو فان ئنیهتان بخوینی بهری تو دهست ب ژ بهرکرنا ههر وانهیهکی بکهی
دا ئنیهتا خۆ نوی کهی، و چیدبیت خودی کهرمی دگهل ته بکهت ب هندهک
ئنیهتین دی زی، فیجا پاداشتا ته زیده ببیت، و خیرا ته مهزن ببیت وهکی د
فهرموودهید هاتی: (ب راستی ههمی کار و کریار ب ئنیهتانه، و ب راستی بۆ ههر
مرؤفهکی کا چ ئنیهت ئینایه دی ئه و بیت). بوخاری و موسلم ل سهر د
ریکههفتینه.

مه تني په رتووكي

ژ بووني هه تا پيغه مبه رينيبي

۱- پيغه مبه رى مه ﷺ بابى قاسميه موحه ممد كورئ
عبداللاهي كورئ عه بدولوت ته لبي كورئ هاشمي كورئ عه بد
مه نافي كورئ قوسه ي كورئ كيلا بي كورئ مورره ي كورئ
كه عبي كورئ لوئه ي كورئ غالبى كورئ فه هري كورئ مالكي
كورئ نه زري كورئ كه ناني كورئ خوزيمه ي كورئ مودريكه ي
كورئ ئيلياسى كورئ موزه ري كورئ نيزاري كورئ مه عه دى
كورئ عه دناني ^(۱).

۲- پيغه مبه ر ﷺ ژ دايكبوو وهك ئيتيم ل روژا دووشه مبييى ل
شه فا دوازدي ژ هه يقا ره بيجا ئيكي ل سالا فيلى ^(۲).

(۱) صحيح سيرة ابن هشام (۱۱).

(۲) البداية والنهاية (۲ / ۲۸۸).

۳- پیغهمبهر ﷺ دبیژیت: ((ئەز بانگەوازییا ئیبراهیمی، و
 مزگینیا عیسايمه، دەمی ئەز د زکی دەیکا خۆدا دەیکا من
 دیت وەکی رۆناهییهکی ژ وی دەرکەفت کو قەسرین بوسرای
 ل شامی رۆنکر))^(۱).

۴- ئەو ژنکا شیر دایه پیغهمبهری ﷺ حەلیما کچا ئەبی زوئەبی
 سەعدی بوو، و هند بەرکەت ب هەبوونا وی ل دەق وی
 دەرکەفتن هندی دەرکەفتین^(۲).

۵- دەمی ژیی وی ﷺ بوویه چار سال دوو ملیاکەت هاتنە دەف
 سینگ وی شەفەر (فەکر) و دل وی شویش پاشی زفراوندە
 جەئ وی^(۳).

۶- دەمی ژیی وی ﷺ بوویه شەش سال دەیکا وی ل دەقەرەکی
 ب نافئ ئەبواء وەغەرکەر د نافەرە مەکەهی و مەدینیدا، فێجا
 باپیری وی عەبدولموتەلبی ئەو خودانکر^(۱).

(۱) فەرموودەیهکا باشە: ئیمام ئەحمەدی فەگواستییه (۱۲۷/۴، ۲۶۲/۵)، و هەیسەمی د
 (المجمع) دا (۲۱۲/۸) گۆت: سەنەدی ئەحمەدی یی باشە، هەرودەسا حاکی
 فەگواستییه د (المستدرک) دا (۱۱۶/۲) و دورست دانا و زەهەبی زی گۆتەنا وی
 پەسەندەر، و ئین کەسیری د (البدایة والنهاية) دا (۳۰۴/۲) پشتی ژ ئەبی ئیسحاق
 وەرگرتی ب سەنەدی وی گۆت: ئەفە سەنەدەکی باش و بەیژە.

(۲) البدایة والنهاية (۲/ ۳۰۲).

(۳) طبقات ابن سعد (۱/ ۱۱۲)، دلائل النبوة لأبي نعيم (۱/ ۵۹).

۷- دهمی ژییی وی ﷺ بوویه ههشت سال باپیری وی
عبدالولوتته لب ودهرگر. و مامی وی ئەبو تالبی ئەو
خودانکر^(۲).

۸- دهمی ژییی وی ﷺ بوویه دوازده سال مامی وی ئەبو تالبی
ئەو دگهل خو بره شامی، فیجا دهمی گههشتینه بوسرای
بوچهیرایی راهب ئەو دیت، و ژ سالۆخهتین پیغه مبهیرینی
ل دهمی وی پشتراست بوو فیجا فهرمان ل مامی وی کر
بفرینیت، لهوا ئەو زفراند^(۳).

۹- دهمی ژییی وی ﷺ بوویه یازده سال شهردک چیبوو ب ناف
ئەلفوججار د نافبهرا هەردوو هۆزین قوردهیش و ههوازندا^(۴).

۱۰- پاشی ﷺ ل پهیماننا ئەلفوزول بهشدار بوو بو سهرئیکهستنا
ستهملیکریان^(۵).

(۱) صحیح سیره ابن هشام (۶۳)، البدایة (۲/ ۳۰۸).

(۲) صحیح سیره ابن هشام (۶۴)، الطبقات (۱/ ۹۶)، البدایة (۲/ ۳۱۲).

(۳) الطبقات (۱/ ۱۲۲)، صحیح سیره ابن هشام (۶۴)، صحیح سنن الترمذی (۳/ ۱۹۱).

(۴) البدایة (۲/ ۳۱۹)، السیره فی ضوء المصادر الأصلية (۱۲۸).

(۵) البدایة (۲/ ۳۲۱)، السیره فی ضوء المصادر الأصلية (۱۲۹).

۱۱- دهمی ژییی وی ﷺ بوویه بیست و پینج سال هه‌فژینی دگهل
خه‌دیجایی ﷺ پیکینا^(۱).

۱۲- دهمی ژییی وی ﷺ بوویه سیه و پینج سالان قوره‌یشی
ژیکجودا بوون کا کی دئ بهرئ رهش دانیته جهی وی ئینا
ئه‌وی دادوهری د نافبه‌را واندا کر^(۲).

۱۳- دهمی ژییی وی ﷺ بوویه سیه و هه‌شت سال نیشانی
پیغه‌مبه‌رینی ل ده‌ف په‌یدا بوون، و ره‌بان و خیقزانک پی
ئاخفتن^(۳).

۱۴- دهمی ژییی وی ﷺ بوویه سیه و نه‌ه سال مانا بتنی ل به‌ر
هاته شرینگرن قیجا ل هه‌یقا ره‌مه‌زانی د ما بتنی د شکه‌فتنا
حیرائیقه په‌رستن دکر^(۴).

۱۵- و به‌ری پیغه‌مبه‌رینی بو بی‌ت ب شه‌ش هه‌یقان خه‌ونی وی
وه‌حی بوون، و ئه‌وی خه‌ونه‌ک نه‌ددیت هه‌که وه‌کی دهرکه‌فتنا
سپیدی راست دهرنه‌که‌فتبا^(۱).

(۱) تاریخ الطبری (۱/ ۵۲۱)، صحیح سیره ابن هشام (۶۷).

(۲) مصنف عبد الرزاق (۵/ ۱۰۲) بسند صحیح، و صحیح سیره ابن هشام (۶۹)، البداية
(۲/ ۳۲۸).

(۳) حدائق الأنوار (۱/ ۱۵۸)، صحیح سیره ابن هشام (۷۴).

(۴) حدائق الأنوار (۱/ ۱۵۹).

ژ پیغه مبه رینییی هه تا مشه ختبوونی

۱- دهمی ژیی وی ﷺ گه هشتیه چل سالان جبریلی (سلاقل سهر بن)، وهی بو ئینا ژ دهف خودایی خو و ئهو د شکهفتنا حیرائیقه بوو^(۲).

۲- بو دهمی سی سالان ب نهینی بانگهوازی بو خودی کر^(۳).

۳- پیشیین ئیکی مینا خه دیجایی و عهلی و زهیدی و ئه بوبه کری و ژ بلی وان موسلمان بوون^(۴).

۴- پاشی فه رمان ل پیغه مبه ری ﷺ هاته کرن بانگهوازییا خو ئاشکرا کهت فیجا ملله تی وی دژ مناتییا وی کر^(۵).

۵- گاورین قورهشی رابوون ب ئه شکه نجه دانا وان یین زانین ئهو موسلمان بووینه دا وان ژ ئایینی وان بدهنه پاش به لی وان هه دار کیشا و بیهنا خو فرهه کر و خو راگرت^(۱).

(۱) حدائق الأنوار (۱/ ۱۵۹).

(۲) تاریخ الطبری (۱/ ۵۲۸)، البدایة (۳/ ۷).

(۳) سيرة ابن هشام (۱/ ۲۲۵) وصحيح مسلم (۸۳۲).

(۴) البدایة (۳/ ۲۹).

(۵) البدایة (۳/ ۳۵)، السير والمغازي (۱۴۵).

٦- پيغهمبهري ﷺ كۆمبوونين نهينى ب موسلمانان كرن ل مالا
ئهرقه مى دا وان فيرى شريعتين ئيسلامى بكهت^(٢).

٧- ل سالا پينجى ژ پيغهمبهرينيى: كۆمهكا سهحابيان
مشهختبوون بۆ حهبهشى - ب دهستويريا پيغهمبهري خودى
ﷺ - بۆ پاراستنا ئايينى خو، ژ وان: عوسمانى كورپ عهفانى
و زوبهيري كورپ عهوامى و عهبدولرحمانى كورپ عهوفى و
جهعهري كورپ نهبي تالبي، و دهه سالان مانه ل ويري^(٣).

٨- ل سالا شەشى ژ پيغهمبهرينيى: حەمزەي كورپ
عهبدولموتتەلبى و عومەري كورپ خەتتابى (خودى ژ وان
رازى بيت) موسلمان بوون، فيجا ب موسلمانبوونا وان ئيسلام
سەربلند بوو^(٤).

٩- ل سالا شەشى ژ پيغهمبهرينيى: قورەيشيان برپار دا بهنى
هاشم دۆرپيچ بكهن هەتا پيغهمبهري ﷺ رادەستى وان بكهن،
و نقيسارهك ل دۆر قى چەندى نقيسا و ب ديوارى كەعبىقه
هەلاويست^(٥).

(١) البداية (٢/ ٣٦).

(٢) السيرة في ضوء المصادر الأصلية (١٩٥).

(٣) السير والغازي (١٢٣)، البداية (٢/ ٧٢).

(٤) السيرة في ضوء المصادر الأصلية (٢١٢).

(٥) البداية (٢/ ١٠٣)، صحيح سيرة ابن هشام (١٣٣).

۱۰- و د فئى سالىدا، بنه مالا هاشمى كورپى عهبد مهنافى خو
 فهدهركرن و براين وان ژ كورپن عهبدولوتتهلبى كورپى عهبد
 مهنافى دگهل ئهبو تالبى دگهل وان چوونه نهالين ئهبو تالبى،
 سى سالان مانه ل وپرى، ههتا موعه م كورپى عهدى كورپى
 نهوفهلى كورپى عهبد مهنافى، و زهمعهي كورپى ئهسودهئ
 كورپى عهبدولوتتهلبى كورپى ئهسهدى كاركرى بو ژ نافرنا وئ
 نقيسارى، فيجا بهنو هاشم و بهنو موعتهلب ژ نهالان
 دهركهفتن ل دوماهيا سالا نهه^(۱).

۱۱- ل سالا دههئ ژ پيغه مبهرينيى: ئهبو تالبى ودهركر، پاشى
 خهديجاى زى پشتى وى ب سى روژان ودهركر، فيجا
 پيغه مبهر بو مرنا وان گهلهك ب خهم كهفت، و
 قورهيشيان پتر نهخوشى گههاندنى ژ وى دهمى مامى وى
 ئهبو تالب يى ساخ^(۲).

۱۲- ل ههيفا شهوالى ژ فئى سالى: پيغه مبهرى عايشا مارهكر و
 نهو كچهكا شهبس سالى بوو، بهلئ نه فهگوهاست ههتا سالا نيكى
 يا مشهختى، و نهو كچهكا نهه سالى بوو ^(۳).

(۱) البداية (۳ / ۱۰۳)، صحيح سيرة ابن هشام (۱۳۲).

(۲) البداية (۳ / ۱۳۱: ۱۴۰).

(۳) صحيح مسلم (۱۴۲۲)، البداية (۳ / ۱۴۲)، مسند أحمد (۶ / ۲۱۰) ب سهندهكى باش.

۱۳- ل هه‌یفا شه‌والی ژ فی سالی: پیغه‌مبه‌ری ﷺ هه‌فژینی دگهل سوده‌یا کچا زه‌مه‌ی ﷺ پیکئینا^(۱).

۱۴- و د فی سالی‌دا: پیغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌رکه‌فت بو تائیفی و بانگه‌وازییا وان کر بو ئیسلامی، به‌لی رازی نه‌بوون، و نه‌و ئیشاند، فیجا ب خه‌م و کوفانقه زفری، ئینا خودی نه‌و بنه‌جه و موکوم کر ب دوو تستان: ملیکه‌تی چیا‌یان ه‌نارته ده‌ف، و کومه‌کا نه‌ج‌نه‌یان ل سه‌ر ده‌ستی وی موسلمان بوون، پاشی چوو د مه‌که‌ه‌یدا ل سه‌ر به‌ختی موعه‌می کوری عه‌دی^(۲).

۱۵- ل سالا یازدی ژ پیغه‌مبه‌رینی: خو بو هو‌زان پیشکیشکر ل وهرزی جه‌جی وه‌کی عه‌ده‌ته‌کی وی، ئینا شه‌ش که‌سان ژ نه‌ن‌ساران باوه‌ری پی ئینا، و زفرین مه‌دینئ فیجا ئیسلام د ناف واند‌ا به‌لافبوو^(۳).

۱۶- ل سالا دوازدی ژ پیغه‌مبه‌رینی: خودایی مه‌زن پیغه‌مبه‌ری خو ﷺ ب شه‌ف ژ مزگه‌فتا حه‌رام (ل مه‌که‌هی) بره‌ مزگه‌فتا

(۱) مسند أحمد (۶/ ۲۱۰) ب سه‌نه‌ده‌کی باش، صحیح سیره ابن هشام (۴۷۲)، السیره فی ضوء المصادر الأصلية (۲۲۵).

(۲) البداية (۳/ ۱۴۶) و پشتی وی.

(۳) مسند أحمد (۳/ ۳۹۰)، والترمذی (۲۹۲۵) و گو‌ت: یا باشه و یا دورسته، البداية (۲/ ۱۴۹ - ۱۵۷).

ئەقسا (ل قودسى)، پاشى ھاتە بلندكرن بۆ ئەسمانى ھەتا
گەھشتىيە دەف دار كنىرا خلاسىيى (سيدرەت ئەلمونتەھا)
فئىجا خودى ھەر پىنج نقيژ ل سەر وى و ئوممەتا وى
فەرزكرن^(۱).

۱۷- ل وەرزى ھەجى ژ فى سالى: دوازده زەلام ژ ئەنسايران كو
ھندەك ژ وان ئەو بوون يىن ل وەرزى بۆرى چاف ب
پىغەمبەرى ﷺ كەفتى ھاتنە دەف وى، فئىجا بەيە (پەيمان)
دايى ل دەف عەقەبەيى لەوا نافى وى كره بەيەيا عەقەبەيى
يا ئىكى و موسەبى كورى عومەيرى دگەل ھنارت دا وان
فىرى خواندنا قورئانى بکەت لەوا گەلەك ژ خەلكى مەدينى ل
سەر دەستى وى موسلمان بوون^(۲).

۱۸- ل سالا سيژدى ژ پىغەمبەرىنىيى: ل وەرزى ھەجى: ھەفتى
زەلام ژ ئەنسايران ھاتنە دەف و ھەر ديسا ل دەف عەقەبەيى
بەيە دايى كو ھەكە ئەو مشەخت ببیت و بچیتە دەف وان
ئەو وى ژ وى تشتى پارىزن يى خو و ژن و زارپوكىن ژى د
پارىزن، فئىجا وان دوازده نەقىب (سەرقل) بۆ خو ھەلبىزارتن،
ئىنا پىغەمبەرى ﷺ گۆتە وان نەقىبان: ھوين شاھد و

(۱) البداية (۳/ ۱۱۵ - ۱۲۵).

(۲) صحيح البخاري (۳۸۹۳، ۱۸۷۳) ومسلم (۱۷۰۹)، البداية (۳/ ۱۵۸ - ۱۶۴).

زیرەفانن ل سەر مللەتێ خۆ، فێجا نافێ وێ کرە بەیەیا
عەقەبەیی یا دووی^(١).

١٩- فێجا پیغەمبەری ﷺ فەرمان ل سەحابییێن خۆ کر مشەخت
ببن بۆ مەدینێ، و ئەو ما ل هیقییا دەستویری بۆ بیتەدان بۆ
مشەختبوونی و ئەبو بەکر و عەلی ژێ هیلا نە دگەل خۆ^(٢).

٢٠- قورەیشی ل خانەیا نەدووە کۆمبوون بۆ مشیۆرەتێ سەبارەت
پیغەمبەری ﷺ ئینا کۆدەنگبوون ل سەر کوشتنا وی، فێجا
جبریلی وەحی بۆ ژ دەف خودی ئینا و ئەو ئاگەھدارکر، و
دەستویری دایێ مشەخت ببیت لەوا مشەخت بوو^(٣).

(١) صحیح البخاری (٢٨٩٠) ومسند أحمد (٣/ ٢٢٢)، البداية (٢/ ١٦٩ - ١٧٧).

(٢) صحیح البخاری (٢٢٩٧)، صحیح مسلم (٢٢٧٢)، البداية (٢/ ١٨٠).

(٣) البداية والنهاية (٣/ ١٨٦)، صحیح سيرة ابن هشام (١٧٦).

سالا ئىيكى ژ مشه ختبوونى

و نوزده رویدان یین تیدا:

۱- ل هه یفا ره بیعا ئىیکى ژ قى سالى: پیغه مبهر ﷺ مشه خت بوو ژ مه که هی بو مه دینی^(۱).

۲- و د قى سالیدا: پیغه مبهر ﷺ ل قوبائی هاته خواری، و مزگه فتا قوبائی ئافاکر^(۲).

۳- و تیدا: ده می ژ قوبائی دهر که فتی و دایه ری بهر ب مه دینی، نقیژا ئهینییی د ریکا خودا کر بو بهنی سالم، و ئه و ئیکه مین نقیژ بوو ئه وی کری و ئیکه مین گو تارا ئهینییی (خودبه) بو د ئیسلامیدا هاتییه خواندن^(۳).

۴- و تیدا: پیغه مبهر ﷺ چوو مالا ئه بو ئه ییوبی ئه نساری^(۴).

۵- و تیدا: مزگه فتا پیغه مبهری و خانی ئافاکرن^(۱).

(۱) تاریخ الطبری (۲/ ۵)، البدایة (۳/ ۲۲۰).

(۲) البدایة والنهاية (۳/ ۲۴۸)، الكامل (۲/ ۹).

(۳) عیون الأثر (۲/ ۳۵۱).

(۴) البدایة والنهاية (۳/ ۲۵۳).

۶- و تیدا: زانای جوهییان عهبدوللاهی کورئ سهلامی موسلمان بوو^(۲).

۷- و تیدا: پیغهمبهری ﷺ زهیدی کورئ حاریسهی، و ئەبا رافع هئارتنه دویف کچین خو و ههقرینا خو سودهیا کچا زهمعهی رال مهکههی و ئەو ژ مهکههی ئینانه مهدینی ژ بلی زهینهبی^(۳).

۸- و تیدا: بنه مالا ئەبو بهکر ئەلسهددیق ~~ﷺ~~ مشهختبوون^(۴).
۹- و ل ههیفا رهبعیا دووی ژ فئ سالی: دوو رکاعهت ل سهر نفیژا ل مال هاتنه زیدهکرن و بهری هینگئ نفیژا ل مال و ل سهفهري همر ئیک دوو رکاعهت بوون^(۵).

۱۰- و تیدا: عهبدوللاهی کورئ زوبهیری ~~ﷺ~~ ژ دایکبوو، و ئەو ئیکه مین زارۆک بوو ژ مشهختبوویان ژ دایکبووی د ئیسلامیدا^(۶).

(۱) البداية والنهاية (۳ / ۲۵۳).

(۲) البداية والنهاية (۳ / ۲۴۹).

(۳) تاريخ الطبري (۲ / ۱۰)، البداية والنهاية (۳ / ۲۶۸)، الكامل (۲ / ۱۰).

(۴) تاريخ الطبري (۲ / ۱۰)، الكامل (۲ / ۱۰)، البداية (۲ / ۲۶۸).

(۵) تاريخ الطبري (۲ / ۱۰)، البداية (۳ / ۲۶۹).

(۶) تاريخ الطبري (۲ / ۱۰)، البداية (۳ / ۲۷۳).

۱۱- و تیدا: نوعمانی کورئ به شیرى ~~جنتی~~ ژ دایکبوو، و ئەو ئیکه مین زارۆک بوو ژ ئەنسانان ژ دایکبووی پشتی مشه ختبوونی^(۱).

۱۲- و تیدا: کهلسۆمئ کورئ هەدمی، و ئەسعه دئ کورئ زەراره ی (خودئ ژ وان رازی بیت) ژ سهحابیان وهغه رکر^(۲).

۱۳- و تیدا: بانگ هاته ته شریعکر^(۳).

۱۴- و تیدا: پیغه مبه ری ~~جنتی~~ پهیمانەك دگهل جو هییان گریدا ل مه دینی^(۴).

۱۵- و ل هەیفه رهمه زانی ژ قئ سالی: سریه یا هەمزهی کورئ عەبدولوتتەلبی ~~جنتی~~ هاته هنارتن بو دقه را سه یف ئەلبه حر^(۵).

(۱) تاریخ الطبری (۲ / ۱۰)، البداية (۳ / ۲۶۸).

(۲) تاریخ الطبری (۲ / ۱۰)، البداية (۳ / ۲۶۸).

(۳) البداية (۳ / ۲۶۹).

(۴) البداية (۳ / ۲۶۲).

(۵) تاریخ الطبری (۲ / ۱۱)، الكامل (۲ / ۱۰)، البداية (۳ / ۲۷۲).

۱۶- و ل هه یفا شه والی ژ فی سالی: سریه یا عوبه یدهی کورئ
حارسئ کورئ عه بدولوت ته لبی هاته هنارتن بو دهقهره
به تن رابخ (بطن رابخ)^(۱).

۱۷- و ل هه یفا شه والی ژ فی سالی: پیغه مبهری دهیکا
موسلمانان عائشا فه گوهاست^(۲).

۱۸- و ل هه یفا زولقیعه ژ فی سالی: سریه یا سهعه دی کورئ ئه بی
وهقاسی هاته هنارتن بو دهقهره خه ررار^(۳).

۱۹- و ل هه یفا زولقیعه ژ فی سالی: پیغه مبهری برایی نی د
نافیه را مشه خت بووی و ئه نسار اندا ئه نجامدا^(۴).

(۱) تاریخ الطبری (۲ / ۱۲)، الكامل (۲ / ۱۰)، البداية (۳ / ۲۷۲).

(۲) تاریخ الطبری (۲ / ۹)، الكامل (۲ / ۹)، البداية (۳ / ۲۶۸).

(۳) تاریخ الطبری (۲ / ۱۱)، البداية (۳ / ۲۷۲).

(۴) مسند أحمد (۲ / ۱۱۱)، والبخاری (۲۲۹۴) ومسلم (۲۵۳۹) و ابن سید الناس د العیون
(۲ / ۲۵۲) دا میژوو دیارگریه.

سالا دووی ژ مشه ختبوونی

و بیست و سی رویدان یین تیدا:

۱- ل هه یفا سه فه ری ژ فی سالی: پیغه مبه ری خودی ﷺ چوو شه ری نه بوائی هه تا گه هشتیه وددانی، و نه فه ئیکه مین شه ر بوو پیغه مبه ر ﷺ ب زاتی خو یی پیرو ز پی رابووی ده یك و بابین من گوری وی بن^(۱).

۲- و ل هه یفا ره بیعا ئیکی ژ فی سالی: پیغه مبه ر ﷺ چوو شه ری بوائی^(۲).

۳- و ل هه روه سا هه یفا ره بیعا ئیکی ژ فی سالی: پیغه مبه ر ﷺ چوو خه زایا به دری یا ئیکی هه تا گه هشتیه نهالا سه فوان^(۳).

(۱) طبقات ابن سعد (۲/ ۶)، البداية (۳/ ۲۸۰).

(۲) طبقات ابن سعد (۲/ ۷)، تاریخ الطبری (۲/ ۱۴).

(۳) طبقات ابن سعد (۲/ ۸)، تاریخ الطبری (۲/ ۱۴).

۴- و ل هه یفا جومادییا ئیکۆ ژ فۆ سالی: پیغه مبهري ﷺ چوو شهري ئه لعوشه يره، و ريکه فتنه ک دگهل بهنی مودليج و هه فیهيمانين وان ژ بهنی زومره مؤرکر^(۱).

۵- و ل هه یفا رهجه بۆ ژ فۆ سالی: سريه یا جوهه ينه هاته هنارتن بۆ تاخه کی ژ کينانه و سهعه دی کورۆ ئه بی وه قاسی دگهل فۆ سريه یی بوو^(۲).

۶- و ل هه یفا رهجه بۆ ژ فۆ سالی: پیغه مبهري ﷺ سريه یا عه بدوللاهۆ کورۆ جه حشی ﷺ هنارته ده قه را نه خله^(۳).

۷- و ل هه یفا رهجه بۆ ئان شه عبانی ژ فۆ سالی: فه رمانا خودی هاته خواری سه باره ت فه گوهاستنا قیبله یی ژ به يتوله قدس بۆ که عبه یا پیرۆز، و ئه و ئیکه مين نه سخرن بوو د ئیسلامیدا رویدا ی^(۴).

(۱) طبقات ابن سعد (۲/ ۸)، البدايه (۳/ ۲۸۳).

(۲) مسند أحمد: مسند سعد بن أبي وقاس (۱۴۵۷)، سبل الهدی (۶/ ۲۷).

(۳) طبقات ابن سعد (۲/ ۹)، تاريخ الطبري (۲/ ۱۵)، الكامل (۲/ ۱۲)، البدايه (۳/ ۲۸۵).

(۴) تاريخ الطبري (۲/ ۱۷)، الكامل (۲/ ۱۳)، البدايه (۳/ ۲۸۸).

۸- و ل هه یفا شه عبانئ ژ فئ سالی: روژییا ردمه زانی هاته
فه رزکرن^(۱).

۹- و ل روژا ئه یینی هه فدهی ردمه زانی ژ فئ سالی: شه ری به درا
مه زن چیبوو^(۲).

۱۰- و ل فئ سالی: زه کاتا فتری، و زه کاتا خودان نیساب هاتنه
فه رزکرن^(۳).

۱۱- و ل زفرینا وان ژ به دری روقه ییا کچا پیغه مبه ری
وده رکر^(۴).

۱۲- و ل هه یفا ردمه زانی ژ فئ سالی: عومه یری کوری عده ی
عه سمانا کچا مه روانی یا جوهری کوشت ژ بهر کو
ئه زیهت و نه خوشی د گه هانده موسلمانان^(۵).

۱۳- و ل فئ سالی: پیغه مبه ر
نفیژا جه ژنی ل پیشیا وان کر، و ئه فه ئیکه مین دمرکه فتن

(۱) تاریخ الطبری (۲/ ۱۸)، الکامل (۲/ ۱۳).

(۲) تاریخ الطبری (۲/ ۱۹: ۴۲)، البداية (۲/ ۲۹۰: ۳۶۰).

(۳) تاریخ الطبری (۲/ ۱۸)، البداية (۲/ ۳۸۰).

(۴) تاریخ الطبری (۲/ ۴۲)، البداية (۳/ ۳۸۰).

(۵) طبقات ابن سعد (۲/ ۳۶)، البداية (۳/ ۳۴۷).

بوو ئەوى خەلك دەرئىخستى بۇ جەي نقيژى بۇ نقيژا
جەژنى^(۱).

۱۴- و ل ھەيڤا شەوالى ژ ڤى سالى: سالى كورپى عومەيرى
ئەبا عەفكى جوهى كوشت ژ بەر ھاندانا وى ل سەر كوشتنا
پيغەمبەرى خودى ^(۲).

۱۵- و ل ھەيڤا شەوالى ژ ڤى سالى: پيغەمبەر چوو شەرى بەنى
سولەيم ھەتا گەھشتيە دەڤەرا كودر^(۳).

۱۶- و ل ڤى سالى: پشتى شەرى بەدرى ب ھەيشەكى زەينەبا كچا
پيغەمبەرى مشەختبوو ^(۴).

۱۷- و ل ڤى سالى: عەليى كورپى ئەبى تالبى ھەڤزىنى
دگەل فاتىمايى كچا پيغەمبەرى پيكنينا^(۵).

۱۸- و ل ڤى سالى: عومەيرى كورپى وەھەبى جومەحى موسلمان
بوو دەمى نيشانەك ژ نيشانين پيغەمبەرىنيى ديتى^(۶).

(۱) تاريخ الطبري (۲ / ۱۹)، الكامل (۲ / ۱۳).

(۲) سبل الھدى (۶ / ۲۸).

(۳) تاريخ الطبري (۲ / ۵۰)، البداية (۴ / ۳۷۶)، الكامل (۲ / ۳۵)، ابن هشام (۳ / ۱۳۵).

(۴) البداية (۳ / ۳۶۲).

(۵) البداية (۳ / ۳۷۷).

(۶) تاريخ الطبري (۲ / ۴۴: ۴۶).

۱۹- و ل هه یفا شه والی ژ فی سالی: جو هیین بهنو قهینوقاع
بهیمانا خو شکاند فیجا پیغه مبهری ﷺ نهو دۆرپیچکرن و ژ
مه دینی دهرئیختن^(۱).

۲۰- و ل هه یفا زیلحیججه ژ فی سالی: شه ری سو هیق چیبوو^(۲).

۲۱- و هه ر ل هه یفا زیلحیججه ژ فی سالی: عوسمانی کوری
مه زعوئی ﷺ و دغه رک و ل به قیعی هاته فه شارتن، و نهو
ئیکه مین کهس بوو ژ مشه ختبوو یان ل مه دینی و دغه رکری^(۳).

۲۲- و ل فی سالی: پیغه مبهری ﷺ خوین (تول) نقیسان فیجا ب
شیری و یقه گریدای بوون^(۴).

۲۳- و ل جه ژنا قوربانی ژ فی سالی: پیغه مبهری ﷺ دوو بهران
کرنه قوربان، ئیک ژ وان ژ پیش ئوممه تا خو فقه و یی دی ژ
پیش موحه ممه دی و بنه مالا و یقه^(۵).

(۱) تاریخ الطبری (۲/ ۴۸)، الکامل (۲/ ۳۳)، البداية (۴/ ۴).

(۲) تاریخ الطبری (۲/ ۵۰)، الکامل (۲/ ۳۶).

(۳) تاریخ الطبری (۲/ ۵۱)، الکامل (۲/ ۳۷)، شذرات الذهب (۱/ ۱۶).

(۴) تاریخ الطبری (۲/ ۵۱)، الکامل (۲/ ۳۷).

(۵) عیون الاثر (۲/ ۳۵۲).

سالا سییی ژ مشه ختېوونی

و سیزده رویدان یین تیدا:

۱- ل هه یفا مه حهر ردمی ژ فی سالی: شه ری نه جد چیبوو ل دهف
ئافه کی دبیرنی: ذو امر^(۱).

۲- و ل هه یفا ره بیعا ئیکی ژ فی سالی: که عبی کورئ نه شرفی
ئهوئ جو هی هاته کوشتن ب فه رمانا پیغه مبه ری خودئ
^(۲).

۳- و هه روه سا ل هه یفا ره بیعا ئیکی ژ فی سالی: عوسمانی کورئ
عه ففانی ، ئوم که لسوم کچا پیغه مبه ری خودئ بو
خو خواست پشتی وه غه رکرنا خویشکا وی روقه ییای، و ل
هه یفا جومادییا ئیکی فه گوهاست^(۳).

(۱) تاریخ الطبری (۵۲ / ۲)، الكامل (۲۸ / ۲)، البداية (۳ / ۴)، سبل الهدی (۱۷۶ / ۴).

(۲) تاریخ الطبری (۵۲ / ۲)، الكامل (۲۸ / ۲)، البداية (۶ / ۴)، سبل الهدی (۲۵ / ۶).

(۳) البداية (۶ / ۴، ۶۴)، شذرات الذهب (۱۷ / ۱).

۴- و ل هه‌یفا ره‌بیعا دووی ژ فی سالی: شه‌ری (الفرع) رویدا ل
(بحران)^(۱).

۵- و ل هه‌یفا جومادییا دووی ژ فی سالی: سریه‌یا زه‌یدی کوری
حاریسه‌ی ~~هاتنه‌ی~~ هاته‌ی هنارتن بو ده‌فهره‌ی (القرده‌ی)، فیجا
کاروان و مالی قوره‌یشیان بوو ده‌ستکه‌فتی^(۲).

۶- و ل هه‌یفا شه‌عبانی ژ فی سالی: پیغه‌مبه‌ری ~~هه‌فژینی~~
دگهل حه‌فسا کچا عومه‌ری ~~پیکئینا~~^(۳).

۷- و ل هه‌یفا رده‌مزه‌زانی ژ فی سالی: پیغه‌مبه‌ری ~~هه‌فژینی~~
دگهل زه‌ینه‌با کچا خوزه‌یمه‌ی (ئوم ئه‌لساکین) پیکئینا^(۴).

۸- و ل هه‌یفا رده‌مزه‌زانی ژ فی سالی: حه‌سه‌نی کوری عه‌لی (خودی
ژ وان رازی بیت) ژ دایکبوو^(۵).

۹- و ل هه‌یفا شه‌والی ژ فی سالی: شه‌ری ئو‌خودی چیبوو^(۶).

(۱) تاریخ الطبری (۲ / ۵۲)، البداية (۴ / ۳)، سبل الهدی (۴ / ۱۷۸).

(۲) تاریخ الطبری (۲ / ۵۴)، الكامل (۲ / ۴۰)، البداية (۴ / ۵)، سبل الهدی (۶ / ۳۲).

(۳) تاریخ الطبری (۲ / ۵۸)، الإصابة (۲۹۴).

(۴) الطبقات (۱۰ / ۱۱۲)، الإصابة (۴۷۷)، شذرات الذهب (۱ / ۱۷).

(۵) تاریخ الطبری (۲ / ۵۸)، الإصابة (۲۹۴).

(۶) تاریخ الطبری (۲ / ۵۸)، الكامل (۲ / ۴۴)، البداية (۴ / ۱۰).

- ۱۰- و ل روژا دو یف شهړی ئو حودیډا: موسلمان دهرکه فتن بو
 شهړی حه مرء ئه لئه سه د^(۱).
- ۱۱- و ل قی سالی: پیغه مبهړی ﷺ هه فزینی دگهل زهینه با کچا
 جه حشی ~~هه فزینی~~ پیئنا ب فه رمانا خودای پاك و بلند^(۲).
- ۱۲- و ل سپیده ییا داو هتا زهینه بی ~~هه فزینی~~ ئایه تا حیجابی هاته
 خوار^(۳).
- ۱۳- و ل قی سالی: حه رامکرنا مهیی هاته خوار^(۴).

(۱) تاریخ الطبری (۲ / ۷۵)، الكامل (۲ / ۵۷)، البداية (۴ / ۵۰).

(۲) تاریخ الإسلام (المغازي / ۱۶۴)، شذرات الذهب (۱ / ۱۷) و ئه و گوتنا (خلیفة بن خیاط،
 وأبی عبیده معمر بن المثنی، وابن منده) یه و ئه و بهیزتره ژ وئ گوتنا دبیزیت ل
 سالا ۵ مشهختی بوو، بزقره: البداية (۴ / ۱۶۳) و مرویات بنی المصطلق (۹۷).

(۳) صحیح البخاری (۴۷۹۱، ۴۷۹۲، ۴۷۹۳، ۶۲۳۹، ۶۲۷۱) و صحیح مسلم (۱۴۲۸)، البداية (۴ / ۱۶۵).

(۴) شذرات الذهب (۱ / ۱۷).

سالا چاری ژ مشه ختېوونی

و سیژده رویدان یین تیدا:

۱- ل هه یقا مه حه رده می ژ فی سالی: سریه یا ئه بی سه له ی ~~سالا~~ هاته هنارتن بو توله یحه یی ئه سه دی، فیجا ب سه رکه فت و ئه و ئیخسیر کر^(۱).

۲- و هه روه سال هه یقا مه حه رده می ژ فی سالی: پیغه مبه ری خودی ~~سالا~~ عه بدوللاهی کورپ ئونه یسی ~~سالا~~ هنارته خالدی کورپ سوفیانی هوزهل ئینا خالد کوشت و ب سلامه تی زفیری^(۲).

۳- و ل هه یقا سه فه ری ژ فی سالی: سریه یا ئه لره جیع هاته هنارتن^(۳).

(۱) البداية والنهاية (۴/ ۷۲)، حقائق الأنوار (۱/ ۴۷).

(۲) سيرة ابن هشام (۲/ ۶۱۹) ومسند أحمد (۳/ ۴۹۶)، زاد المعاد (۳/ ۲۴۳)، فقه السرايا (۱۱۵).

(۳) تاريخ الطبري (۲/ ۷۷)، البداية (۴/ ۷۳).

۴- و ههروهسا ل ههيفاشهفهري ژ في سالي: سريهيا بيرا مهعونه هاته هنارتن^(۱).

۵- و ل في سالي: سريهيا عهمرى كورى ئومهيهيهي زهمري هاته هنارتن بو كوشتنا ئهبو سوفيانى بهلى نهشيا وى بكوژيت و ئه و قورتال بوو^(۲).

۶- و ل ههيفاشه رهبعا ئيكى ژ في سالي: جوهييين بهنى ئهلهزير غهدره كر، ئينا پيغه مبهري ﷺ ئه و دورپچكرن پاشى ئه و ژ مهدينى دهرئىخستن^(۳).

۷- و ل ههيفاشه جوماديا ئيكى ژ في سالي: ئهبو سهلهمى: عهبدوللاهى كورى ئهسهدى يى مهخزومى ﷺ ودهركر، و ئه و براى پيغه مبهري خودى بوو ﷺ يى شيرى^(۴).

۸- و ل ههيفاشه جوماديا ئيكى ژ في سالي: عهبدوللاهى كورى عوسمانى كورى عهففانى ﷺ ودهركر و ئه و كورى روقهيا يا كچا پيغه مبهري بوو ﷺ و ژيى وى شهش سال بوون^(۵).

(۱) تاريخ الطبري (۲ / ۸۰)، الكامل (۲ / ۶۳)، البداية (۴ / ۸۰).

(۲) تاريخ الطبري (۲ / ۷۹)، الكامل (۲ / ۶۰)، البداية (۴ / ۸۰).

(۳) صحيح البخاري (۴۸۸۴)، صحيح مسلم (۱۷۴۶)، تاريخ الطبري (۲ / ۸۳).

(۴) البداية والنهاية (۴ / ۱۰۱، ۱۰۲).

(۵) البداية والنهاية (۴ / ۱۰۱).

۹- و ل هه یفا شهعبانی ژ فئی سالی: شه ری بهدرا دی (بهدرا دووی) چیبوو^(۱).

۱۰- و ههروه سا ل هه یفا شهعبانی ژ فئی سالی: حوسهینی کوری عه لی (خودی ژ وان رازی بیت) ژ فاتیمایی کچا پیغه مبه ری خودی ژ دایکبوو^(۲).

۱۱- و ل هه یفا شهوالی ژ فئی سالی: پیغه مبه ری خودی هه فزینی دگهل ئوم سه له مه یا کچا ئه بی ئومه ییه پیکئینا^(۳).

۱۲- و ل فئی سالی: پیغه مبه ری خودی فه رمانا زهیدی کوری سابتی کر ئه و خو فی ری په رتووکا جو هییان بکه ت، ئینا د پازده روژاندا فی ربوو بی^(۴).

۱۳- و ل فئی سالی: پیغه مبه ری خودی ئه و ژن و زه لامین جو هی ره جماندن^(۵).

(۱) تاریخ الطبری (۸۷ / ۲)، البداية (۹۹ / ۴).

(۲) الکامل (۶۸ / ۲)، البداية (۱۰۲ / ۴).

(۳) تاریخ الطبری (۸۸ / ۲)، البداية (۱۰۲ / ۴).

(۴) سنن الترمذی (۲۷۱۵)، تاریخ الطبری (۸۸ / ۲)، البداية (۱۰۲ / ۴) و ترمزی گۆت: یا باشه و یا دورسته.

(۵) عیون الاثر (۲ / ۲۵۲).

سالا پینجی ژ مشه ختیبوونی^۶

و چارده رویدان یین تیدا:

۱- ل هه یفا ره بیعا ئیکی ژ فئی سالی: پیغه مبه ری خودی ﷺ چو شه ری (دومەت ئەلجەندەل)^(۱).

۲- و ل هه یفا ره جەبی ژ فئی سالی: شاندى موزەینە هاتنە دەف پیغه مبه ری خودی ﷺ^(۲).

۳- و ل فئی سالی: دەیکا سەعەدی کورێ عوبادەى وەغەرکەر (خودی ژ وان رازی بیت)^(۳).

۴- و ل هه یفا شه عبانی ژ فئی سالی: پیغه مبه ری خودی ﷺ چو شه ری به نی ئەلوس ته له ق ل دو یف بو چوونا دورستەر^(۴).

(۱) عیون الأثر (۲/ ۵۴)، الكامل (۲/ ۶۹)، البداية والنهاية (۴/ ۱۰۴).

(۲) سبل الهدی (۶/ ۶۳۲).

(۳) سنن الترمذی (۱۰۳۸)، والبيهقي (۴/ ۸۴)، البداية والنهاية (۴/ ۱۰۴).

(۴) مرویات غزوة بني المصطلق للقريبي (۹۰: ۱۰۰)، و (الذهبي) د تاريخ الإسلام - قسم المغازي (۳۴۹) دا گۆت ئەفە دورستەر.

۵- و ههروهسا ل هه یفا شهعبانى ژ ځى سالى: پيغه مبهري خودى
 ﷺ جو هيرييا كچا حاريسى نازاكر و هه ځيني دگهل
 پيكنينا^(۱).

۶- و ل دهمى زځرپنا پيغه مبهري ﷺ ژ شهري بهنى نه لوسته له ق:
 دوو روپيان بى بهختى د راستا دهيكاموسلمانان عائشايى
 ﷺ دا كرن، فيجا خودى بى گونه هيا وى د قورنائيدا
 نينا خوار^(۲).

۷- و ل هه يفا شه والى ژ ځى سالى: شهري نه حزابى چي بوو، فيجا
 خودى نه و پاشقه ليډان و خوساره تكرن^(۳).

۸- و ل هه يفا زيلقيعه ژ ځى سالى: شهري بهنى قوره يزه چي بوو،
 فيجا نه و گه هشته سزايى خيانه تا خو يا مه زن^(۴).

۹- و ل هه يفا زيلحيجه ژ ځى سالى: سهعه دى كورى مه عازى
 ﷺ و دغه ركړ^(۵).

(۱) صحيح البخاري (۴۱۲۸)، البداية (۱۷۹ / ۴).

(۲) صحيح البخاري (۲۶۶۱، ۴۲۴۱، ۴۷۵۰) ومسلم (۲۲۷۰)، البداية (۱۸۰ / ۴).

(۳) الكامل (۶۹ / ۲)، البداية (۱۰۴ / ۴).

(۴) الكامل (۶۹ / ۲)، البداية (۱۰۵ / ۴).

(۵) الكامل (۷۷ / ۲)، البداية (۱۴۸ / ۴).

- ۱۰- و ل هه یفا زیلحیججه ژ قی سالی: خه زره جیان ئه با رافع سه لامی کورئ ئه بی ئه لحوقه یقی جو هی کوشت ب دهستوریا پیغه مبه ری خودی ^(۱).
- ۱۱- و ل قی سالی: پیغه مبه ری خودی چو دهف ره یحانه یی وهک جارییه، و ئه و ژ ئیخسرین به نی قوره یزه بوو پشتی موسلمان بووی و ما دگهل وی هه تا ل سالا ده هی مشه ختی وهغه رگری ^(۲).
- ۱۲- و ل قی سالی: شانده یی ئه شجعه هاته دهف پیغه مبه ری خودی ^(۳).
- ۱۳- و ل قی سالی: پیغه مبه ری به ریکانه د ناقبه را هه سپاندا ئه نجمدا ^(۴).
- ۱۴- و ل قی سالی: ئه رده هژی ل مه دینی دا ^(۵).

(۱) صحیح البخاری (۴۰۳۸، ۴۰۳۹)، البداية (۴/ ۱۵۴)، السیره النبویه فی ضوء المصادر الأصلية (۴۶۵).

(۲) الإصابة (۴۴۴)، تاریخ الطبری (۲/ ۲۱۴).

(۳) الطبقات (۱/ ۲۶۴).

(۴) عیون الأثر (۲/ ۲۵۳).

(۵) عیون الأثر (۲/ ۳۵۲).

سالا شه‌شی ژ مشه ختیبوونی

و بیست و هه‌شت رویدان ییّن تیّدا:

۱- ل هه‌یقا موحه‌رده‌ی ژ فیّ سالی: سریه‌یا موحه‌مه‌دی کورّی مه‌سله‌مه‌ی ~~هه‌یقا~~ هاته هنارتن بو قورتائی^(۱).

۲- و ل هه‌یقا ره‌بیعا ئیکی ژ فیّ سالی: سریه‌یا عه‌ککاشه‌یی کورّی میحسه‌نیّ نه‌سه‌دی ~~هه‌یقا~~ هاته هنارتن بو نه‌لغه‌مر، فیّجا ب سه‌رکه‌فتن و ده‌ستکه‌فتی ب ده‌ستخوفه ئینان و ب سلامه‌تی زفرین^(۲).

۳- و ل هه‌یقا ره‌بیعا دووی ژ فیّ سالی: سریه‌یا موحه‌مه‌دی کورّی مه‌سله‌مه‌ی هاته هنارتن بو زیلقیسه‌ فیّجا هه‌می هاتنه کوشتن بتنیّ موحه‌مه‌دی کورّی مه‌سله‌مه‌ی نه‌بیت نه‌و بریندار بوو^(۳).

(۱) الطبقات (۲/ ۷۴)، سبل الهدی (۶/ ۱۱۲).

(۲) طبقات ابن سعد (۲/ ۸۱)، الكامل (۲/ ۹۲)، مغازی الذهبی (۳۵۲)، البداية (۴/ ۲۰۰).

(۳) الطبقات (۲/ ۸۱)، الكامل (۲/ ۹۲)، مغازی الذهبی (۳۵۲)، البداية (۴/ ۲۰۰)، سبل الهدی (۶/ ۱۲۷).

پيغهمبهری ﷺ فەرمانا وی کر ئەو هه‌فژینیی دگهل کچا
پاشایی وان پیکینیت، ئینا ئەو موسلمان بوو و وی هه‌فژینی
دگهل پیکینا^(۱).

۱۲- و هه‌روهسا ل هه‌یفا شه‌عبانی ژ ڤی سالی: سريه‌یا عه‌لیی
کوړی ئەبی تالبی ~~هاته هه‌نارتن بو به‌نی سه‌عه‌د~~
کوړی به‌کری ل فیده‌ک، ڤیجا ئەو ته‌ر به‌را کرن، و
ده‌ستکه‌فتی ب ده‌ستخوڤه ئینان و ب سلامه‌ت بوون^(۲).

۱۳- و ل هه‌یفا ره‌مه‌زانى ژ ڤی سالی: سريه‌یا زه‌یدی کوړی
حاریسه‌ی ~~هاته هه‌نارتن بو ئوم قیرفه ل ره‌خى نه‌الا~~
ئه‌لقورا، ڤیجا ئەو کوشتن و ئیخسیر کرن، و ده‌ستکه‌فتی ب
ده‌ستخوڤه ئینان و ب سلامه‌ت بوون^(۳).

(۱) طبقات بن سعد (۲/ ۸۵)، تاريخ الطبري (۲/ ۱۲۶)، الكامل (۲/ ۹۳)، الذهبي (۳۵۵)،
الصالحی (۶/ ۱۴۹).

(۲) طبقات بن سعد (۲/ ۸۶)، تاريخ الطبري (۲/ ۱۲۷)، الكامل (۲/ ۹۳)، الذهبي (۳۵۵)،
الصالحی (۶/ ۱۵۴)، السيرة في ضوء المصادر الأصلية (۴۷۳).

(۳) طبقات ابن سعد (۲/ ۸۶)، تاريخ الطبري (۲/ ۱۲۷)، صحيح مسلم (۲/ ۸۹)، الصالحی
(۶/ ۱۵۷)، السيرة في المصادر (۴۷۴)، فقه السرايا (۱۴۱).

- ۱۴- و ههروهسا ل ههيفها رهمهزانی ژ فئ سالی: هسكاتيهكا دژوار
ب سهر خهلكيدا هات و باران نههاتن، فئجا پئغهمبهري
خودی ﷺ نفیژا بارانی ب وان کر، ئینا باران هات^(۱).
- ۱۵- و ل ههيفها شهوالی ژ فئ سالی: سريهيا عهبدوللاهی کوری
رهواحهی ﷺ هاته هنارتن بۆ ئوسهیری کوری زهرامی
جوهی، فئجا نهو کوشت و ب سلامت بوون^(۲).
- ۱۶- و ههروهسا ل ههيفها شهوالی ژ فئ سالی: سريهيا کورزی کوری
جبری فههری هاته هنارتن بۆ عورهنیان، فئجا پئغهمبهري
خودی ﷺ نهو کوشتن^(۳).
- ۱۷- و ل فئ سالی: و بهری سولحا حودهيبیئ سريهيا نهلخهبهت
هاته هنارتن ل دویف بۆچوونا دورستتر^(۴).

(۱) الكامل في التاريخ لابن الأثير (۲/ ۹۴) عيون الأثر (۲/ ۳۵۳).

(۲) طبقات ابن سعد (۲/ ۸۸)، تاريخ الإسلام للذهبي قسم المغازي (۳۶۱)، الصالحي الشامي (۳/ ۲۰۷) (۶/ ۱۷۶)، فقه السرايا (۱۴۱)، السيرة في المصادر (۴۷۶).

(۳) طبقات ابن سعد (۲/ ۸۹)، صحيح البخاري (۲۳۳، ۱۵۰۱، ۳۰۱۸، ۴۱۹۳، ۶۸۰۲)، صحيح مسلم (۱۶۷۱)، الكامل (۲/ ۹۴)، الذهبي في المغازي (۳۶۱)، سبل الهدى والرشاد في سيرة خير العباد للصالحي (۶/ ۱۸۶).

(۴) صحيح البخاري (۲۴۸۳، ۲۹۸۳، ۴۳۶۰، ۴۳۶۱)، صحيح مسلم (۱۹۳۵)، الصالحي (۶/ ۲۷۵) - (۲۸۶)، زاد المعاد (۳/ ۳۲۵/ رجب).

۱۸- و ل فئ سائی: سریهیا بهنی عه بهس هاته هنارتن ل دویف
بوچوونا دورستتر^(۱).

۱۹- و ل هه یقا زیلقیعه ژ فئ سائی: سولحا حوده یبیی چیبوو، و
ئه و فه کرن و سه رکه فتنه کا ئاشکرا بوو^(۲).

۲۰- و ل حوده یبیی بهیعهیا ریزوانی هاته دان ل بن داری^(۳).

۲۱- و ل دهمی زفرینا وان ژ حوده یبیی ل دهفهرا زه جنان سوهرتا
ئه لفه تح بو پیغه مبهری خودی ﷺ هاته خوار، فیجا
موسلمانان پیرو زباهی لی کر^(۴).

۲۲- و ل فئ سائی: فه رزا حه جی هاته خوار^(۵).

۲۳- و ل فئ سائی: ژنیین موسلمان هاتنه هه رامکرن ل سه ر
موشرکان^(۶).

(۱) طبقات (۱/ ۲۵۶)، أسد الغابة (۴/ ۴۲۶)، سبل الهدی (۶/ ۳۶۷).

(۲) طبقات (۲/ ۹۱)، صحیح البخاری (۱۶۹۵، ۲۷۳۴، ۴۱۷۹، ۴۱۸۱)، الکامل (۲/ ۸۶) الذهبی (۳۶۳)، المصادر الأصلية (۴۸۱).

(۳) الطبقات الكبرى لابن سعد (۲/ ۹۳).

(۴) الطبقات الكبرى لابن سعد (۲/ ۹۴).

(۵) البداية والنهاية (۴/ ۲۰۲)، شذرات الذهب (۱/ ۲۰).

(۶) البداية والنهاية (۴/ ۲۰۲).

- ۲۴- و ل قى سالى: پيغەمبەرىڭىزنىڭ نقيسار بۇ پاشايىن جيهانى ھنارتىن تىدا بانگەوازييا وان كر بۇ ئىسلامى^(۱).
- ۲۵- و ل قى سالى: روژ غەيرى^(۲).
- ۲۶- و ل قى سالى: حوكمى زىھارى ھاتە خوار^(۳).
- ۲۷- و ل قى سالى: سەھەدى كورى خەولەى ~~سەھەدى~~ ل ئىخسىرىيى ل مەكەھى وەغەركر^(۴).
- ۲۸- و ل قى سالى: شاندى جوزامى ھاتنە دەف پيغەمبەرىڭىزنىڭ خودى ~~سەھەدى~~^(۵).

(۱) الطبقات الكبرى لابن سعد، كو تىدا بەھسى پىتر ژ پىنجى نقيسەرىن پيغەمبەرى كرىيە (۱/ ۲۲۲ - ۲۵۲)، الكامل (۲/ ۹۷)، البداية والنهاية (۴/ ۲۰۲)، السيرة في ضوء المصادر الأصلية (۵۱۳).

(۲) شذرات الذهب (۱/ ۲۰).

(۳) شذرات الذهب (۱/ ۲۰).

(۴) تاريخ الإسلام للذهبي قسم المغازي (۴۰۲).

(۵) سبل الهدى (۶/ ۴۷۱).

سالا جهفتی ژ مشه ختیبوونی^۱

و بیست و نهه رویدان یین تیدا:

۱- ل هه یفا موحه رده می ژ فی سالی: پیغه مبهری ﷺ کچا خو زهینه ب زفراند بو عاسی کورئ ره بیعی ب مههر کرنا ئیکی^(۱).

۲- و ل هه یفا موحه رده می ژ فی سالی: شه ری زی قیرد چی بو و ل دو یف بو چو و نا دور ستر^(۲).

۳- و ل هه یفا موحه رده می ژ فی سالی: شه ری خه یبه ری چی بو و^(۳).
۴- و د شه ری خه یبه ری دا: گوشتی کهرین نه هلی (که هی) هاته
حه رام کرن^(۴).

۵- و د شه ری خه یبه ری دا: جه عفه ری کورئ نه بی تالی، و نه وین
د گهل وی ژ مشه ختیبو وین حه به شی و نه بو مو و سا، و نه و

(۱) تاریخ الطبری (۲/ ۱۴۱)، الکامل (۲/ ۱۰۵).

(۲) بوخاری د المغازی (۴۱۹۴) دا گو ت نه فه یه و (ابن کثیر) د البداية (۴/ ۱۷۴) دا و (الحافظ) د الفتح (۷/ ۵۲۶) دا دبیزن نه فه دور ستره به روقازی (ابن اسحاق و ابن سعد) د الطبقات (۲/ ۷۶) دا.

(۳) تاریخ الطبری (۲/ ۱۳۹)، الکامل (۲/ ۹۹)، البداية (۴/ ۱۸۱)، شذرات (۱/ ۲۱).

(۴) الکامل (۲/ ۹۹)، البداية (۴/ ۱۸۲، ۱۹۲).

ئەشعەر يېڭى دگەل ۋى ژى دگەل بوون، زفړپڼ و هاتنه ددې
پېغەمبەرئ خودئ ^(۱).

۶- و د شەرئ خەيبەر يدا: ئەبو هورەيرە موسلمان بوو و هاتنه
ددې پېغەمبەرى ^(۲).

۷- و ل فئ سالى: پېغەمبەرى هەفژينى دگەل ئوم حەبىبايئ
 پيكنينا ^(۳).

۸- و د شەرئ خەيبەر يدا: پېغەمبەرئ خودئ سەفيا كچا
حوبيى ژ ناف جاريەيان هەلبژارت، فيجا ئازاكر و هەفژينى
دگەل پيكنينا ^(۴).

۹- و ل فئ سالى: سريەيا ئەبانئ كورئ سەعيدئ كورئ عاسى هاتنه
هنارتن بو نهجد ^(۵).

(۱) البداية (۴/ ۲۳۱)، شذرات الذهب (۱/ ۲۱).

(۲) البداية (۴/ ۲۰۷)، شذرات الذهب (۱/ ۲۱).

(۳) الطبقات (۱۰/ ۹۴) خلاصة سيرة سيد البشر (۱/ ۵۹۵) البداية (۴/ ۱۶۱) الإصابة (۴۳۲)
شذرات (۱/ ۲۱).

(۴) صحيح البخاري (۴۲۰۰) صحيح مسلم (۸۴، ۸۵، ۱۳۶۵) البداية (۴/ ۲۲۰) الكامل (۲/ ۱۰۲)
شذرات الذهب (۱/ ۲۱) الطبقات (۸/ ۱۲۰) الاستيعاب (۴/ ۱۸۷۱).

(۵) البخاري في المغازي، باب غزوة خيبر، سبل الهدى والرشاد في السرايا، سرية أبان بن
سعيد (۶/ ۲۰۲).

۱۰- و ل فئ سالی: ژنکه کا جوہی پہزہ کا قہ لاندی یا ژہرکری
پیشکیشکر بو پیغہ مبهري خودی ﷺ دهمی دست هافيتيه
پارييه کی پهزي ئه و ئاگه هدارکر کو ئه و یا ژہرکريه^(۱).

۱۱- و ل فئ سالی: حاتبی کورپی ئه بی بهلته عه ی ژ دهف موقه وقسی
هات و موقه وقسی مارييا و خويشکا وی سيرين دگهل وی
هنارتن بو پیغہ مبهري ﷺ ههروهسا دگهل هييسره کی و
که ره کی و جلکان، ئينا مارييا و خويشکا خو موسلمان بوون
بهري بينه دهف پیغہ مبهري خودی ﷺ فيجا ئه وی
هه فزینی دگهل ماريياي پیکنينا و ئه وی کورپی وی ئيبراهيم
بوو و سيرين زی پیشکيشی هه سسانى کورپی سابتی کر فيجا
دهيکا کورپی وی عه بدولر هه مانبيه، و ئه و و ئيبراهيم کور
خاله تين ئيکن^(۲).

۱۲- و دهمی پیغہ مبهري خودی ﷺ ژ خه يبهري زقري موحه يسه
کورپی مه سعوودی هنارته فه دهك بانگه وازيا وان بکهت بو
ئيسلامی، ئينا دگهل پیغہ مبهري خودی ﷺ پيکھاتن ل سه ر
نيقه کا ئه ردی خو، ئه وی زی ژ وان قه بيلکر، فيجا نيقا

(۱) صحيح البخاري (۳۶۱۷، ۳۱۶۹، ۴۲۴۹، ۵۷۷۷) مسلم (۲۱۹۰) و چيرۆك يا د البداية (۴)

۲۳۴ - ۲۳۸) الكامل (۲/ ۱۰۳) دا.

(۲) الكامل (۲/ ۱۰۵) البداية (۴/ ۲۳۳) شذرات الذهب (۱/ ۲۱).

ئەردى فەدەك بۇ پېغەمبەرى خۇدى بوو ﷺ چونكى
 موسلمانان چو ھەسپ و حىشتەر د دويقرا نەداينە بەزى، قىچا
 ئەو تىشتى ژ فى ئەردى دەھات پېغەمبەرى ﷺ بەلاقدر ل
 سەر رىقىنگان^(۱).

۱۳- و ھەروەسا دەمى ژ خەيبەرى زقري نہالا ئەلقورا فەكر، و مالى
 وى بوو دەستكەفت بۇ وى، ئينا ئەردى وان ھيلا دگەل
 جوهييان بەرانبەر داھاتى نيڭەكا وى وەكى خەلكى
 خەيبەرى^(۲).

۱۴- و دەمى جوهييين تەيمائى ئەو تىشتە زانى يى ب سەرى
 برايين وان ل خەيبەرى و فەدەكى و نہالا ئەلقورا ھاتى
 ئەوژى دگەل پېغەمبەرى خۇدى ﷺ پىكھاتن و مانە ل سەر
 مالى خو^(۳).

۱۵- و ل دەمى زقرينا وان بو مەدينى پېغەمبەرى خۇدى ﷺ و
 سەحابييين وى نقيستن و بۇ نقيژا سپىدى ھشيار نەبوون
 ھەتا رۆژ ھەلاتى^(۴).

(۱) تاريخ الطبري (۲ / ۱۴۰) الكامل (۲ / ۱۰۴).

(۲) تاريخ الطبري (۲ / ۱۳۸) سبل الهدى والرشاد (۵ / ۱۴۸).

(۳) زاد المعاد (۳ / ۳۱۴).

(۴) الموطأ (۱ / ۱۳) صحيح مسلم (۶۸۰) أبو داود (۴۳۵) الترمذي (۳۱۶۲) تاريخ الطبري (۲ / ۱۳۹) الكامل (۲ / ۱۰۳) زاد المعاد (۳ / ۳۱۵) سبل الهدى والرشاد (۵ / ۱۴۹).

۱۶- و پشتی فه کرنا خه یه بری حه ججایی کورئ عیلاتئ سولله می
موشرکین مه که هئ خاپادن هه تا مائی خو ژ وان وهرگرتی^(۱).

۱۷- و ل قئ سالی: شه رئ زاتولریقاع چیبوو ل دویف بۆچوونا
دورستر^(۲).

۱۸- و ل قئ سالی: ئایه تا ته یه مومئ هاته خوار^(۳).

۱۹- و ل دهمئ زفرینا وان ژ شه رئ زاتولریقاع پیغه مبه رئ خودئ
حیشترا جابری کورئ عه بدوللاهی کری، پاشی بهایی وی
دایی و ئه وژی لی زفراند^(۴).

۲۰- و ل هه یقا سه فه رئ ژ قئ سالی: سیه یا غالبئ کورئ عه بدوللاهی
له یسی هاته هنارتن بۆ به نی عه بد کورئ سه عله به^(۵).

(۱) (الإمام أحمد) چیرۆک فه گوهاستییه و گوټ: (عبد الرزاق) ژ (معممر)، من گوھ ل
سابتی بوو ژ ئه نه سی، و ئه فه سه نه ده کئ دورسته ل دویف مه رجئ بوخاری و
موسلمی هه روه کی (الحافظ ابن کثیر) د البداية (۴/ ۲۱۵) دا گوټی، و بنیره: سبل
الهدی (۵/ ۱۳۹).

(۲) بوخاری د سه حیحا خوټا (۷/ ۲۲۲) باب غزوة ذات الرقاع گوټی ئه فه دورستره و
(ابن حجر) د الفتح و (ابن کثیر) د البداية (۴/ ۸۵) و (ابن القيم) د زاد المعاد (۲/ ۲۳۵)
دا.

(۳) مرویات غزوة بني المصطلق (۳۳۵: ۳۴۶).

(۴) فه رمووده یا د هه ردوو سه حیحاندا بیی دیارکرنا شه ری، به لی (ابن هشام) د السیره
(۲/ ۲۰۶) دا ژ (ابن إسحاق) فه گوهاستییه، (وهب بن کیسان) ژ جابری و شه ر تیدا
دیارکرییه، و ئه فه سه نه ده کئ دورسته، بنیره: زاد المعاد (۳/ ۲۲۷).

(۵) تاریخ الطبری (۲/ ۱۴۲) الكامل (۲/ ۱۰۶).

- ۲۱- و ل هه یفا شه عبانئ ژ فئ سالی: سړیه یا نه بو به کر
 نه لسه ددیق ~~هاته~~ هاته هنارتن بو نه جد^(۱).
- ۲۲- و ل هه یفا شه عبانئ ژ فئ سالی: سړیه یا عومهرئ کورئ
 خه تتابی ~~هاته~~ هاته هنارتن بو توربه^(۲).
- ۲۳- و ل هه یفا شه عبانئ ژ فئ سالی: سړیه یا به شیرئ کورئ
 سه عه دی بابئ نوعمانئ کورئ به شیرئ یئ نه نساری هاته
 هنارتن بو به نی مورره ل دهفرا فدهک^(۳).
- ۲۴- و ل هه یفا رده زانئ ژ فئ سالی: سړیه یا غالبئ کورئ عه بدوللاهی
 له یسی هاته هنارتن بو میفهعه، و تیدا ئوسامه یئ کورئ زهیدی
 زهلامهک کوشت پشتی شاده دای و پیغه مبهری ~~خو ئی~~ خو ئی تورکر^(۴).
- ۲۵- و ل هه یفا شه والئ ژ فئ سالی: ههروه سا سړیه یا به شیرئ کورئ
 سه عه دی هاته هنارتن بو یه مهنئ و جهبارئ^(۵).
- ۲۶- و ل هه یفا زیلقیعه ژ فئ سالی: عومره یا فه زانئ هاته کرن^(۶).

(۱) تاریخ الطبری (۱۴۱ / ۲).

(۲) تاریخ الطبری (۱۴۱ / ۲) الکامل (۱۰۶ / ۲) البداية (۲۱۹ / ۴) سبل الهدی (۱۳۰ / ۶).

(۳) تاریخ الطبری (۱۴۱ / ۲) الکامل (۱۰۶ / ۲) البداية (۲۲۰ / ۴) سبل الهدی (۱۳۲ / ۶).

(۴) تاریخ الطبری (۱۴۱ / ۲)، الکامل (۱۰۶ / ۲)، زاد المعاد (۳۱۹ / ۳) و بزفره: صحیح البخاری فی المغازی، باب بعثة النبی - صلی الله علیه وسلم - أسامة إلى الحرقات، وفي الديات (۶۸۷۲) ومسلم فی الإيمان (۹۶).

(۵) تاریخ الطبری (۱۴۲ / ۲)، الکامل (۱۰۶ / ۲)، زاد المعاد (۳۲۱ / ۳) سبل الهدی (۱۳۴ / ۶).

(۶) تاریخ الطبری (۱۴۲ / ۲)، الکامل (۱۰۶ / ۲).

- ۲۷- و ل هه‌یفا زیلقیعه‌ه ژ فئی سائی: پیغه‌مبه‌ری هه‌فژینی
دگهل مه‌یمونه کچا حاریسی پیگئینا^(۱).
- ۲۸- و ل هه‌یفا زیلحیججه ژ فئی سائی: سریه‌یا ئبن ئه‌بی
ئه‌له‌ه‌وجائی سولله‌می هاته‌ه‌نارتن بو به‌نی سوله‌یم^(۲).
- ۲۹- و ل فئی سائی عیمیرانی کورێ حوسه‌ینی و بابی وی (خودی ژ
وان رازی بیت) موسلمانبوون^(۳).

(۱) تاریخ الطبری (۲ / ۱۴۳)، الكامل (۲ / ۱۰۷)، شذرات الذهب (۱ / ۲۱) و بزقره: صحیح البخاری فی المغازی: باب عمرة القضاء، وفي الحج: باب تزویج المحرم، وفي النکاح: باب نکاح المحرم، وصحیح مسلم فی النکاح: باب تحریم نکاح المحرم (۱۴۱۰) زاد المعاد (۳ / ۳۲۷ - ۳۳۱).

(۲) البدياة (۴ / ۲۳۳).

(۳) سیر أعلام النبلاء (۲ / ۵۰۸).

سالا ههشتی ژ مشه ختیبوونی^۶

و پینجی و شهش رویدان یین تیدا:

۱- ل هه یقا سهفه ری ژ قی سالی: عه مرئ کورئ عاسی و خالدئ
کورئ وه لیدی و عوسمانئ کورئ ته لحه ی موسلمانبوون، و
مشه ختیبوون بو مه دینی^(۱).

۲- و ل هه یقا سهفه ری ژ قی سالی: سریه یا غالبئ کورئ
عه بدوللاهئ له یسی هاته هنارتن بو به نی ئەله للوح ل دهقه را
ئه لکه دید، فیجا دهستکه فتی ب دهستخوفه ئینان و ب
سلامهت بوون^(۲).

۳- و ل هه یقا سهفه ری ژ قی سالی: سریه یا غالبئ کورئ
عه بدوللاهئ له یسی هاته هنارتن بو فه دهک، فیجا ئەو کوشتن
و دهستکه فتی ب دهستخوفه ئینان و ب سلامهت بوون^(۳).

(۱) الکامل (۲/ ۱۰۹) مغازی الذهبی (۴۶۹) البدایة والنهاية (۴/ ۲۶۵).

(۲) الطبقات (۲/ ۱۱۶) عیون الأثر (۲/ ۱۹۳) الکامل (۲/ ۱۰۸) سبل الهدی (۶/ ۱۳۷).

(۳) الطبقات (۲/ ۱۱۷) عیون الأثر (۲/ ۱۹۴) سبل الهدی (۶/ ۱۴۰).

۴- و ل هه یقا ره بیعا ئیکێ ژ فێ سالی: سریه یا شوجاع گورێ وهه بی ئه سه دی هاته هه نارتن بۆ به نی عامر ل ده فه را سه یی، ره خێ روکبه ل پشت ئه له عه دین فێجا گه له ک ده سه که فته و په ز ب ده سه خو فته ئینان^(۱).

۵- و ل هه یقا ره بیعا ئیکێ ژ فێ سالی: سریه یا که عبی کورێ عومه یری غیفاری هاته هه نارتن بۆ زات ئه لاح فێجا سریه هه می هاته کوشتن ژ بلی زه لامه کی بریندار بته^(۲).

۶- و ل فێ سالی: سریه یا زهیدی کورێ حاریسه ی هاته هه نارتن بۆ هه دین فێجا هه نده ک ئیخسیر ژ خه لکی مینائی ب ده سه خو فته ئینان^(۳).

۷- و ل هه یقا جومادیا ئیکێ ژ فێ سالی: سریه یا موئته هاته هه نارتن فێجا هه رسی میر هاتنه شه هیدکرن پاشی خودی سه رکه فتن دا ل سه ر ده ستی خالیدی کورێ وه لیدی^(۴).

(۱) الطبقات (۲/ ۱۸) عیون الأثر (۲/ ۱۹۵) الكامل (۲/ ۱۰۹) مغازی الذهبی (۴۷۶) البداية (۴/ ۲۶۹) سبل الهدی (۶/ ۱۴۲).

(۲) الطبقات (۲/ ۱۱۹) عیون الأثر (۲/ ۱۹۶) الكامل (۲/ ۱۰۹) مغازی الذهبی (۴۴۷) البداية (۴/ ۲۷۰) سبل الهدی (۶/ ۱۴۳).

(۳) سبل الهدی (۶/ ۱۵۳) السیره فی ضوء المصادر (۵۴۱).

(۴) الطبقات (۲/ ۱۱۹) تاریخ الطبری (۲/ ۱۴۹) عیون الأثر (۲/ ۱۹۶) الكامل (۲/ ۱۱۲) صحیح مسلم (۱۷۵۳) مغازی الذهبی (۴۷۹) البداية (۴/ ۲۷۰) سبل الهدی (۶/ ۱۴۴).

۸- و ل هه‌یقا جومادییا ئیکێ ژ ڤی سالی: سریه‌یا عه‌مرێ کورێ عاسی هاته‌ ه‌نارتن بۆ زات ئه‌له‌سه‌لاسل، ڤیجا خودی ئه‌و ب سه‌رئێخستن^(۱).

۹- و د ڤی سریه‌یه‌یدا عه‌مرێ کورێ عاسی ب جنابه‌ت که‌فت، ئینا ژ به‌ر سه‌رمایا دژوار ته‌یه‌موم گرت، ڤیجا پیغه‌مبه‌رێ خودی ﷺ ئه‌و چه‌نده‌ په‌سه‌ند کر^(۲).

۱۰- و ل هه‌یقا شه‌عبانی ژ ڤی سالی: سریه‌یا ئه‌بی قه‌تاده‌ی هاته‌ ه‌نارتن بۆ خه‌زیره‌ کو ئه‌و ئه‌ردی شه‌رکه‌رایه‌ ل نه‌جد ڤیجا ده‌سکه‌فتی ب ده‌ستخۆڤه‌ ئینان و ه‌نده‌ک ئێخسیر کرن^(۳).

۱۱- و هه‌روه‌سا ل هه‌یقا شه‌عبانی ژ ڤی سالی: سریه‌یا ئه‌بی حه‌دره‌دی هاته‌ ه‌نارتن بۆ ئه‌لغابه‌، ڤیجا سه‌روکی وان گوشت، و ده‌سکه‌فتی ب ده‌ستخۆڤه‌ ئینان^(۴).

(۱) الطبقات (۲/ ۱۲۱) عیون الأثر (۲/ ۲۰۲) الكامل (۲/ ۱۱۰) مغازي الذهبي (۵۱۳) سبل الهدی (۶/ ۱۶۷).

(۲) یا دورسته: أبو داود (۲۳۴) و بوخاری ئه‌و وه‌ک هه‌لاویستی حسیبکر (۱/ ۲۵۸) و الحاکم (۱/ ۱۷۷) والذهبي والالباني ئه‌و دورست دانا.

(۳) الطبقات (۲/ ۱۲۳) عیون الأثر (۶/ ۲۰۶) الكامل (۲/ ۱۱۱) مغازي الذهبي (۵۱۹) سبل الهدی (۶/ ۲۸۷).

(۴) تاريخ الطبري (۲/ ۱۴۷) سبل الهدی (۶/ ۲۸۷).

۱۲- و ل هه یقا شه عبانى ژ څى سالى: قوره شى په یمانا خو دگهل
پيغه مبهري خودى ﷺ شکاند^(۱).

۱۳- و ل هه یقا شه عبانى ژ څى سالى: ئه بو سوفيان كورې هه ربى
هات دا په یمانى دگهل پيغه مبهري خودى ﷺ نوى كهت،
فيجا به رسقا وى نه دا^(۲).

۱۴- و ل هه یقا ردمه زانې ژ څى سالى: حاته بى كورې ئه بى
به لته عه نقيساره ك بو قوره شى هنارت تيدا ئه و
ئاگه هداركړن ب چوونا پيغه مبهري خودى بو وان، ئينا
پيغه مبهري خودى ﷺ به هانه يا وى قه بيلكر، و لى بوړى^(۳).

۱۵- و ل هه یقا ردمه زانې ژ څى سالى: سريه يا ئه بى قه تاده يى
ئهنسارى ﷺ هاته هنارتن بو ئيزم بو خاپاندنا
موشركان^(۴).

۱۶- و ل هه یقا ردمه زانې ژ څى سالى: پيغه مبهري خودى ﷺ ب
له شكه ري خوځه ژ مه دينى دهر كهفت بو فه كرنا مه كه هى^(۱).

(۱) الكامل في التاريخ (۲/ ۱۱۶) سبل الهدى (۵/ ۲۰۰).

(۲) الكامل في التاريخ (۲/ ۱۱۷) سبل الهدى (۵/ ۲۰۵).

(۳) تاريخ الطبري (۲/ ۱۵۵) الكامل (۲/ ۱۱۸) البداية (۴/ ۳۱۷).

(۴) الطبقات (۲/ ۱۲۳) تاريخ الطبري (۲/ ۱۴۸) عيون الأثر (۲/ ۲۰۷) الكامل (۲/ ۱۱۱) سبل
الهدى (۶/ ۱۹۰).

۱۷- و ل هه‌یقا رهمه‌زانی ژ ژی سالی: عه‌باسی کوری

عه‌بدولوتته‌لی ب مالا خوڤه ژ مه‌که‌هی مشه‌ختبوو بو مه‌دینی، فیجا ل ده‌قرا جوحفه گه‌هسته پیغه‌مبه‌ری ﷺ^(۲).

۱۸- و ل هه‌یقا رهمه‌زانی ژ ژی سالی: مه‌خرمه کوری نه‌وفه‌لی، و

ئه‌بو سوفیان کوری حاریسی کوری عه‌بدولوتته‌لی، و عه‌بدوللاهی کوری ئومه‌ییه، هاتن گه‌هسته پیغه‌مبه‌ری ﷺ، و موسلمانبوون^(۳).

۱۹- و ل هه‌یقا رهمه‌زانی ژ ژی سالی: و به‌ری چوونا پیغه‌مبه‌ری

ﷺ بو ناف مه‌که‌هی ئه‌بو سوفیان کوری حه‌ربی و حه‌کیمی کوری حیزامی و بوده‌یلی کوری وهرقائی موسلمان بوون^(۴).

۲۰- و ل هه‌یقا رهمه‌زانی ژ ژی سالی: پشتی نیقاری، ده‌می

پیغه‌مبه‌ری خودی ﷺ گه‌هستییه کوراع ئه‌لغه‌میم فتارا خو ل سه‌ر پشتا ده‌وارا خو کر دا خه‌لك ببینیت^(۵).

(۱) تاریخ الطبری (۲/ ۱۵۲) الكامل (۲/ ۱۱۹) البداية (۴/ ۳۱۲).

(۲) السيرة لابن هشام (۲/ ۴۰۰) تاریخ الطبری (۲/ ۱۵۶) الكامل (۲/ ۱۱۹) البداية (۴/ ۳۱۷).

(۳) السيرة لابن هشام (۲/ ۴۰۰) الكامل (۲/ ۱۱۹) البداية (۴/ ۳۱۷).

(۴) ابن هشام (۲/ ۴۰۲) الكامل (۲/ ۱۲۱) البداية (۴/ ۳۲۸).

(۵) یا دورسته: مسلم (۱۱۴) وأبو داود الطيالسي (۱۷۷۲) والترمذي (۷۱۰) ئه‌و دهرنیخست و گوٓت: ئه‌و یا باشه و یا دورسته.

۲۱- و ل هه یقا ردمه زانی ژ فئی سالی: پیغه مبه ری خودی چوو
د مه که هییدا وهک فه که ره کی سه ره که فتی و پشته فانی
لیکری^(۱).

۲۲- و ل هه یقا ردمه زانی ژ فئی سالی: پیغه مبه ر بیست و نه ه
روژان مال مه که هی نقیژ کورت دکرن^(۲).

۲۳- و ل فئی سالی: سریه یا ئوسامه یی کورئ زهیدی هاته
هنارتن بوئه لحه رهقات^(۳).

۲۴- و ل هه یقا ردمه زانی ژ فئی سالی: سریه یا خالدی کورئ وهلیدی
 هاته هنارتن بوئه هه رفاندنا بوئی عوززای ئینا هاته
هه رفاندن^(۴).

(۱) یا دورسته: البخاری (۴۲۸۶) و مسلم (۱۳۵۷) ئه وهه گوهاستییه، و بنییره: البداية (۴) / (۳۲۸).

(۲) یا دورسته: البخاری (۴۲۹۸، ۴۲۹۹) ئه وهه گوهاستییه، مغازی الذهبی (۵۶۲) البداية (۴) / (۳۵۵) سبل الهدی (۶) / (۲۹۸).

(۳) یا دورسته: البخاری (۴۲۸۶) و مسلم (۱۳۵۷) ئه وهه گوهاستییه، و بنییره: البداية (۴) / (۱۳۵۵) وسبل الهدی (۶) / (۲۹۸).

(۴) الطبقات (۲) / (۱۳۵) الكامل (۲) / (۱۲۸) البداية (۴) / (۳۵۴) سبل الهدی (۶) / (۱۹۶).

۲۵- و ل هه یفا رهمه زانی ژ فی سالی: سریه یا عه مرئ کورئ عاسی
 هاته هنارتن بو هه پفاندنا بوئی سواعی ئینا هاته
 هه پفاندن^(۱).

۲۶- و ل هه یفا رهمه زانی ژ فی سالی: سریه یا سهعه دی کورئ
 زهیدی ئوشهه لی هاته هنارتن بو هه پفاندنا بوئی مه ناتی ئینا
 هه پفاند^(۲).

۲۷- و ل هه یفا شه والی ژ فی سالی: سریه یا خالیدی کورئ وه لیدی
 هاته هنارتن بو بهنی جوزیمه، فیجا هندهک ژ
 زهلامین وان گوشتن پشتی موسلمان بووین ئینا پیغه مبه ری
 خودی ئەو پاشقه بر و زفر دگهل ئاخفت، و عه لی هنارت
 دلی وان کپی و ئەو رازی کرن^(۳).

۲۸- و ل فی سالی: سریه یا قه یسی کورئ سهعه دی کورئ عوباده ی
 هاته هنارتن بو رهخی یه مه نی^(۴).

۲۹- و ل هه یفا شه والی ژ فی سالی: شه ری حونه نی چی بوو^(۱).

(۱) الطبقات (۲/ ۱۳۵) الكامل (۲/ ۱۳۴) سبل الهدی (۶/ ۱۹۸).

(۲) الطبقات (۲/ ۱۳۶) الكامل (۲/ ۱۳۴) سبل الهدی (۶/ ۱۹۹).

(۳) الطبقات (۲/ ۱۳۶) مغازی الذهبی (۵۶۷) البداية (۴/ ۲۵۰) سبل الهدی (۶/ ۲۰۰).

(۴) سبل الهدی (۶/ ۲۱۱).

۳۰- و ل هه یقا شهوالی ژ فی سالی: سریه یا ئه وتاسی هاته هنارتن

ب سهرکیشییا ئه بی عامری ئه شعهری^(۱).

۳۱- و ل هه یقا شهوالی ژ فی سالی: سریه یا توفه یلی کورئ عهری

دهوسی هاته هنارتن بو ههرفاندنا بوئی زیلکه ففهین، ئینا

ئاگر بهردایی^(۲).

۳۲- و ل هه یقا شهوالی ژ فی سالی: پیغه مبهه ر د ریکا خودا بو

دۆرپیچکرنا تائیفی د بوحره ت ئه لروغائیڤا بووری فیجا

مزگه فته ک لی ئافاکر، و نقیژ تیقه کر بهری بگه هیته

تائیفی^(۳).

۳۳- و ل هه یقا شهوالی ژ فی سالی: هه ر ل بوحره زهلامه ک ژ بهنی

لهیسیان کوشت وه ک توؤلا زهلامه کی ژ هوزدهیل، و ئه و

ئیکه مین توؤل بوو د ئیسلامیدا^(۴).

۳۴- و ل هه یقا شهوالی ژ فی سالی: شه ری تائیفی چیبوو^(۵).

(۱) تاریخ الطبری (۲ / ۱۶۵) مغازی الذهبی (۵۷۱) البداية (۵ / ۱).

(۲) مغازی الذهبی (۵۸۷) البداية (۵ / ۲۲) سبل الهدی (۶ / ۲۰۶).

(۳) الطبقات (۲ / ۱۴۵) عیون الأثر (۲ / ۲۴۹) سبل الهدی (۶ / ۲۱۰).

(۴) الکامل (۲ / ۱۴۰) سبل الهدی (۵ / ۵۵۷).

(۵) ابن هشام (۲ / ۴۸۲) تاریخ الطبری (۲ / ۱۷۲) الکامل (۲ / ۱۴۰).

(۶) تاریخ الطبری (۲ / ۱۶۵) عیون الأثر (۲ / ۲۵۰) البداية (۵ / ۳۰).

۳۵- و ل هه یقا شه والی ژ فی سالی: ل دهمی دۆرپیچکرنا تائیفی،
هندهك بهنده ژ تائیفی هاتنه خوار، ئینا پیغه مبهری خودی
ﷺ ئەو ئازاکرن، ئەبو بهکرته ~~ﷺ~~ ئیک ژ وان بوو^(۱).

۳۶- و ل دویماهییا هه یقا شه والی ژ فی سالی: پیغه مبهری خودی
ﷺ دۆرپیچ ژ سهر تائیفی راگر، پاشی زقری جهعرا نه، فیجا
ل ویری شاندین ههوازن هاتنه دهف و موسلمان بوون ئەوی
ژی ئیخسیرین وان ئازاد کرن^(۲).

۳۷- و ل هه یقا زیلقیعه ژ فی سالی: پیغه مبهری ﷺ دهستكهفت
(غه نیمه) دابهشكرن، و گه لهك دا وان یین ژ نوی موسلمان
بووین، و باوهردار هیلانه ب هیقییا باوهرییا وانقه، ئینا
زولخودهیسره رابوو و ئەو گوټ یا گوټی^(۳).

۳۸- و ل هه یقا زیلقیعه ژ فی سالی: خویشكا پیغه مبهری خودی
ﷺ یا شیرى شهیما ئینا دهف وی وهك ئیخسیر، ئینا منهت ل
سهر کر و پیدان دایی و ئەو ئازادکر^(۴).

(۱) الطبقات (۲/ ۱۴۷) الروض الأنف (۷/ ۲۳۸) الكامل (۲/ ۱۴۰)

(۲) تاریخ الطبری (۲/ ۱۳۷) الروض الأنف (۷/ ۲۴۱) عیون الأثر (۲/ ۲۴۴) الكامل (۲/ ۱۴۱).

(۳) صحیح مسلم (۱۰۶۳) الكامل (۲/ ۱۴۲) سبل الهدی (۵/ ۵۸۷).

(۴) البداية (۵/ ۵۱).

۳۹- و ل هه یفا زیلقعه ژ فی سالی: پیغه مبهری خودی ژ جه عرانه چوو عومری^(۱).

۴۰- و ل هه یفا زیلقعه ژ فی سالی: پیغه مبهری خودی هه فزینی دگهل فاتما کچا زه حاکي کولابی پیکئینا، ئینا ئهوی خۆ ژ وی پاراست فیجا پیغه مبهری ئه و هیلا (بهردا)، پشتی هینگی پشکل فیددان و دگوت: ئهز یا پیسم^(۲).

۴۱- و ل هه یفا زیلحیجه ژ فی سالی: ماریایی ئیراهیمی کورئ پیغه مبهری بوو^(۳).

۴۲- و ل فی سالی: زهینه با کچا پیغه مبهری خودی کچا خۆ ئومامه ژ ئه بی ئه لاس کورئ رهبعی بوو ئه و پیغه مبهری ئه و د نفیژیدا دهلگرت^(۴).

۴۳- و ل فی سالی: مینه رهك بو پیغه مبهری خودی هاته چیکرن فیجا خودبه ل سهر خواند، ئینا ئه و قورمی بهری هینگی خودبه ل سهر دخواند نالی ژ خه ربییی^(۵).

(۱) صحیح البخاری (۱۷۷۸) مسلم (۱۲۵۲) تاریخ الطبری (۱۷۱ / ۲).

(۲) الطبقات (۱۰ / ۱۳۶) تاریخ الطبری (۱۷۷ / ۲) الکامل (۱۴۵ / ۲).

(۳) تاریخ الطبری (۱۷۷ / ۲) الکامل (۱۴۵ / ۲) مغازی الذهبی (۶۲۱).

(۴) مغازی الذهبی (۶۲۱).

(۵) مغازی الذهبی (۶۲۱).

۴۴- و ل فئ سالی: دهیکا موسلمانان سهودهیی رۆژا خو دا عائیشایی
(خودی ژ وان رازی بیت) ^(۱).

۴۵- و ل هه یفا زیلحیججه ژ فئ سالی: میرئ مه کههیی عهتتابی
کورئ ئه سیدی سه رکیشیا حه جی کر ^(۲).

۴۶- و ل فئ سالی: موغه ففه لی کورئ نه همی موزدنی بابی سه حابی
عه بدوللاهئ کورئ موغه ففه لی وه غه رکر، و ئه وه سه حابی
بوو ^(۳).

۴۷- و ل فئ سالی: که عبی کورئ زوههیری موسلمان بوو، و هوزانا
خو یا نافدار (بانت سعاد) ل دۆر په سنا پیغه مبهری ﷺ
قه هاند ^(۴).

۴۸- و ل فئ سالی: زهینه با کچا پیغه مبهری خودی ﷺ وه غه کر کو
ژ مه زنترین عه یالین وی بوو، و ئوم عه تییهیی ئه وه
شویش ^(۵).

(۱) مغازی الذهبی (۶۲۱).

(۲) تاریخ الطبری (۲ / ۶۵۲) مغازی الذهبی (۶۲۱).

(۳) مغازی الذهبی (۶۲۱).

(۴) مغازی الذهبی (۶۲۱) البدایة (۵ / ۵۷).

(۵) الکامل (۲ / ۱۰۸) مغازی الذهبی (۵۲۰، ۶۲۱) شذرات الذهب (۱ / ۲۳).

۴۹- و ل قى سالى: پيغهمبهري خودى ﷺ عه مري كورئ عاسى
هنارته دهف جهيفهر و عه مري كورپن جهله ندى ژ نه زدييان،
ئينا موسلمان بوون^(۱).

۵۰- و ل قى سالى: بها گهلهك گران بوون، فيجا گوئن هه
پيغهمبهري خودى بو مه بهاي دهستنيشان بكه ئينا گوئ:
(خودى يه بهاي ددانيت و كي مكه ر و زيده كهر و
رزقدهر)^(۲).

۵۱- و ل قى سالى: سوره تا نه لنه سر هاته خوار^(۳).

۵۲- و ل قى سالى: شاندى سهعله به هاته دهف پيغهمبهري
خودى ﷺ^(۴).

۵۳- و ل قى سالى: شاندى سولهيم هاته دهف پيغهمبهري
خودى ﷺ^(۵).

۵۴- و ل قى سالى: شاندى رهبيعه: عه بدولقهيس هاته دهف
پيغهمبهري خودى ﷺ^(۱).

(۱) تاريخ الطبري (۲/ ۱۷۷).

(۲) يا دورسته: الترمذي (۱۳۱۴) نهو فهگوهاستييه و گوئ: يا باشه و يا دورسته، وأبو داود (۲۴۵۱) وابن ماجه (۲۲۰۰)، و بنییره: شذرات الذهب (۱/ ۲۳).

(۳) سيرة ابن هشام (۲/ ۵۶۰)

(۴) الطبقات (۱/ ۲۵۸).

(۵) الطبقات (۱/ ۲۶۵).

۵۵- و ل فئ سالی: شاندى سودائى هاته دھف پيغهمبري
خودي ^(۲).

۵۶- و ل فئ سالی: شاندى سوماله و ئهلجوددان هاته دھف
پيغهمبري خودي ^(۳).

(۱) الطبقات (۱/ ۲۷۱).

(۲) الطبقات (۱/ ۲۸۲).

(۳) الطبقات (۱/ ۳۰۴).

سالا نه هی ژ مشه ختېوونی

و چل و نه ه رویدان یین تیدا:

۱- ل هه یفا موچه رده می ژ فی سالی: سریه یا عویه ینه یی کورئ

حوسنی هاته هنارتن بو بهنی ته میم، ئینا هنده ک ژ

وان ئیخسیر کرن، فیجا مه زنین وان هاتنه دهف پیغه مبه ری

، و ل پشت دهرگه هی گازی کرنی: هه ی موچه ممه د، فیجا

دهستیپکا سوره تا نه لحو جورات هاته خوار^(۱).

۲- و ل هه یفا سه فهرئ ژ فی سالی: پیغه مبه ری خودئ

عه بدوللا هی کورئ عه وسه جه ی هنارته دهف بهنی

حاریسه کورئ عه مری داخوازا وان بکه ت بو ئیسلامی به ئی

رازی نه بوون^(۲).

۳- و ل هه یفا سه فهرئ ژ فی سالی: سریه یا قوتبه یی کورئ عامری

 هاته هنارتن بو خه سه م ل ره خی بیشه، فیجا

(۱) الطبقات (۲/ ۱۴۷) عیون الأثر (۲/ ۲۵۳) سبل الهدی (۶/ ۲۲۴) ط. المجلس الأعلى.

(۲) سبل الهدی (۶/ ۲۳۶).

دهستكهفتى ب دهستخوڤه ئينان و ئىخسیر کرن بهلى قوتبه
هاته كوشتن^(۱).

۴- و ل ههيقا سهفهري ژ ڤى سالى: شاندی عوزره هاتنه دهف
پيغه مبهري خودی , و موسلمان بوون^(۲).

۵- و ل ههيقا رهبيعا ئيكي ژ ڤى سالى: سريهيا زهحاکي کورې
سوفيانى کيلا بى هاته هنارتن بو بهنى کيلا ب ل
قوردهتاي^(۳).

۶- و ل ههيقا رهبيعا ئيكي ژ ڤى سالى: شاندی بهلى هاتن، چوونه
دهف روهيفعى کورې سابتى بهلهوى .^(۴)

۷- و ل ههيقا رهبيعا دووى ژ ڤى سالى: سريهيا عهلقه مهيى کورې
موجزهري مودله جى هاته هنارتن بو ئه حباشان ل
جودده، بهلى رهڤين^(۵).

۸- و ل ههيقا رهبيعا دووى ژ ڤى سالى: سريهيا عهلييى کورې
ئهبى تالبى هاته هنارتن بو فولس بوئى تهيان، فيجا

(۱) الطبقات (۲/ ۱۴۸) عيون الأثر (۲/ ۲۵۶) سبل الهدى (۶/ ۳۲۷).

(۲) الطبقات (۱/ ۲۸۶).

(۳) الطبقات (۲/ ۱۴۸) عيون الأثر (۲/ ۲۵۶) سبل الهدى (۶/ ۳۲۹).

(۴) تاريخ الطبري (۲/ ۱۷۹) الطبقات (۱/ ۲۸۵).

(۵) الطبقات (۲/ ۱۴۹) عيون الأثر (۲/ ۲۵۷) سبل الهدى (۶/ ۳۳۱).

ئەو ھەرفاند و ئىخسیرگرن و دەستکەفت ب دەستخوڤه
ئىنان^(۱).

۹- و ل ھەيڤا رھبەيە دووئ ژ ڤئ سالى: سريەيا عوکاشەيئ کورئ
مىحسەنى ھاتە ھنارتن بو ئەلجىناب ئەردئ عوزرە و
بەلى^(۲).

۱۰- و ل ھەيڤا رھبەيئ ژ ڤئ سالى: پيڤغەمبەرئ خودئ
تەلحەيئ کورئ عوبەيدوللاھى ھنارتە مالا سوھيلمئ
جوھى دا ئاگرى بەردەتى ب ھندى تيفە ژ دووروپيان ئەڤين
دژى پيڤغەمبەرئ خودئ کار دکەن و وى دەيلنە بتنى،
ئينا وەکر^(۳).

۱۱- و ل ھەيڤا رھبەيئ ژ ڤئ سالى: شەرئ تەبووکئ چيڤوو^(۴).
۱۲- و ل ھەيڤا رھبەيئ ژ ڤئ سالى: دەمئ پيڤغەمبەر ب ريکئ
دچوو بو تەبووکئ د بەر بىرا سەموودىرا بوئرى، فيجا ئەو
دانه پاش ئاڤا وئ ڤەخون يان دەستنڤيژا خو پئ بشوئ^(۵).

(۱) الطبقات (۲/ ۱۵۰) عيون الأثر (۲/ ۲۵۷) سبل الهدى (۶/ ۳۳۴).

(۲) الطبقات (۲/ ۱۵۰) عيون الأثر (۲/ ۲۵۸) سبل الهدى (۶/ ۳۳۶).

(۳) سيرة ابن هشام (۲/ ۵۱۷) البداية (۵/ ۴).

(۴) الطبقات (۲/ ۱۵۰) تاريخ الطبري (۲/ ۱۸۱) البداية (۵/ ۳) شذرات (۱/ ۲۴).

(۵) ابن هشام (۲/ ۵۲۱).

۱۳- و ل هه یفا رهجهبئ ژ فئ سالی: دهمئ نه و ل تهبووکی
یوحننه کورئ روئییهی هات پیکهاتن دگهل پیغه مبهری
خودی کر ل سهر زیره سهری^(۱).

۱۴- و ل هه یفا رهجهبئ ژ فئ سالی: و ل تهبووکی خهلکی جوربائی
و نه زروعی هاتن و زیره سهر دا^(۲).

۱۵- و ل هه یفا رهجهبئ ژ فئ سالی: و ل تهبووکی خالدی کورئ
وهلیدی پاشایی دومه نه کیدهر ئیخسیرکر، ئینا
پیغه مبهری خودی خوینا وی پاراست و پیکهاتن دگهل
کر ل سهر زیره سهری^(۳).

۱۶- و ل هه یفا رهجهبئ ژ فئ سالی: و ل تهبووکی پیغه مبهری
خودی نفیثا سپیدی ل دویف عه بدولرهمانی کورئ
عه و فی کر^(۴).

۱۷- و ل هه یفا رهجهبئ ژ فئ سالی: و ل شهری تهبووکی
زولبه جادینی وه غهرکر، ئینا پیغه مبهری خودی و

(۱) تاریخ الطبری (۲/ ۱۸۵) عیون الأثر (۲/ ۲۷۱) البداية (۵/ ۱۷).

(۲) تاریخ الطبری (۲/ ۱۸۵) البداية (۵/ ۱۷).

(۳) تاریخ الطبری (۲/ ۱۸۵) عیون الأثر (۲/ ۲۷۲) البداية (۵/ ۱۷).

(۴) البداية (۵/ ۲۲).

ئەلەومرانی ئەو شویشت و کفن کر و پیغمبەری خودی ﷺ
چوو د گۆرۆ ویدا، و داخوازا رازیبوونی بۆ کر^(۱).

۱۸- و ل هەیفە رەجەبێ ژ فێ سالی: و ل دەمی زفرینا پیغمبەری
ﷺ ژ تەبووکی ھندەك دوورویان ئنیەت ئینا وی بکوژن،
ئینا خودی ئەو ئاگە ھدارکر ل سەر ئنیەتا وان، فێجا پیلانا
وان سەرئەگرت^(۲).

۱۹- و ل هەیفە رەجەبێ ژ فێ سالی: ھەرودەسا ل دەمی زفرینا
وی ﷺ ژ تەبووکی فەرمان دا ب سۆتتا مزگەفتا زیرار، فێجا
ھاتە سۆتن^(۳).

۲۰- و ل هەیفە رەجەبێ ژ فێ سالی: کەعبی کورپی مالکی و
ھەردوو ھەفالیی وی پاشقە مان ژ شەری تەبووکی، پاشی ل
خۆ زفرین و تۆبە کرن، و خودی تۆبا وان قەبیلکر^(۴).

۲۱- و ل فێ سالی: سەریەیا خالیدی کورپی وەلیدی ﷺ ھاتە
ھنارتن بۆ خەسەم^(۵).

(۱) الدرر في اختصار المغازي والسير (۲۵۸).

(۲) البداية (۱۹ / ۵).

(۳) عیون الأثر (۲ / ۲۷۵) البداية (۲۲ / ۵).

(۴) عیون الأثر (۲ / ۲۷۶) البداية (۲۳ / ۵) صحيح البخاري (۴۴۱۸) مسلم (۲۷۶۹).

(۵) سبل الهدی (۶ / ۳۷۶).

۲۲- و ل هه یقا رهجه بئ ژ فئ سالی: پیغه مبه ری ﷺ سهره خوئی
ل نه جاشی کر، و نفیژا مری ب نه ئاماده یی ل سهر کر^(۱).

۲۳- و ل فئ سالی: عوروه یی کورئ مه سعوودی سه قه فی ﷺ
هاته دهف پیغه مبه ری خودئ ﷺ و موسلمان بوو، و زفری
تائیفی و بانگه وازیایا ملله تی خو کر بو ئیسلامی ئینا وان
ئه و گوشت^(۲).

۲۴- و ل هه یقا رهمه زانی ژ فئ سالی: شاندى سه قیف ژ تائیفی
هاته دهف پیغه مبه ری خودئ ﷺ و موسلمان بوون، و زفرین
ناف ملله تی خو، و مانه پیقه هه تا موسلمان بووین^(۳).

۲۵- و ل هه یقا رهمه زانی ژ فئ سالی: پیغه مبه ری خودئ ﷺ نه بو
سوفیان و موغیره یی کورئ شو عبه ی هنارتنه تائیفی دا بوئی
لاتی ب هه رفینن فیجا هه رفاند^(۴).

۲۶- و ل هه یقا رهمه زانی ژ فئ سالی: پیغه مبه ری خودئ ﷺ
عوسمانئ کورئ نه بی ئه لعاسی کره والی ل سهر تائیفی، و ئه و

(۱) تاریخ الطبری (۲ / ۱۹۱) شذرات الذهب (۱ / ۲۴).

(۲) تاریخ الطبری (۲ / ۱۷۹).

(۳) تاریخ الطبری (۲ / ۱۷۹، ۱۸۶).

(۴) تاریخ الطبری (۲ / ۱۸۱) عیون الاثر (۲ / ۲۸۱).

ژ ههميان بچويکتر بوو ژ بهر رژديا وی ل سهر
شاره زابوونی د ثاينيدا و فيربوونا قورئانی^(۱).

۲۷- و ل هه يفا رهمه زانی ژ فی سالی: شاندی پاشايین حيميه ر
هاته دهف پیغه مبهري خودی ﷺ و دانپيدان ب ئيسلامی
کر^(۲).

۲۸- و ل هه يفا رهمه زانی ژ فی سالی: سه روکی دووړوييان
عهدوللاهی کورې ئوبه ی کورې سه لولی وهغه رکر^(۳).

۲۹- و ل هه يفا زيلحيجه ژ فی سالی: ئه بو به کر ئه لسه دديق
سهرکيشيا خه لکی کر بو چوونا حه جي ب فه رمانا
پیغه مبهري خودی ﷺ^(۴).

۳۰- و ل هه يفا زيلحيجه ژ فی سالی: پیغه مبهري خودی ﷺ عه لی
هنارته حه جي دا (سوره تا به رائه) بو خه لکی بخوينيت ئينا ل
روژا قوربانی ل دهف جهی رهمی ئه ف چه نده کر^(۵).

۳۱- و ل فی سالی: نوم کولسوم ﷺ کچا پیغه مبهري خودی ﷺ
وهغه رکر^(۱).

(۱) تاريخ الطبري (۱۸۰ / ۲).

(۲) تاريخ الطبري (۱۹۱ / ۲) الطبقات (۳۰۶ / ۱).

(۳) تاريخ الطبري (۱۹۰ / ۲) شذرات الذهب (۱ / ۲۴).

(۴) تاريخ الطبري (۱۹۲ / ۲) عيون الأثر (۲ / ۲۸۴) شذرات الذهب (۱ / ۲۴).

(۵) تاريخ الطبري (۱۹۲ / ۲).

۳۲- و ل فئ سالی: سوھەیلئ کورئ بەیزائئ فیھری وەغەرکر و پیغەمبەرئ خودئ ﷺ نقيژ ل سەر کر ل مەدینئ^(۱).

۳۳- و ل فئ سالی: پاشایئ فورسئ ھاتە کوشتن، وکچا وی (بۆران) دانانە جھئ وی، ئینا پیغەمبەرئ خودئ ﷺ گۆت: ((ئەو مللەتئ ژنکئ بکەنە مەزن بوو خو ئەو سەرفەرەزایی نابیئن))^(۲).

۳۴- و ل فئ سالی: پیغەمبەرئ خودئ ﷺ فەرمانبەرئ خو (جابی) ھنارتنە کوّمکرنا زەکاتئ^(۳).

۳۵- و ل فئ سالی: زیمام کورئ سەعلەبەئ ھاتە دەف پیغەمبەرئ خودئ ﷺ و موسلمان بوو، پاشی زقړی دەف مللەتئ خو، داخوازا وان کر بو ئیسلامئ، ئیقاراً وی رۆژئ نەھات و ئەو ھیشتا یئ حازر ھەتا چو زەلام و چو ژنک نەماین موسلمان نەبووین^(۴).

(۱) شذرات الذهب (۱/ ۲۴).

(۲) شذرات الذهب (۱/ ۲۴).

(۳) شذرات الذهب (۱/ ۲۴) و فەرموودە بوخاری د سەحیحا خۇدا (۷۰۹۹) فەگۆھاستییە.

(۴) تاریخ الطبری (۲/ ۱۹۲).

(۵) تاریخ الطبری (۲/ ۱۹۲) عیون الأثر (۲/ ۲۸۸).

۳۶- و ل فئ سالی: شاندئ بهنی ئەسەد هاتە دەف پیغەمبەری
خودی ﷺ^(۱).

۳۷- و ل فئ سالی: شاندئ دارییان ژ لەخم هاتە دەف پیغەمبەری
خودی ﷺ^(۲).

۳۸- و ل فئ سالی: شاندئ بەهرائی هاتە دەف پیغەمبەری
خودی ﷺ^(۳).

۳۹- و ل فئ سالی: شاندئ بهنی ئەلبوکائی هاتە دەف پیغەمبەری
خودی ﷺ^(۴).

۴۰- و ل فئ سالی: شاندئ بهنی فەززارە هاتە دەف پیغەمبەری
خودی ﷺ^(۵).

۴۱- و ل فئ سالی: شاندئ سەعەلەبەیی کورپی مونقزی هاتە دەف
پیغەمبەری خودی ﷺ^(۶).

۴۲- و ل فئ سالی: شاندئ سەعەد ھوزیم هاتە دەف پیغەمبەری
خودی ﷺ^(۱).

(۱) تاریخ الطبری (۲/ ۱۷۹) الطبقات (۱/ ۲۵۳).

(۲) تاریخ الطبری (۲/ ۱۷۹) الطبقات (۱/ ۲۹۶).

(۳) تاریخ الطبری (۲/ ۱۹۱) الطبقات (۱/ ۲۸۵).

(۴) تاریخ الطبری (۲/ ۱۹۱) الطبقات (۱/ ۲۶۲).

(۵) تاریخ الطبری (۲/ ۱۹۱) الطبقات (۱/ ۲۵۷).

(۶) تاریخ الطبری (۲/ ۱۹۱).

- ۴۳- و ل فی سالی: شاندی مورره هاته دهف پیغه مبهری خودی ^(۱).
- ۴۴- و ل فی سالی: شاندی کیلاب هاته دهف پیغه مبهری خودی ^(۲).
- ۴۵- و ل فی سالی: شاندی کینانه هاته دهف پیغه مبهری خودی ^(۳).
- ۴۶- و ل فی سالی: شاندی توجیب هاته دهف پیغه مبهری خودی ^(۴).
- ۴۷- و ل فی سالی: پیغه مبهری بو دهمی هه یشه کی خو ژ هه قزینین خو فهدر کر ^(۵).
- ۴۸- و ل فی سالی: عوهیمری عه جلانی مولاعنه دگهل ژنکا خو کر ^(۶).
- ۴۹- و ل فی سالی: سریه یا خالدی کورپی سه عیدی کورپی عاسی هاته هارتن بو یه مهنی ^(۷).

(۱) تاریخ الطبری (۱۹۱ / ۲) الطبقات (۲۸۴).

(۲) الطبقات (۲۵۷ / ۱).

(۳) الطبقات (۲۵۹ / ۱).

(۴) الطبقات (۲۶۳ / ۱).

(۵) الطبقات (۲۷۹ / ۱).

(۶) عیون الأثر (۲۵۴ / ۲).

(۷) عیون الأثر (۲۵۴ / ۲).

(۸) أسد الغابة (۱۳۲ / ۴) الإصابة (۵۹۶۵) سبل الهدی (۲۷۴ / ۶).

سالا دهہی ژ مشہ ختبوونی

و سیہ و حہفت رویدان یین تیڈا:

۱- ل ہہیقا رہبعا ئیکۆ ژ فۆ سالی: سریہ یا خالدی کورۆ وەلیدی
ہاتہ ہنارتن بو بہنی عہدولہدان ل نہجران^(۱).

۲- و ل ہہیقا رہبعا ئیکۆ ژ فۆ سالی: شاندى حاریسی کورۆ
کہ عبی ہاتہ دہف پیغہمبہرۆ خودی ﷺ^(۲).

۳- و ل ہہیقا شہعبانی ژ فۆ سالی: عہدیى کورۆ حاتہمی ہاتہ
دہف پیغہمبہرۆ خودی ﷺ و موسلمان بوو^(۳).

۴- و ل ہہیقا شہعبانی ژ فۆ سالی: شاندى خەولان ہاتہ دہف
پیغہمبہرۆ خودی ﷺ وەك باوەردار و راستدەرئىخ^(۴).

۵- و ل ہہیقا رەمەزانى ژ فۆ سالی: شاندى غامید ہاتہ دہف
پیغہمبہرۆ خودی ﷺ^(۱).

(۱) الطبقات (۲/ ۱۵۴) تاريخ الطبري (۲/ ۱۹۴) عيون الأثر (۲/ ۳۰۵) الكامل (۲/ ۱۶۲)
مغازي الذهبي (۶۹۰) سبل الهدى (۶/ ۳۵۴).

(۲) الطبقات (۲/ ۲۹۲).

(۳) تاريخ الطبري (۲/ ۲۰۰) عيون الأثر (۲/ ۳۹۵) مغازي الذهبي (۶۸۷).

(۴) تاريخ الطبري (۲/ ۲۰۰) عيون الأثر (۲/ ۳۱۶) الكامل (۲/ ۱۶۶).

٦- و ل ههيفًا رهمه زانی ژ فئ سالی: پیغه مبهري خودی ﷺ بیست
روژان ئیعتیکاف کر، و جبریل دوو جار ان ب لیزفرینا
قورئانی دگهل رابوو^(٢).

٧- و ل ههيفًا رهمه زانی ژ فئ سالی: شاندى غه سسان هاتنه دهف
پیغه مبهري خودی ﷺ^(٣).

٨- و ل ههيفًا رهمه زانی ژ فئ سالی: سريه يا عهليیی کورئ ئه بی
تالبي ﷺ هاته هنارتن بۆ يه مهنی، فئجا هه مه دان هه می
د روژ ده کیدا ل سهر ده ستی وی موسلمان بوون^(٤).

٩- و ل ههيفًا رهمه زانی ژ فئ سالی: جه ریری کورئ عه بدوللاهی
به جه لی ﷺ هاته دهف پیغه مبهري خودی ﷺ وهك
موسلمان، ئینا پیغه مبهري خودی ﷺ ئهو هنارته بوئ
زیلخه له سه و ئهو هه پفاند^(٥).

(١) تاريخ الطبري (٢ / ١٩٦) عيون الأثر (٢ / ٣٢٢).

(٢) مسند أحمد (٨٠٨١) وصحيح البخاري (٢٠٤٤) وابن ماجه (١٧٦٩).

(٣) تاريخ الطبري (٢ / ١٩٦) عيون الأثر (٢ / ٣٢١) الكامل (٢ / ١٦٣).

(٤) الطبقات (٢ / ١٥٤) تاريخ الطبري (٢ / ١٩٧).

(٥) تاريخ الطبري (٢ / ٢٠٩) الكامل (٢ / ١٧٣) شذرات الذهب (١ / ٢٥).

۱۰- و ل هه یقا رهمه زانی ژ فئی سالی: سریه یا عه لیی کورئ ئه بی

تالبی بۆ جارا دووی هاته هنارتن بۆ یه مه نی^(۱).

۱۱- و ل هه یقا شه والی ژ فئی سالی: شاندى سه لامان هاته دهف

پيغه مبه ری خودی ^(۲).

۱۲- و ل هه یقا زیلحیججه ژ فئی سالی: پیغه مبه ری حه جا

خاتر خواستنی ئه نجامدا^(۳).

۱۳- و ل هه یقا زیلحیججه ژ فئی سالی: عه لیی کورئ ئه بی

تالبی ژ نه جران هاته مه که هی دا حه جی دگهل

پیغه مبه ری ئه نجام بدت^(۴).

۱۴- و ل هه یقا زیلحیججه ژ فئی سالی: ده می پیغه مبه ری یی

راوه ستیای ل سهر چیا یی عه ره فی ل روژا ئه ینی ئه ف ئایه ته

بۆ هاته خوار: (الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي

وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا) [المائدة: ۳]، ئانكو: (ئه فرو من

دینی هه وه ته مام کر [کیماسی تییدا نه مایه ژ بهر هندئ

(۱) سبل الهدی (۶/ ۳۶۲).

(۲) تاریخ الطبری (۲/ ۱۹۶) عیون الأثر (۲/ ۳۲۱) الكامل (۲/ ۱۶۳).

(۳) صحیح مسلم (۱۲۹۷) الطبقات (۲/ ۱۵۷) تاریخ الطبری (۲/ ۲۰۴) الدرر (۲۷۵) الكامل

(۲/ ۱۷۰) شذرات الذهب (۱/ ۲۵).

(۴) الكامل (۲/ ۱۶۹).

نابیت چو ژى بېته کیمکرن و چو لى زېده ببيت] و من
 خنيك و كهره ميټ خو بو هه وه ته كووزكرن. [بگره ژ
 راسته پيكرنى و ته كووزكرنا دينى و شه كرنا مه كه هى و بى
 هيقيكرنا گاوران ژ دينى هه وه كو بشين پويچكه ن و نه هيلن
 و من دينى ئيسلامى بو هه وه هه لبرارت و نه و دينه ل دهف
 خودى و چيټ دى نه^(۱).

۱۵- و ل هه يقا زيلحيجه ژ فى سالى: موسه يله مه يى دره وين گوت
 نه ز پيغه مبهري، ئينا پيغه مبهري خودى ﷺ خه ونه ك ب وى
 و نه سوه دى عه نسيفه ديت، و خه ونا وى بجه هات^(۲).

۱۶- و ل فى سالى: شاندى نه زديان ب سه ركيشيا سوره دى كورى
 عه بدوللاهى نه زدى ﷺ هاته دهف پيغه مبهري
 خودى ﷺ^(۳).

۱۷- و ل فى سالى: شاندى زوبه يد هاته دهف پيغه مبهري ﷺ^(۴).

۱۸- و ل فى سالى: فهروه كورى موسه يكى مورادى هاته دهف
 پيغه مبهري خودى ﷺ، و موسلمان بوو، ئينا پيغه مبهري

(۱) صحيح البخاري (۴۵) صحيح مسلم (۳۰۱۷) الطبقات (۲/ ۱۶۹).

(۲) تاريخ الطبري (۲/ ۲۰۳) الكامل (۲/ ۱۶۷).

(۳) الطبقات (۲/ ۱۹۶) الكامل (۲/ ۱۶۳) مغازي الذهبي (۶۸۹).

(۴) تاريخ الطبري (۲/ ۱۹۷) عيون الأثر (۲/ ۲۹۹) الكامل (۲/ ۱۶۶).

خودى ﷺ ئەو كره والى ل سەر: مورا، و زوبەيد، و
موزحيج، و خالدى كورپ سەئيدى كورپ عاسى دگەل ھنارت
بۇ كۆمكرنا زەكاتى^(۱).

۱۹- و ل قى سالى: شاندى عەبدولقەيس بۇ جارا دووى ھاتە دەف
پيغەمبەرى خودى ﷺ، و جارودى كورپ موعەللای دگەل
وان بوو، ئەو مەسىحى بوو فيجا موسلمان بوو^(۲).

۲۰- و ل قى سالى: شاندى بەنى ھەنەفە ھاتە دەف پيغەمبەرى
خودى ﷺ^(۳).

۲۱- و ل قى سالى: ھەردوو مروفيين خراب: عامرى كورپ توفەيلى،
و ئەر بەدى كورپ قەيسى كورپ جەزئى ھاتنە دەف
پيغەمبەرى ﷺ دا غەدرى لى بكن، پيغەمبەرى ﷺ دوعا ل
وان كرن، فيجا نيك ژ وان ھاتە كوشتن، و يى دى برويسىيى
ليدا^(۴).

(۱) تاريخ الطبري (۲/ ۱۹۹) عيون الأثر (۲/ ۲۹۸) الكامل (۲/ ۱۶۴) مغازي الذهبي (۶۸۹).

(۲) تاريخ الطبري (۲/ ۱۹۹) عيون الأثر (۲/ ۲۹۰) الكامل (۲/ ۱۶۶) مغازي الذهبي (۶۸۲).

(۳) تاريخ الطبري (۲/ ۱۹۹) عيون الأثر (۲/ ۲۹۲) الكامل (۲/ ۱۶۶) مغازي الذهبي (۶۸۲).

(۴) سيرة ابن هشام (۲/ ۵۶۹) تاريخ الطبري (۲/ ۲۰۲) الكامل (۲/ ۱۶۶).

۲۲- و ل فئ سالی: شاندى تهيئى هاته دھف پيغه مبهري
خودي و زھيد ئەلخەير د ناڤ واند بوو، ئينا موسلمان
بوون^(۱).

۲۳- و ل فئ سالی: وەبەر کورې يوحەننەسى چوو دھف خەلکى
يەمەنى و بانگە وازيا وان کر بو ئيسلامى، ئينا فەيرۆزى
دەيلەمى، و وەھەبى کورې مونەببەي، و عەتائى کورې
مەرکەبوودى و ھندەکين دى ژ بلى وان موسلمان بوون^(۲).

۲۴- و ل فئ سالی: پاشايى يەمەنى (بازان) موسلمان بوو، و دەنگ
و باسى موسلمان بوونا خو گەھانده پيغه مبهري ، ئينا
پيغه مبهري پاشاتيا وى ل سەر يەمەنى پەسەندکر^(۳).

۲۵- و ل فئ سالی: شاندى کينده هاته دھف پيغه مبهري خودى
، و ئەشەسى کورې قەيسى کيندى د ناڤ واند بوو، ئينا
موسلمان بوون^(۴).

۲۶- و ل فئ سالی: شاندى موحاريب هاته دھف پيغه مبهري
خودي ^(۱).

(۱) تاريخ الطبري (۲/ ۲۰۳) عيون الأثر (۲/ ۲۹۴) الكامل (۲/ ۱۶۷) مغازي الذهبي (۶۸۶).

(۲) تاريخ الطبري (۲/ ۲۰۹).

(۳) تاريخ الطبري (۲/ ۲۰۹) الكامل (۲/ ۱۷۳).

(۴) عيون الأثر (۲/ ۳۰۱) الكامل (۲/ ۱۶۶) مغازي الذهبي (۶۸۹).

۲۷- و ل قى سالى: ئەف ئايەتە ھاتە خوار: (يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِيَسْتَأْذِنَكُمْ الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ مِّن قَبْلِ سَلَاةِ الْفَجْرِ وَحِينَ تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ مِّنَ الظَّهْرِ وَمِن بَعْدِ سَلَاةِ الْعِشَاءِ ثَلَاثُ عَوْرَاتٍ لَّكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ وَلَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَهُنَّ طَوَّافُونَ عَلَيْكُمْ بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ) [النور: ۵۸]، ئانكو: (گەلى خودان باوهران، بلا كۆلهييت ههوه و ديسا بجويكييت ههوه زى [كچ و كور]، ئەوييت هيژ بالق نهبووين، سى ودهختان دهستويريى ژ ههوه بخوازن [بهري بيئه وي مهزەلا هوين تيغه] بهري نقيژا سپيڊى، و ودهختى هوين پشتى نقيژا نيفرو خو دشەلینن [جلکيت خو دئيخن] ، و پشتى نقيژا عەيشا، ئەفە سى ودهختن، جلکى ههوه ب دورستى ل سەر ههوه نامينيت، ژ بلى فان هەرسى ودهختان، نه گونهه ل سەر ههوهيه و نه ل سەر وانه [بى دهستويرى بيئه دهف ههوه] ئەو دئيئه دهف ههوه و دچن، هندهك ژ ههوه زى دئيى و دچنه دهف نيكدو، و هؤسا خودى ئەحکام و ئايەتان بو ههوه

ديار دكهت، و خودی ب خو یی زانا و كاربنه جهه)، و وان بهری هینگى و نه دكر^(۱).

۲۸- و ل فى سالى: ئىبراهيمى كورپ پيغه مبهرى ﷺ و غه ركر و ژيى وى سالهك و نيڤ بوون^(۲).

۲۹- و ل فى سالى: وى رۇزا ئىبراهيمى و غه ركرى رۇژ غه ىرى، ئينا پيغه مبهرى ﷺ نڤيژا رۇژ غه ىرىنى كر^(۳).

۳۰- و ل فى سالى: ميرەك ژ ميرين رۇمى موسلمان بوو، و دهنك و باسى موسلمان بوونا خو بو پيغه مبهرى ﷺ هنارت، ئينا رۇمىيان زانى، فيجا رابوون نهو گرت و كوشت، نهوژى فەروە كورپ غه مرى جيزامى بوو^(۴).

۳۱- و ل فى سالى: شاندى ردهاوييان هاته دهن پيغه مبهرى خودى ﷺ^(۵).

۳۲- و ل فى سالى: شاندى غه بس هاته دهن پيغه مبهرى خودى ﷺ^(۶).

(۱) عيون الأثر (۲/ ۳۵۴).

(۲) عيون الأثر (۲/ ۳۵۴) شذرات الذهب (۱/ ۲۵).

(۳) شذرات الذهب (۱/ ۲۵).

(۴) الكامل في التاريخ (۲/ ۱۶۵).

(۵) الكامل في التاريخ (۲/ ۱۶۶).

(۶) الكامل في التاريخ (۲/ ۱۶۶).

۲۳- و ل فئ سالی: شاندى سەدىف ھاتە دەف پيغەمبەرى خودى ﷺ^(۱).

۲۴- و ل فئ سالی: پيغەمبەرى خودى ﷺ ئەبو مووسايى ئەشعەرى، و مەعازى كورپ جەبەلى (خودى ژ وان رازى بيت) ھنارتنە يەمەنى^(۲).

۲۵- و ل فئ سالی: سريەك ھاتە ھنارتن بو ريعيەي سوحەيمى ئەوى ئامانى خو ب نقيسارا پيغەمبەرى ﷺ پنى كرى^(۳).

۲۶- و ل فئ سالی: شاندى قوشەيرى كورپ كەبى ھاتە دەف پيغەمبەرى خودى ﷺ^(۴).

۲۷- و ل فئ سالی: شاندى بوجەيلە ھاتە دەف پيغەمبەرى خودى ﷺ^(۵).

(۱) الكامل في التاريخ (۲ / ۱۶۶).

(۲) مغازي الذهبي (۶۹۲) البداية (۵ / ۹۶) و بزقره: صحيح البخاري (۴۲۴۱).

(۳) مسند أحمد (۲۲۴۶۵، ۲۲۴۶۶) ط. رسالة، و (الحافظ) د الإصابة (۳ / ۴۸۷) دا گوت:

سەنەدى وئ يى دورستە، و بنپەرە: معجم السحابة لابن قانع (۱ / ۲۱۵).

(۴) الطبقات (۱ / ۲۶۲).

(۵) الطبقات (۱ / ۲۹۹).

سالا یازدی ژ مشه ختیبوونی

و پازده رویدان یین تیدا:

۱- ل هه یقا موچه رده می ژ فی سالی: ئه سوهد ئه لعه نسی یی دره وین ل یه مه نی دهرکه فت، گو ت ئه ز پیغه مبه رم، نه جران و سه نعاء که تنه ژیر دهستی وی، و فتنه و به لایا وی مه زن بوو^(۱).

۲- و ل فی سالی: شاندی نه خه ع هاته دهف پیغه مبه ری خودی ﷺ^(۲).

۳- و ل هه یقا سه فهری ژ فی سالی: پیغه مبه ری خودی ﷺ فه رمان ل ئوسامه یی کوری زهیدی کر سریه کی ببه ت بو شه ری شامی، ئینا ل ده فه را جورف راوه ستیان ژ بهر نه ساخبوونا پیغه مبه ری خودی ﷺ^(۳).

۴- و ل هه یقا سه فهری ژ فی سالی: پیغه مبه ری خودی ﷺ ب شه فی دهرکه فت، و داخواز ژیرنا گونه هان بو ئه وین

(۱) تاریخ الطبری (۲/ ۲۴۴، ۲۴۷) البدایة (۷/ ۹۴، ۹۵).

(۲) الطبقات (۱/ ۲۹۸).

(۳) الطبقات (۲/ ۱۷۰) تاریخ الطبری (۲/ ۲۲۴) البدایة (۷/ ۹۲).

فهشارتی ل به قیعی کر ههروهکی خاتر خو ژ وان
دخوازیت^(۱).

۵- و ل دویماهییا ههیفاهیهفه ری ژ فی سالی: نه ساخبوونا
پیغه مبه ری خودی ﷺ دهستیکر^(۲).

۶- و ل ههیفاهیهفه ری نیکی ژ فی سالی: نه ساخییا پیغه مبه ری
خودی ﷺ زیده بوو، و نهو ل مالا مهیمونایی بوو ~~ﷺ~~،
گازی ههفرینین خو کر (خودی ژ وان رازی بیت)، و
دهستویری ژ وان وهرگرت کو ل مالا عانیشایی ~~ﷺ~~ نه ساخ
ببیت، نهوان دهستویری دایی^(۳).

۷- و ل ههیفاهیهفه ری نیکی ژ فی سالی: و پینج روژان بهری بجیته
بهردلوفانییا خودی، پیغه مبه ری ﷺ گو تارهک بو خه لکی
خواند، تیدا بهحسی قه در و بهایی نه بو به کری ~~ﷺ~~ کر،
و شیردت ل وان کر باشییی دگهل نه نسا ران بکه ن، و نهو
ئاگه هدار کرن کو مزگه فتان ل سهر گوران چینه که ن^(۴).

(۱) یا باشه: نیمام نهحمه دی فهگوهاستییه (۴/ ۸۹) بسه نه دهکی باش، و بزفره: تاریخ
الطبري (۲/ ۲۲۶) البداية (۵/ ۳۲۷).

(۲) تاریخ الطبري (۲/ ۲۲۴، ۲۲۶).

(۳) صحيح البخاري (۴۴۴۲) صحيح مسلم (۴۱۸) تاريخ الطبري (۲/ ۲۲۶) البداية (۵/ ۳۲۹).

(۴) صحيح مسلم (۵۳۲) البيهقي في الدلائل (۷/ ۱۷۶).

۸- و ل هه‌یفا ره‌بیعا ئیکێ ژ فێ سالی: پیغه‌مبه‌ری خودی ﷺ
فه‌رمان ل ئەبو به‌کری کر نفیژ ل پی‌شییا خه‌لکی بکه‌ت،
ئینا نه‌وی سێ روژان نفیژ ل پی‌شییا وان کر^(۱).

۹- و ل هه‌یفا ره‌بیعا ئیکێ ژ فێ سالی: و به‌ری وه‌غه‌رکنا وی ﷺ
نفیژ ل پی‌شییا خه‌لکی کر، ئەو یی روینشتی بوو و خه‌لکی ل
پشت وی ژ پیا‌نقه نفیژ کر^(۲).

۱۰- و ل هه‌یفا ره‌بیعا ئیکێ ژ فێ سالی: و به‌ری وه‌غه‌رکنا
پیغه‌مبه‌ری ﷺ ب روژه‌کی ئەسه‌دی عه‌نسی یی دره‌وین
هاته‌ کوشتن، فه‌یروژی ده‌یله‌می ئەو کوشت ئینا پیغه‌مبه‌ری
ﷺ ئەف چه‌نده بو وان گو‌ت به‌ری ده‌نگ و باسی وی
بگه‌هسته‌ وان^(۳).

۱۱- و ل نیفرۆیا روژا دوو شه‌نبی دوازه‌دی ره‌بیعا ئیکێ ژ فێ سالی:
پیغه‌مبه‌ری خودی ﷺ چوو به‌ر دلۆفانییا خودی پشتی
په‌یاما خودایی خو گه‌هاندی، ده‌یک و باب، و نه‌فس و رحین
من گوری وی بن^(۴).

(۱) صحیح البخاری (۶۶۴) صحیح مسلم (۴۱۸).

(۲) صحیح: أخرجه أحمد (۵۲ / ۲) البخاری (۶۸۲، ۶۸۷) مسلم (۴۱۸).

(۳) البداية (۷ / ۹۴: ۹۹).

(۴) تاریخ الطبری (۲ / ۲۳۲) البداية (۵ / ۳۶۲) ط. ابن رجب.

۱۲- و ل روژا وهغه رکرنا پیغه مبهري ﷺ موسلمانان بهیعه دا
ئه بو بهکری ﷺ بۆ خیلافهتی^(۱).

۱۳- و ل روژا سی شهنبی سیژدهی ره بیعا ئیکى ژ فی سالی:
پیغه مبهري خودی ﷺ هاته فه شارتن^(۲).

۱۴- و پشتی وهغه رکرنا پیغه مبهري خودی ﷺ ب شهش هه یقان
کچا وی فاتیمما ﷺ وهغه رکر، و ئهو دویمه یك عه یالی وی
بووی وهغه رکر^(۳).

۱۵- پیغه مبهري خودی ﷺ هاته هنارتن وهك پیغه مبهري ل ژییی
چل سالیی، سیژده سالان ما ل مهكههی و دهه سالان ل
مه دینی، پاشی خودی ئهو بره بهر دلو فانییا خو دهمی
شیست و سی سال ژ ژییی خو تمام کرین سلافین خودی ل
سهر بن سلافهكا بهردهوام هندی ئه سمان و ئهرد هه بن^(۴).

(۱) تاریخ الطبری (۲/ ۲۳۴) البداية (۳/ ۸۹).

(۲) البداية (۵/ ۳۶۴)، حقائق الأنوار (۲/ ۷۵۸).

(۳) شذرات الذهب (۱/ ۲۷).

(۴) صحیح البخاری: (۶۳) کتاب مناقب الأنصار، (۴۵) باب هجرة النبي، البداية (۵/ ۳۶۸).

شهرين پيغه مبهري

نەوژی بیست و هەفت شەرن:

- ۱- شەڕی ئەبواء ل هەیفە سەفەرئ سالا دووئ مشەختی^(۱).
- ۲- شەڕی بوات ل هەیفە رەبیعا ئیکئ سالا دووئ مشەختی^(۲).
- ۳- شەڕی سەفوان ل هەیفە رەبیعا ئیکئ سالا دووئ مشەختی^(۳).
- ۴- شەڕی عوشەیرە ل هەیفە جومادییا ئیکئ سالا دووئ مشەختی^(۴).
- ۵- شەڕی بەدرئ ل هەیفە رەمەزانئ سالا دووئ مشەختی^(۵).
- ۶- شەڕی ئەلگودر ژ بەنی سولهیم ل هەیفە شەوالئ سالا دووئ مشەختی^(۶).

(۱) الطبقات (۷ / ۲) البداية (۲ / ۲۸۰).

(۲) الطبقات (۸ / ۲) تاریخ الطبری (۲ / ۱۴).

(۳) الطبقات (۸ / ۲) تاریخ الطبری (۲ / ۱۴).

(۴) الطبقات (۹ / ۲) البداية (۳ / ۲۸۳).

(۵) الطبقات (۱۰ / ۲) تاریخ الطبری (۲ / ۱۹ : ۴۲) البداية (۲ / ۲۹۰ : ۳۶۰).

(۶) الطبقات (۲۸ / ۲) تاریخ الطبری (۲ / ۵۰) الكامل (۲ / ۲۵) ابن هشام (۳ / ۱۳۵) البداية (۳ / ۳۷۶).

- ۷- شهري بهنى قهينوقاع ل ههيفاشهوالى سالا دووى مشهختى^(۱).
- ۸- شهري سوهديق ل ههيفاشهوالى زيلحيجه سالا دووى مشهختى^(۲).
- ۹- شهري زى ئهمر ل ههيفاشهوالى موهردهمى سالا سيى مشهختى^(۳).
- ۱۰- شهري فورع ژ بوحران ل ههيفاشهوالى ردهبعا دووى سالا سيى مشهختى^(۴).
- ۱۱- شهري ئوحدوى ل ههيفاشهوالى سالا سيى مشهختى^(۵).
- ۱۲- شهري حهمرآئه لئهسهه ل ههيفاشهوالى سالا سيى مشهختى^(۶).
- ۱۳- شهري بهنى ئهلهزير ل ههيفاشهوالى ردهبعا ئىكى سالا چارى مشهختى^(۷).

-
- (۱) الطبقات (۲/ ۲۶) تاريخ الطبري (۲/ ۴۸) الكامل (۲/ ۲۲) البداية (۴/ ۴).
- (۲) الطبقات (۲/ ۲۷) تاريخ الطبري (۲/ ۵۰) الكامل (۲/ ۳۶).
- (۳) الطبقات (۲/ ۳۱) تاريخ الطبري (۲/ ۵۲) الكامل (۲/ ۲۸) البداية (۴/ ۳) سبل الهدى (۴/ ۱۷۶).
- (۴) الطبقات (۲/ ۳۲) تاريخ الطبري (۲/ ۵۴) البداية (۴/ ۲) سبل الهدى (۴/ ۱۷۸).
- (۵) الطبقات (۲/ ۳۳) تاريخ الطبري (۲/ ۵۸) الكامل (۲/ ۴۴) البداية (۴/ ۱۰).
- (۶) الطبقات (۲/ ۴۵) تاريخ الطبري (۲/ ۷۵) الكامل (۲/ ۵۷) البداية (۴/ ۵۰).
- (۷) الطبقات (۲/ ۵۳) صحيح البخاري (۴۸۸۴) صحيح مسلم (۱۷۴۶) تاريخ الطبري (۲/ ۸۳).

١٤- شهري بهدري يي دووي (ئەلەوعيد) ل هەيڤا شەعبانی سالا چاري مشەختي^(١).

١٥- شهري دومەت ئەلجەندەل ل هەيڤا رەبيعا ئيكي سالا پينجي مشەختي^(٢).

١٦- شهري بەنى ئەلوسەلەق ل هەيڤا شەعبانی سالا پينجي مشەختي^(٣).

١٧- شهري ئەحزاب (خەندەكي) ل هەيڤا شەوالی سالا پينجي مشەختي^(٤).

١٨- شهري بەنى قورەيزە ل هەيڤا زيلقيعدە سالا پينجي مشەختي^(٥).

(١) الطبقات (٥٥ / ٢) تاريخ الطبري (٨٧ / ٢) البداية (٩٩ / ٤).

(٢) الطبقات (٥٨ / ٢) عيون الأثر (٥٤ / ٢) الكامل (٦٩ / ٢) البداية (١٠٤ / ٤).

(٣) الطبقات (٥٩ / ٢) مرويات غزوة بني المصطلق للقريبي (٩٠: ١٠٠) و (الذهبي) د تاريخ الإسلام قسم المغازي (٣٤٩) دا گۆت ئەفە دورستە.

(٤) الطبقات (٦٢ / ٢) الكامل (٦٩ / ٢) البداية (١٠٤ / ٤).

(٥) الطبقات (٧٠ / ٢) الكامل (٦٩ / ٢) البداية (١٠٥ / ٤).

۱۹- شه‌رئ به‌نی لیحیان ل هه‌یفا جومادییا ئی‌کی سالا شه‌شی
مشه‌ختی^(۱).

۲۰- شه‌رئ حوده‌یبیی ل هه‌یفا زیلقیعه‌ده سالا شه‌شی
مشه‌ختی^(۲).

۲۱- شه‌رئ زی قه‌رد ل هه‌یفا موحه‌رره‌می سالا حه‌فتی
مشه‌ختی^(۳).

۲۲- شه‌رئ خه‌یبه‌ری ل هه‌یفا موحه‌رره‌می سالا حه‌فتی
مشه‌ختی^(۴).

۲۳- شه‌رئ زاتولریقاع ل سالا حه‌فتی مشه‌ختی^(۵).

(۱) الطبقات (۷۴ / ۲) تاریخ الطبری (۱۰۵ / ۲) الكامل (۹۴ / ۲) الذهبي (۲۴۵) البداية (۴ / ۱۶۹) سبل الهدی (۵۰ / ۵).

(۲) الطبقات (۹۱ / ۲) صحيح البخاري (۱۶۹۵، ۲۷۳۴، ۴۱۷۹، ۴۱۸۱).

(۳) الطبقات (۷۶ / ۲) (البخاري) د المغازي (۴۱۹۴) دا ئه‌فه ئی‌کلاکر (ابن کپیر) د البدایه (۴ / ۱۷۴) دا گوټ ئه‌فه دورست‌ره و (الحافظ) د الفتح (۷ / ۵۲۶) دا هه‌ر وه‌گوټ به‌روفاژی ابن إسحاق وابن سعد.

(۴) الطبقات (۱۰۰ / ۲) تاریخ الطبری (۱۳۹ / ۲) الكامل (۹۹ / ۲) البداية (۴ / ۱۸۱) شذرات (۱ / ۲۱).

(۵) الطبقات (۵۷ / ۲) و ژ یین ئه‌فه ب سه‌رئ‌یخستی (البخاري) د سه‌حیجا خوټا (۷ / ۳۲۲) باب غزوة ذات الرقاع و (ابن حجر) د الفتح دا و (ابن کثیر) د البدایه (۴ / ۸۵) دا و (ابن القيم) د زاد المعاد (۲ / ۲۲۵) دا.

۲۴- شهريٰ فہ کرنا مکہ ہی ل ہہیفا ردمہ زانیٰ سالا ہہشتیٰ مشہختی^(۱).

۲۵- شهريٰ حونہینی ل ہہیفا شہوالیٰ سالا ہہشتیٰ مشہختی^(۲).

۲۶- شهريٰ تائیفیٰ ل ہہیفا شہوالیٰ سالا ہہشتیٰ مشہختی^(۳).

۲۷- شهريٰ تہبووکیٰ ل ہہیفا رجبہبیٰ سالا نہہیٰ مشہختی^(۴).

(۱) الطبقات (۲/ ۱۲۴) تاریخ الطبری (۲/ ۱۵۲) الكامل (۲/ ۱۱۹) البداية (۴/ ۳۱۲).

(۲) الطبقات (۲/ ۱۲۸) تاریخ الطبری (۲/ ۱۶۵) مغازی الذہبی (۵۷۱) البداية (۵/ ۱).

(۳) الطبقات (۲/ ۱۴۵) الكامل (۲/ ۱۴۰) سبل الہدیٰ (۵/ ۵۵۷).

(۴) الطبقات (۲/ ۱۵۰) تاریخ الطبری (۲/ ۱۸۱) البداية (۵/ ۳) شذرات (۱/ ۲۴).

سريه يين پيغه مبهري ﷺ هنارتين

ئەوژى حەفتى و سى سريه نه:

۱- سريه يا حەمزەيى كورپى عەبدولوتتەلبى بۆ سيف ئەلبەحر ل
هەيڤا رەمەزانى سالا ئىككى مشەختى^(۱).

۲- سريه يا عوبەيدە كورپى حارسى بۆ بەتن رابغ ل هەيڤا شەوالى
سالا ئىككى مشەختى^(۲).

۳- سريه يا سەعەدى كورپى ئەبى وەقاسى بۆ خەررار ل هەيڤا
زىلقىعدە سالا ئىككى مشەختى^(۳).

۴- سريه يا سەعەدى كورپى ئەبى وەقاسى بۆ تاخەكى ژ كينانە ل
هەيڤا رەجەبى سالا دووى مشەختى^(۴).

(۱) تاريخ الطبري (۱۱ / ۲) الكامل (۱۰ / ۲) البداية (۲ / ۲۷۲).

(۲) تاريخ الطبري (۱۲ / ۲) الكامل (۱۰ / ۲) البداية (۲ / ۲۷۲).

(۳) تاريخ الطبري (۱۱ / ۲) البداية (۲ / ۲۷۲).

(۴) مسند أحمد: مسند سعد بن أبي وقاص (۱۴۵۷) سبل الهدى (۶ / ۲۷).

۱۰- سریه یا ئەبى سەلەمەى بۇ تۆلەیحەى ئەسەدى ل ھەىقا موحەررەمى سالا جارى مشەختى^(۶).

۱۱- سريهيا عەبدوللاھى كورپى ئونەيسى بۇ خالدى ھوزەلى ل
ھەيقا موھەررەمى سالا چارى مشەختى^(۱).

۱۲- سريهيا رەجىع ل ھەيقا سەفەرئ سالا چارى مشەختى^(۲).

۱۳- سريهيا بىرا مەعۇنە ل ھەيقا سەفەرئ سالا چارى
مشەختى^(۳).

۱۴- سريهيا عەمرى كورپى ئومەييەى بۇ كوشتنا ئەبو سوفيانى ل
سالا چارى مشەختى^(۴).

۱۵- سريهيا عەبدوللاھى كورپى عەتىكى بۇ كوشتنا ئەبى رافعى
سەللەم كورپى ئەبىلحەقىقى جوھى ل سالا پىنجى
مشەختى^(۵).

۱۶- سريهيا محەمەد كورپى مەسلەمەى بۇ ئەلقورتاء ل ھەيقا
موھەررەمى سالا شەشى مشەختى^(۶).

(۱) سيرة ابن هشام (۲ / ۶۱۹) مسند أحمد (۳ / ۴۹۶) زاد المعاد (۲ / ۲۴۳) فقه السرايا (۱۱۵).

(۲) تاريخ الطبري (۲ / ۷۷) البداية (۴ / ۷۳).

(۳) تاريخ الطبري (۲ / ۸۰) الكامل (۲ / ۶۳) البداية (۴ / ۸۰).

(۴) تاريخ الطبري (۲ / ۵۹) الكامل (۲ / ۶۰) البداية (۴ / ۸۰).

(۵) صحيح البخاري (۴۰۳۸، ۴۰۳۹) البداية (۴ / ۱۵۴) السيرة النبوية في ضوء المصادر الأصلية (۴۶۵).

(۶) الطبقات (۲ / ۷۴) سبل الهدى (۶ / ۱۱۲).

۱۷- سريهيا عوككاشى بۇ ئەلغەمر ل ھەيڧا رەبىعا ئىكى سالا شەشى مشەختى^(۱).

۱۸- سريهيا مەمەد كورپ مەسلەمەي بۇ زىلقەسسە ل ھەيڧا رەبىعا ئىكى سالا شەشى مشەختى^(۲).

۱۹- سريهيا ئەبى عوبەيدەي بۇ زىلقەسسە ل ھەيڧا رەبىعا ئىكى سالا شەشى مشەختى^(۳).

۲۰- سريهيا زەيدى كورپ حارىسەي بۇ بەنى سولەيم ل جەمۇم ل ھەيڧا رەبىعا ئىكى سالا شەشى مشەختى^(۴).

۲۱- سريهيا زەيدى كورپ حارىسەي بۇ ئەلەيس ل ھەيڧا جومادىيا ئىكى سالا شەشى مشەختى^(۵).

۲۲- سريهيا زەيدى كورپ حارىسەي بۇ ئەلتەرەف ل ھەيڧا جومادىيا دووئ سالا شەشى مشەختى^(۱).

(۱) الطبقات (۸۱ / ۲) الكامل (۹۲ / ۲) مغازي الذهبي (۳۵۲) البداية (۴ / ۲۰۰).

(۲) الطبقات (۸۱ / ۲) الكامل (۹۲ / ۲) مغازي الذهبي (۳۵۲) البداية (۴ / ۲۰۰) سبل الهدى (۱۲۷ / ۶).

(۳) الطبقات (۸۲ / ۲) الكامل (۹۲ / ۲) مغازي الذهبي (۳۵۳) البداية (۴ / ۲۰۰) سبل الهدى (۱۳۰ / ۶).

(۴) الطبقات (۸۳ / ۲) الكامل (۹۲ / ۲) مغازي الذهبي (۳۵۳) سبل الهدى (۶ / ۱۳۲) السيرة في ضوء المصادر الأصلية (۴۷۱).

(۵) الطبقات (۸۳ / ۲) الكامل (۹۴ / ۲) مغازي الذهبي (۳۵۴، ۳۵۸) سبل الهدى (۶ / ۱۳۳).

٢٣- سريهيا زهيدى كورئ حاريسه بؤ حيسما ل ههيقا جوماديبيا
دووئ سالا شهشئ مشهختى^(٢).

٢٤- سريهيا زهيدى كورئ حاريسه بؤ نهالا ئهلقورا ل ههيقا
رهجهبئ سالا شهشئ مشهختى^(٣).

٢٥- سريهيا عهبدولرهمانى كورئ عهوفى بؤ دومهت ئهلهجندهل
ل ههيقا شهعبانى سالا شهشئ مشهختى^(٤).

٢٦- سريهيا عهليي كورئ ئهبي تالبى بؤ فهدهك ل ههيقا
شهعبانى سالا شهشئ مشهختى^(٥).

٢٧- سريهيا زهيدى كورئ حاريسه بؤ ئوم قيرفه ل ههيقا
رهمهزانئ سالا شهشئ مشهختى^(٦).

(١) تاريخ الطبري (١٣٦ / ٢) الكامل (٩٢ / ٢) الذهبي (٣٥٣) سبل الهدى (١٣٩ / ٦) فقه السرايا (١٣٧).

(٢) الطبقات (٧٤ / ٢) سبل الهدى (١٤٠ / ٦).

(٣) تاريخ الطبري (١٣٦ / ٢) الكامل (٩٣ / ٢) الذهبي (٣٥٥) سبل الهدى (١٣٨ / ٦) السيرة في ضوء المصادر الأصلية (٤٧٣).

(٤) الطبقات (٨٥ / ٢) تاريخ الطبري (١٣٦ / ٢) الكامل (٩٣ / ٢) الذهبي (٣٥٥) سبل الهدى (١٤٩ / ٦).

(٥) الطبقات (٨٦ / ٢) تاريخ الطبري (١٣٧ / ٢) الكامل (٩٣ / ٢) الذهبي (٣٥٥) سبل الهدى (١٥٤ / ٦) السيرة في ضوء المصادر الأصلية (٤٧٣).

(٦) الطبقات (٨٦ / ٢) تاريخ الطبري (١٣٧ / ٢) صحيح مسلم (٨٩ / ٢) سبل الهدى (١٥٧ / ٦) السيرة في ضوء المصادر الأصلية (٤٧٤) فقه السرايا (١٤١).

- ۲۸- سريهيا عهبدوللاھى كورپى رهواحهى بو ئوسهيري كورپى
زاريمي ل ههيفاشه والى سالا شەشى مشەختى^(۱).
- ۲۹- سريهيا كيرزى كورپى جابرى بو عوردهنيان ل ههيفاشه والى
سالا شەشى مشەختى^(۲).
- ۳۰- سريهيا ئەلخەبەت ل سالا شەشى مشەختى^(۳).
- ۳۱- سريهيا بەنى عەبس ل سالا شەشى مشەختى^(۴).
- ۳۲- سريهيا ئەبانى كورپى سەعيدى بو نەجد ل سالا حەفتى
مشەختى^(۵).
- ۳۳- سريهيا غالبى كورپى عهبدوللاھى لهيسى بو بەنى سەعلەبە ل
ههيفاشەفەرى سالا حەفتى مشەختى^(۶).

(۱) الطبقات (۲ / ۸۸) الذهبي (۳۶۱) سبل الهدى (۲ / ۲۰۷) (۶ / ۱۷۶) فقه السرايا (۱۴۱)
السيرة في ضوء المصادر الأصلية (۴۷۶).

(۲) الطبقات (۲ / ۸۹) صحيح البخاري (۲ / ۸۳، ۱۵۰۱، ۳۰۱۸، ۴۱۹۳، ۶۸۰۲) صحيح مسلم
(۱۶۷۱) الكامل (۲ / ۹۴) سبل الهدى (۶ / ۱۸۶).

(۳) صحيح البخاري (۲۴۸۳، ۲۹۸۳، ۴۳۶۰) صحيح مسلم (۲۹۳۵) سبل الهدى (۶ / ۲۷۵) زاد
المعاد (۳ / ۳۲۵).

(۴) الطبقات (۱ / ۲۵۶) أسد الغابة (۴ / ۴۳۶) سبل الهدى (۶ / ۳۷۶).

(۵) صحيح البخاري كتاب المغازي باب غزوة خير، سبل الهدى (۶ / ۲۰۲).

(۶) تاريخ الطبري (۲ / ۱۴۲) الكامل (۲ / ۱۰۶).

۳۴- سريهيا ئه‌بى به‌كرى بۆ به‌نى فه‌زاره ل نه‌جد ل هه‌يف‌ا
شه‌عبانى سالا حه‌فتى مشه‌ختى^(۱).

۳۵- سريهيا عومه‌رى كورپى خه‌تتابى بۆ توربه ل سالا حه‌فتى
مشه‌ختى^(۲).

۳۶- سريهيا به‌شيري كورپى سه‌عه‌دى بۆ به‌نى مورره ل فه‌ده‌ك ل
هه‌يف‌ا شه‌عبانى سالا حه‌فتى مشه‌ختى^(۳).

۳۷- سريهيا غالبى كورپى عه‌بدوللاھى له‌يسى بۆ ئه‌له‌يفه‌عه ل
هه‌يف‌ا رده‌مزانى سالا حه‌فتى مشه‌ختى^(۴).

۳۸- سريهيا به‌شيري كورپى سه‌عه‌دى بۆ يه‌مه‌ن و جه‌بار ل هه‌يف‌ا
شه‌والى سالا حه‌فتى مشه‌ختى^(۵).

۳۹- سريهيا ئه‌بيلعه‌وجائى سولله‌مى بۆ به‌نى سوله‌يم ل هه‌يف‌ا
زيلحيججه سالا حه‌فتى مشه‌ختى^(۶).

(۱) تاريخ الطبري (۱۴۱ / ۲).

(۲) تاريخ الطبري (۱۴۱ / ۲) الكامل (۱۰۶ / ۲) البداية (۲۱۹ / ۴) سبل الهدى (۱۳۰ / ۶).

(۳) تاريخ الطبري (۱۴۱ / ۲) الكامل (۱۰۶ / ۲) البداية (۲۲۰ / ۴) سبل الهدى (۱۳۲ / ۶).

(۴) تاريخ الطبري (۱۴۱ / ۲) الكامل (۱۰۶ / ۲) زاد المعاد (۱۱۹ / ۳) و بزقره: صحيح البخاري (۶۸۷۲) ومسلم (۹۶).

(۵) تاريخ الطبري (۱۴۲ / ۲) الكامل (۱۰۶ / ۲) زاد المعاد (۲۲۱ / ۳) سبل الهدى (۱۳۴ / ۶).

(۶) البداية (۲۳۳ / ۴).

- ٤٠- سريهيا غالبى كورئ عهبدوللاھى لھيسى بؤ بهنى ئەلۈلەوودھ
ل كەدەد ل ھەيقا سەفەرى سالا ھەشتى مشەختى^(١).
- ٤١- سريهيا غالبى كورئ عهبدوللاھى لھيسى بؤ فەدەك ل ھەيقا
سەفەرى سالا ھەشتى مشەختى^(٢).
- ٤٢- سريهيا شوجاعى كورئ وھەبى ئەسەدى بؤ بهنى عامر ل
ھەيقا رەبىعا ئىكى سالا ھەشتى مشەختى^(٣).
- ٤٣- سريهيا كەعبى كورئ عومەيرى غىفارى بؤ زات ئەتلاھ ل
ھەيقا رەبىعا ئىكى سالا ھەشتى مشەختى^(٤).
- ٤٤- سريهيا زەيدى كورئ حارىسەى بؤ مەديەن ل سالا ھەشتى
مشەختى^(٥).
- ٤٥- سريهيا مۇتە ل ھەيقا جومادىيا ئىكى سالا ھەشتى
مشەختى^(١).

(١) الطبقات (١١٦ / ٢) عيون الأثر (١٩٣ / ٢) الكامل (١٠٨ / ٢) سبل الهدى (١٣٧ / ٦).

(٢) الطبقات (١١٧ / ٢) عيون الأثر (١٩٤ / ٢) سبل الهدى (١٤٠ / ٦).

(٣) الطبقات (١١٨ / ٢) عيون الأثر (١٩٥ / ٢) الكامل (١٠٩ / ٢) مغازي الذهبي (٤٧٦) البداية
(٢٦٩ / ٤) سبل الهدى (١٤٢ / ٦).

(٤) الطبقات (١١٩ / ٢) عيون الأثر (١٩٦ / ٢) الكامل (١٠٩ / ٢) مغازي الذهبي (٤٧٧) سبل
الهدى (١٤٣ / ٦).

(٥) سبل الهدى (١٥٣ / ٦) السيرة في ضوء المصادر الأصلية (٥٤١).

٤٦- سريهيا زات ئەلسەلاسل ل هەيڤا جوماديا ئىككى سالا هەشتى
مەشتى^(٢).

٤٧- سريهيا ئەبى قەتادەى بۆ خەزىرە ل هەيڤا شەعبانى سالا
هەشتى مەشتى^(٣).

٤٨- سريهيا ئەبى حەدرەدى بۆ ئەلغابە ل هەيڤا شەعبانى سالا
هەشتى مەشتى^(٤).

٤٩- سريهيا ئەبى قەتادەى بۆ ئىزەم ل هەيڤا رەمەزانى سالا
هەشتى مەشتى^(٥).

٥٠- سريهيا ئوسامەى كورئ زەيدى بۆ ئەلحوروقات ل سالا
هەشتى مەشتى^(٦).

(١) الطبقات (١١٩ / ٢) تاريخ الطبري (١٤٩ / ٢) عيون الأثر (١٩٦ / ٢) صحيح مسلم (١٧٥٣)
مغازي الذهبي (٤٧٩) سبل الهدى (١٤٤ / ٦).

(٢) الطبقات (١٢١ / ٢) عيون الأثر (٢٠٢ / ٢) الكامل (١١٠ / ٢) مغازي الذهبي (٥١٣) سبل
الهدى (١٦٧ / ٦).

(٣) الطبقات (١٢٣ / ٢) عيون الأثر (٢٠٦ / ٢) الكامل (١١١ / ٢) مغازي الذهبي (٥١٩) سبل
الهدى (١٨٥ / ٦).

(٤) تاريخ الطبري (١٤٧ / ٢) سبل الهدى (٢٨٧ / ٦).

(٥) الطبقات (١٢٣ / ٢) تاريخ الطبري (١٤٨ / ٢) عيون الأثر (٢٠٧ / ٢) الكامل (١١١ / ٢) سبل
الهدى (١٩٠ / ٦).

(٦) سبل الهدى (٢٩٨ / ٦).

- ۵۱- سريهيا خالدى كورپى وەلىدى بۇ ھەرفاندنا بۆتى عوززاي ل ھەيڧا رەمەزانى سالا ھەشتى مشەختى^(۱).
- ۵۲- سريهيا ەمرى كورشى عاسى بۇ ھەرفاندنا بۆتى سواعى ل ھەيڧا رەمەزانى سالا ھەشتى مشەختى^(۲).
- ۵۳- سريهيا سەعەدى كورپى زەيدى ئەشەلى بۇ ھەرفاندنا بۆتى مەنات ل ھەيڧا رەمەزانى سالا ھەشتى مشەختى^(۳).
- ۵۴- سريهيا خالدى كورپى وەلىدى بۇ بەنى جەزىمە ل ھەيڧا شەوالى سالا ھەشتى مشەختى^(۴).
- ۵۵- سريهيا قەيسى كورپى سەعەدى كورپى عوبادەى بۇ سوداء ل سالا ھەشتى مشەختى^(۵).
- ۵۶- سريهيا ئەوتاس ل ھەيڧا شەوالى سالا ھەشتى مشەختى^(۶).
- ۵۷- سريهيا توفەيلى كورپى ەمرى دۆسى بۇ ھەرفاندنا بۆتى زىلكەففەين ل ھەيڧا شەوالى سالا ھەشتى مشەختى^(۱).

(۱) الطبقات (۲ / ۱۸۵) الكامل (۲ / ۱۲۸) البداية (۴ / ۲۵۴) سبل الهدى (۶ / ۱۹۶).

(۲) الطبقات (۲ / ۱۳۵) الكامل (۲ / ۱۳۴) سبل الهدى (۶ / ۱۹۸).

(۳) الطبقات (۲ / ۱۳۶) الكامل (۲ / ۱۳۴) سبل الهدى (۶ / ۱۹۹).

(۴) الطبقات (۲ / ۱۳۶) مغازي الذهبي (۵۶۷) البداية (۴ / ۲۵۰) سبل الهدى (۶ / ۲۰۰).

(۵) سبل الهدى (۶ / ۲۱۱).

(۶) مغازي الذهبي (۵۸۷) البداية (۵ / ۲۲) سبل الهدى (۶ / ۲۰۶).

- ٥٨- سريهيا عويهينهئى كورئ حيسنى بؤ بهنى تهميم ل ههيقا
موحه رهمئى سالا نهئى مشهختى^(٢).
- ٥٩- سريهيا قوتبهئى كورئ عامرى بؤ خهسعه م ل ههيقا سهفهري
سالا نهئى مشهختى^(٣).
- ٦٠- سريهيا زهحكاكئى كورئ سوفيانى بؤ ئەلقه رتاء ل ههيقا
رهبيعا ئيكي سالا نهئى مشهختى^(٤).
- ٦١- سريهيا عهلقه مهئى كورئ موجه زورى بؤ ئەحباشان ل جهدهده
ل ههيقا رهبيعا ئيكي سالا نهئى مشهختى^(٥).
- ٦٢- سريهيا عهليئى كورئ ئەبى تالبى بؤ ههرفاندنا بوئى
ئهل فوس ل ههيقا رهبيعا ئيكي سالا نهئى مشهختى^(٦).
- ٦٣- سريهيا عوككاشهئى كورئ ميحسهنى بؤ ئەلجىناب ل ههيقا
رهبيعا ئيكي سالا نهئى مشهختى^(٧).

(١) الطبقات (٢ / ١٤٥) عيون الأثر (٢ / ١٤٩) سبل الهدى (٦ / ٢١٠).

(٢) الطبقات (٢ / ١٤٧) عيون الأثر (٢ / ٢٥٣) سبل الهدى (٦ / ٣٢٤).

(٣) الطبقات (٢ / ١٤٨) عيون الأثر (٢ / ٢٥٦) سبل الهدى (٦ / ٣٢٧).

(٤) الطبقات (٢ / ١٤٨) عيون الأثر (٢ / ٢٥٦) سبل الهدى (٦ / ٣٢٩).

(٥) الطبقات (٢ / ١٤٩) عيون الأثر (٢ / ٢٥٧) سبل الهدى (٦ / ٣٣١).

(٦) الطبقات (٢ / ١٥٠) عيون الأثر (٢ / ٢٥٧) سبل الهدى (٦ / ٣٣٤).

(٧) الطبقات (٢ / ١٥٠) عيون الأثر (٢ / ٢٥٨) سبل الهدى (٦ / ٣٣٦).

٦٤- سريهيا تهلحهيى كورپى عوبهيدوللاهى بۇ سۇتتا مالا سوهيلمى جوهى ل ههيقا رجهبى سالا نههى مشهختى^(١).

٦٥- سريهيا خالدى كورپى وهليدى بۇ ئوكيدەر پاشايى دومهئى ل ههيقا رجهبى سالا نههى مشهختى^(٢).

٦٦- سريهيا خالدى كورپى وهليدى بۇ خهسعهم ل سالا نههى مشهختى^(٣).

٦٧- سريهيا ئەبو سوفيانى و موغيرهئى كورپى شوعبهى بۇ ههرفاندنا بۇتى لاتى ل ههيقا ردمهزانى سالا نههى مشهختى^(٤).

٦٨- سريهيا خالدى كورپى سهعيدى كورپى عاسى بۇ يهمنى ل سالا نههى مشهختى^(٥).

٦٩- سريهيا خالدى كورپى وهليدى بۇ بهنى عهبدولهدان ل نهجران ل ههيقا رهبيعا ئىكى سالا دههى مشهختى^(١).

(١) سيرة ابن هشام (٢/ ٥١٧) البداية (٥/ ٤).

(٢) تاريخ الطبري (٢/ ١٨٥) عيون الأثر (٢/ ٢٧٢) البداية (٥/ ١٧).

(٣) سبل الهدى (٦/ ٢٧٦).

(٤) تاريخ الطبري (٢/ ١٨١) عيون الأثر (٢/ ٢٨١).

(٥) أسد الغابة (٤/ ١٣٢) الإصابة (٥٩٦٥) سبل الهدى (٦/ ٢٧٤).

- ۷۰- سريهك بۇ ريعيهيى سوحهيمي ل سالا دههئ مشهختى^(۲).
- ۷۱- سريهيا عهلييى كورئ ئەبى تالبى بۇ يەمەنى ل ههيقا رەمەزانى سالا دههئ مشهختى.
- ۷۲- سريهيا جەريرئ كورئ عەبدوللاھى بەجەلى بۇ ھەرفاندنا بۆتى زىلخەلەسە ل ههيقا رەمەزانى سالا دههئ مشهختى^(۳).
- ۷۳- سريهيا زەيدئ كورئ حاريسەى بۇ ئەلبەلقاء ل شامى ل ههيقا سەفەرى سالا يازدى مشهختى^(۴).

(۱) الطبقات (۲/ ۱۵۴) تاريخ الطبري (۲/ ۱۹۴) عيون الأثر (۲/ ۳۰۵) مغازي الذهبي (۶۹۰) البداية (۵/ ۱۰۰).

(۲) مسند أحمد (۲۲۴۶۵، ۲۲۴۶۶) و (الحافظ) د الإصابة (۳/ ۴۸۷) دا گۆت سەنەدى وئ دورستە، و بنیرە: معجم الصحابة لابن قانع (۱/ ۲۱۵).

(۳) صحيح البخاري (۳۵۶) صحيح مسلم (۲۴۷۶) الإصابة (۱۱۳۲) سبل الهدى (۶/ ۳۷۲).

(۴) الطبقات (۲/ ۱۷۰) تاريخ الطبري (۲/ ۲۴۴) البداية (۷/ ۹۲).

میرین پیغہ مہری ﷺ داناین

- ۱- عہ تابی کورئ ئہ سیدی ﷺ ل سہر مہ کھہئ و حہ جئ ل
سالا ہہشتئ مشہختئ^(۱).
- ۲- ئہ بو بہ کر ئہ لسہ ددیق ﷺ ل سہر حہ جئ ل سالا نہہئ
مشہختئ.
- ۳- عہ لیئ کورئ ئہ بی تابی ﷺ ل سہر ئہ لئہ خماس ل
یہ مہنئ.
- ۴- بازانی کورئ ساسانی ﷺ ل سہر یہ مہنئ.
- ۵- شہہرئ کورئ بازانی ﷺ ل سہر سہنعا ئ و ئہوئن ب
سہرفہ پشتی مرنا بابئ وی.
- ۶- خالدئ کورئ سہعیدی کورئ عاسی ﷺ ل سہر سہنعا ئ و
ئہوئن ب سہرفہ پشتی کوشتنا شہہری.
- ۷- زیادئ کورئ لہبیدی ئہنساری ﷺ ل سہر حہزرہ مہوتئ.

(۱) (۱ - ۱۴) سبل الہدی (۳۳۶ - ۳۴۰).

۸- ئەبو موسايى ئەشعەرى ~~سەر زەبىد~~ ل سەر زەبىد، و عەدەن، و زەمەع، و كئارى (ئەلساحل).

۹- مەغازى كورې جەبەلى ~~سەر ئەلجەنەد~~ ل سەر ئەلجەنەد.

۱۰- ئەبو سوفيانى كورې حەربى ~~سەر نەجران~~ ل سەر نەجران.

۱۱- يەزىدى كورې ئەبو سوفيانى ~~سەر تەيماء~~ ل سەر تەيماء.

۱۲- ئەلموھاجر كورې بەنى ئومەييەيى مەخزۇمى ~~سەر كىندە~~ ل سەر كىندە و ئەلسەدىف.

۱۳- عەمرى كورې عاسى ~~سەر عومان~~ ل سەر عومان.

۱۴- عەمرى كورې ئەم مەكتۇمى ~~سەر مەدىنە~~ ل سەر مەدىنە ھەكە ئەو چووبا سەفەرى.

۱۵- عەلائى كورې حەزرەمى ~~سەر بەحرەين~~ ل سەر بەحرەين^(۱).

۱۶- ئەبانى كورې سەعيدى ئەمەوى ~~سەر بەحرەينى~~ ل سەر بەحرەينى ل سالا نەھى مشەختى پىشتى لادانا عەلائى.

(۱) (۱۵، ۱۶) سیر أعلام النبلاء (۱/ ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳).

نقیسەرین پیغەمبەری ﷺ

ئەوژى سىھ و ھەشت نقیسەرن^(۱) :

۱- ئەبانى كورپ سەعیدى كورپ عاسى ﷺ : د (عیون الأثر) دا بەھسى وی کرییه.

۲- ئەبو بەكر ئەلسەددیق ﷺ : د (عیون الأثر) دا بەھسى وی کرییه.

۳- ئەبو سوفیان ﷺ : ئبن مەسكەوھیی بەھسى وی کرییه د نقیسەرین پیغەمبەریدا ﷺ.

۴- ئوبەییى كورپ كەعبى ﷺ : ئەو ئیکەمین كەس بوو وەھى ل بەر دەستى پیغەمبەرى خودى ﷺ نقیسای ل مەدینى.

۵- ئەرقەمى كورپ ئەبى ئەرقەمى ﷺ : ئەو بوو یى نقیسار نقیساین بۆ عەبد یەغوس كورپ وەعلەیی حاریسى، و عاسیمى كورپ حاریسى حاریسى، و ئەلئەجەبى.

(۱) (۱ - ۳۸) سبل الهدى (۱۱ / ۳۷۵ - ۳۹۳) عیون الأثر (۲ / ۳۸۲).

٦- بورهیدهیی کورپی نه لحو سه یبی ﷺ: د (عیون الأثر) دا به حسپی وی کریهه.

٧- سابتی کورپی قه یسی ﷺ: د (عیون الأثر) دا به حسپی وی کریهه.

٨- جوهه یمیی کورپی نه لسه لتی ﷺ: نهو بوو یی نقیسار نقیسیای بو یه زیدیی کورپی توفه یلی حاریسی.

٩- جهه یمیی کورپی سه عدی ﷺ: و نهوی و زوبه یری کورپی عهوامی ﷺ مالی سه دهقی (زهکاتی) دنقیسین، و نهو بوو نقیسار نقیسیای بو مه جاعه یی کورپی موراره ی.

١٠- حه نزهله یی کورپی ره بیعی ﷺ: نهو ئیک ژ وان بوو یین بو پیغه مبه ری خودی ﷺ نقیسان کری، و دئیته نیاسین ب نقیسه ر.

١١- حوه یتبی کورپی عه بدولعوززای ﷺ: ئبن مه سکه وه یهی به حسپی وی کریهه د نقیسه ریین پیغه مبه ریدا ﷺ.

١٢- نه لحو سه یینی کورپی نومه یری ﷺ: نهو و موغیره یی کورپی شوعبه ی (خودی ژ وان رازی بیت) نقیساران قه رکرن (دهینکرن) و مامه له د نقیسان.

۱۳- حاتەبى كورپى عەمرى ﷺ: ئىبن مەسكەۋەدھى بەھسنى ۋى

كرىيە د نقىسەرپىن پىغەمبەرىدا ﷺ.

۱۴- حوزەيفەيى كورپى يەمانى ﷺ: ئەۋى تەقدىركىنا قەسپان

دنقىسا.

۱۵- خالدى كورپى زەيدى ئەبو ئەييوبى ئەنسارى ﷺ: ئەۋ بوو

يى نقىسار نقىساي بۇ بەنى عوزرە كورپى حىمىيەر تىدا

بانگەۋازىيا وان كر بۇ ئىسلامى.

۱۶- خالدى كورپى سەئىدى كورپى عاسى ﷺ: ئەۋ بوو يى

نقىسار نقىساي بوو شاندى سەقىف جۆرەكى خەساندى ل

سەر حەرامكر، و بۇ راشدى كورپى عەبدى سوللەمى و بۇ

حىرامى كورپى عەبد عەۋفى، و بۇ سەئىدى كورپى سوفيانى.

۱۷- خالدى كورپى ۋەلىدى ﷺ: ئىبن عبدولبەرى بەھسنى ۋى

كرىيە، و ئىبن ئەلئەسىرى بەھسنى ۋى كرىيە د نقىسەرپىن

پىغەمبەرىدا ﷺ.

۱۸- زوبەيرى كورپى عەۋامى ﷺ: ئەۋى و جەھمى كورپى

سەئىدى ﷺ مالى زەكاتى دنقىسان.

۱۹- زهیدئ کورئ سابتی ﷺ: ژ نقیسهرئین وهحییئ بوو، و پیغهمبهري خودئ ﷺ فهرمان لی کر خو فیئری زمانئ جوهییان بکهت، ئینا د پازده روژاندا فیربووئی.

۲۰- سهعیدئ کورئ سهعیدئ کورئ عاسی ﷺ: ئبن عهبدولبهري بهحسئ وی کریهه د نقیسهرئین پیغهمبهريدا ﷺ.

۲۱- شورهحه بیلئ کورئ هسه نهی ﷺ: نهو ئیکهم کهس بوو بو پیغهمبهري خودئ ﷺ نقیسان کری.

۲۲- تهلههی کورئ عوبهیدوللاهی ﷺ: د (عیون الأثر) دا بهحسئ وی کریهه.

۲۳- عامرئ کورئ فوههیرهی ﷺ: نهو بوو یئ نقیسار بو سوراقهیئ کورئ مالکی نقیсай ل دهمی مشهختبوونی.

۲۴- عهبدوللاهی کورئ نهرقه می ﷺ: نهوی نقیسار بو پاشایان د نقیسان ب فهرمانا پیغهمبهري ﷺ.

۲۵- عهبدوللاهی کورئ عهبدوللاهی کورئ ئوبهیی کورئ سهلؤلئ ﷺ: ئبن عهبدولبهري بهحسئ وی کریهه ژ وان یئ نقیسان بو پیغهمبهري ﷺ کری.

۲۶- عەبدوللاھى كورپى رەواحى ~~عەبدوللاھى~~ : د (عيون الأثر) دا بەھسى ۋى كرىيە.

۲۷- عەبدوللاھى كورپى زەيدى ~~عەبدوللاھى~~ : ئەو بوو يى نقيسار نقيساي بۇ وان يىن مۇسلمان بووين ژ ھەدەس يىن لەخم.

۲۸- عەبدوللاھى كورپى سەعدى كورپى ئەبى سەرحى ~~عەبدوللاھى~~ : ژ نقيسەرين ۋەحيى بوو.

۲۹- عەبدوللاھى كورپى عەبدولئەسەدى ~~عەبدوللاھى~~ : د (عيون الأثر) دا بەھسى ۋى كرىيە.

۳۰- عوسمانى كورپى عەفانى ~~عەبدوللاھى~~ : ئەو بوو نقيسار بۇ نەھشەلى كورپى مالكى ۋائىلى نقيساي.

۳۱- عومەرى كورپى خەتابى ~~عەبدوللاھى~~ : د (عيون الأثر) دا بەھسى ۋى كرىيە.

۳۲- عەمرى كورپى عاسى ~~عەبدوللاھى~~ : د (عيون الأثر) دا بەھسى ۋى كرىيە.

۳۳- عەلىيى كورپى ئەبى تالبى ~~عەبدوللاھى~~ : ئەو بوو يى نقيسار بۇ نەعيمى كورپى ئەوسى دارى، ۋ بۇ ھوسەينى كورپى ئەوسى ئەسلەمى نقيساي.

۳۴- عەلانی کورپۆ ھەزرەمی ~~خەزەمی~~: ئەو بوو یی نقیسار بۆ بەنی
مەعن یین تائی، و بۆ بەنی شەنخ ژ جوھەینە، و بۆ ئەسلەم ژ
خوزاعە نقیسای.

۳۵- محەمەد کورپۆ مەسلەمەیی ئەنساری ~~خەزەمی~~: ئەو بوو یی
نقیسار بۆ میھرییی کورپۆ ئەلئەبیەزی نقیسای.

۳۶- موعاوییەیی کورپۆ ئەبو سوفیانی ~~خەزەمی~~: ئەو بوو یی
نقیسار بۆ عویەینەیی کورپۆ حیسنی و ئەقرەعی کورپۆ
حابسی نقیسای، و بۆ ئەلئەقیال ژ ھەزرەمەوتی، و بۆ بیلالی
کورپۆ ئەلحاریسی، و بۆ عەتبەیی کورپۆ فەرەدی.

۳۷- موعاوییی کورپۆ ئەبی فاتیمەیی دەوسی ~~خەزەمی~~: عومەری
کورپۆ شەببەیی بەحسی وی کرییە ژ وان یین بۆ پیغەمبەری
~~نقیسان~~ نقیسان کری.

۳۸- موغیرە کورپۆ شوعبەیی ~~خەزەمی~~: ئەو بوو یی نقیسار بۆ
ئوسقوفین نەجرانی، و بۆ بەنی قینان کورپۆ سەعلەبەیی، و بۆ
یەزیدی کورپۆ ئەلوھەججەلی، و بۆ عامری کورپۆ
ئەلئەسوھدی، و بۆ بەنی جوھین ژ تائییان نقیسای.

قاسدین پیغمبەری ﷺ بۇ پاشایان

ئەوژى چل و ھەشت قاسدن^(۱):

- ۱- ئەقرەمى كورپى عەبدوللاھى حىمىيەرى ﷺ بۇ زى مرران.
- ۲- ئوبەيى كورپى كەبى ﷺ بۇ سەعدى ھوزەيم.
- ۳- جەريرى كورپى عەبدوللاھى بەجەلى ﷺ بۇ زىلكولاعى كورپى ناكورى.
- ۴- حاتىبى كورپى بەيى بەلتەعەي ﷺ بۇ مقەوقەسى پاشايى ئەسكەندەريە.
- ۵- ھەسسانى كورپى سەلەمەي ﷺ دگەل دوحىيە بۇ ھىرەقلى پاشايى رۆمى.
- ۶- ھارىسى كورپى عەومەيرى ئەزدى ﷺ بۇ واليى بوسرايى.
- ۷- ھورەيسى كورپى زەيەد ئەلخەيرى ﷺ بۇ يوحەننەيى كورپى روئىيەيى ئەيلى.

(۱) (۱ - ۴۸) الطبقات (۱/ ۲۲۲، ۲۵۲) سبل الھدى (۱۱/ ۳۴۴، ۳۷۴) و ئەز نەشيام رېزبەنديا وان دورست بکەم ژ لايى دهميفه ژ بەر نەزانيا ميژوويا گەلەك ژ وان فيجا من ل دويف پيتيب ئەليف بيتكان رېزبەندى بۇ کر..

۸- حەرمەلەيى كورۇ حورەيسى ~~بۇ يۈرۈش~~ بۇ يۈرۈشەنەيى كورۇ
روئيەيى ئەيلى.

۹- خالدى كورۇ دەلىدى ~~بۇ ئۆكەيدەر~~ پاشايى دومەيى.

۱۰- ھەرودەسا خالدى كورۇ دەلىدى ~~بۇ چاريسى~~ كورۇ
كەعبى.

۱۱- دوحىيەيى كورۇ خەلىفەيى كەلبى ~~بۇ ھىرەقلى~~ پاشايى
رۆمى.

۱۲- رىفاعەيى كورۇ زەيدى زەببى ~~بۇ مللەتى~~ وى.

۱۳- زىيادى كورۇ ھەزەلەيى ~~بۇ قەيسى~~ كورۇ عاسمى و
زوبەرقانى كورۇ بەدرى.

۱۴- سەلىتى كورۇ غەمرى عامرى ~~بۇ ھەوزە~~ كورۇ
عەلىيى ھەنەفى.

۱۵- غەمرى كورۇ ئومەييەيى زەمرى ~~بۇ موسەيلەمەيى~~
درەوين.

۱۶- سائىبى كورۇ عەوامى ~~بۇ موسەيلەمەيى~~ درەوين.

۱۷- شوجاعى كورۇ دەھبى ئەسەدى ~~بۇ چارسى~~ كورۇ
ئەبى شەمىرى غەسسانى پاشايى بەلقانى.

۱۸- سودی کورپ عەجلانی ئەبو ئومامەیی باھلی ~~سۆز~~ بۆ
مللەتی وی.

۱۹- سودی کورپ عەجلانی ئەبو ئەمامەیی باھلی ~~سۆز~~ بۆ
جیبیللە کورپ ئەیهەمی.

۲۰- سەلسەل کورپ شورحەبیلی ~~سۆز~~ بۆ سەفوانی کورپ
ئومەییە.

۲۱- زیرار کورپ ئەزودری ئەسەدی ~~سۆز~~ بۆ ئەئەسودەدی و
تولەیحە.

۲۲- زیرار کورپ ئەزودری ئەسەدی ~~سۆز~~ بۆ عەوفی زەرقانی.

۲۳- زەبیان کورپ مەرسەدی ~~سۆز~~ بۆ بەنی بەکر کورپ وائیلی.

۲۴- عەبدوللاهی کورپ حوزافە ~~سۆز~~ بۆ کیسرای.

۲۵- عەبدوللاهی کورپ بودەیلی کورپ وەرقائی خوزاعی ~~سۆز~~
بۆ یەمەنی.

۲۶- عەبدوللاهی کورپ قەیسە ئەبو مووسایی ئەشعەری ~~سۆز~~
بۆ یەمەنی.

۲۷- عەبدوللاهی کورپ عەوسەجەیی عورەنی ~~سۆز~~ بۆ
سەمعانی کورپ عەمری.

- ۲۸- عەبدولرەحمانى كۆرۈپ بۇدەيلى كۆرۈپ ۋەرقائى خوزاعى
~~چۆشكەن~~ بۇ يەمەنى.
- ۲۹- ئەبو ھورەيرە عەبدولرەحمانى كۆرۈپ سەخرى ~~چۆشكەن~~ بۇ
 بەحرەينى.
- ۳۰- عوبەيدوللاھى كۆرۈپ عەبدولخالقى ~~چۆشكەن~~ بۇ سەرداچۆيى
 رۇمى.
- ۳۱- عەلانى كۆرۈپ ھەزرىمى ~~چۆشكەن~~ بۇ مونزى كۆرۈپ ساۋى
 پاشايى يەمەنى.
- ۳۲- عەمرى كۆرۈپ عاسى ~~چۆشكەن~~ بۇ جەيفەرى كۆرۈپ جولەندى
 پاشايى عومانى.
- ۳۳- عەمرى كۆرۈپ ئومەييەيى زەمرى ~~چۆشكەن~~ بۇ نەجاشيى
 پاشايى ھەبەشى.
- ۳۴- عەمرى كۆرۈپ ھەزمى ~~چۆشكەن~~ بۇ يەمەنى.
- ۳۵- عوقبەيى كۆرۈپ عەمرى ~~چۆشكەن~~ بۇ سەنئانى.
- ۳۶- عەياشى كۆرۈپ ئەبى رەببىعەيى ~~چۆشكەن~~ بۇ يەمەنى.
- ۳۷- فوراتى كۆرۈپ ھەيانى ~~چۆشكەن~~ بۇ سومامەيى كۆرۈپ ئاسالى.
- ۳۸- قودامەيى كۆرۈپ مەزەۋنى ~~چۆشكەن~~ بۇ مونزى كۆرۈپ ساۋى
 پاشايى بەحرەينى.

- ۳۹- قەيسى كورپى نەمەتى ~~بۇ قەيسى كورپى~~ عەمرى.
- ۴۰- موعازى كورپى جەبەلى ~~بۇ يەمەنى~~.
- ۴۱- مالكى كورپى مورارەدى ~~بۇ يەمەنى~~.
- ۴۲- مالكى كورپى عوقبەدى ~~بۇ يەمەنى~~.
- ۴۳- موهاجر كورپى ئومەييەدى ~~بۇ حارىسى كورپى كولالى~~
 حىمىيەرى.
- ۴۴- نومەيرى كورپى خەرەشەدى ~~بۇ سەقىف~~.
- ۴۵- نوغەيمى كورپى مەسعوودى ئەشجەدى ~~بۇ ئىبن~~
 زىللىحيە.
- ۴۶- واسىلەينى كورپى ئەسقىدى ~~بۇ ئوكەيدەرى پاشايى~~
 دومەينى.
- ۴۷- وەبەرى كورپى يوحەننەسى ئەزدى ~~بۇ دازەوئەيى~~.
- ۴۸- ئەلوەلىدى كورپى بەحرى جورەمى ~~بۇ ئەقىالين~~
 يەمەنى.

ئەو شاندېن ھاتىنە دەف پېغەمبەرى ﷺ

ئەوژى سەد و چار شاندن^(۱) :

- ۱- شاندې موزەينە ل ھەيقا رەجەبى سالا پېنجى ژ مشەختبوونى.
- ۲- شاندې ئەشجەع ل سالا پېنجى ژ مشەختبوونى.
- ۳- شاندې جوزام بەرى سالا ھەفتى ژ مشەختبوونى.
- ۴- شاندې ئەشەرييان ل ھەيقا موھەررەمى سالا ھەفتى ژ مشەختبوونى.
- ۵- شاندې دەوس ل سالا ھەفتى ژ مشەختبوونى.
- ۶- شاندې بەنى سەعلەبە ل سالا ھەشتى ژ مشەختبوونى.
- ۷- شاندې سولەيم ل سالا ھەشتى ژ مشەختبوونى.
- ۸- شاندې رەبيعە عەبدولقەيس ل سالا ھەشتى ژ مشەختبوونى.
- ۹- شاندې سوداء ل سالا ھەشتى ژ مشەختبوونى.
- ۱۰- شاندې سومالە و ئەلجوددان ل سالا ھەشتى ژ مشەختبوونى.

(۱) راجع الطبقات (۱/ ۲۵۲ - ۳۰۹)، سبل الھدى والرشاد في سيرة خير العباد (۶/ ۳۸۶ - ۶۷۹).

تېبىنى: پىشتى شاندې پېنجى و ئىككى ئەز نەشيام رېزبەندىيا وان ل دويىف دەمى بکەم ژ بەر نەزانينا مېژوويا ھاتنا وان بۇ دەف پېغەمبەرى.

- ۱۱- شاندی باهیلہ ل سالا ههشتی ژ مشهختبوونی.
- ۱۲- شاندی ئەسەد ل هەیفە موحەررەمی ل سالا نەهی ژ مشهختبوونی.
- ۱۳- شاندی عوزرە ل هەیفە سەفەرئ ل سالا نەهی ژ مشهختبوونی.
- ۱۴- شاندی بەللی ل هەیفە رەبیعا ئیکی ل سالا نەهی ژ مشهختبوونی.
- ۱۵- شاندی یوحەننەیی کورێ روئیە ی ل هەیفە رەجەبی ل سالا نەهی ژ مشهختبوونی.
- ۱۶- شاندی جەرباء و ئەزروح ل هەیفە رەجەبی ل سالا نەهی ژ مشهختبوونی.
- ۱۷- شاندی عورودیی کورێ مەسعوودی سەقەفی بەری هەیفە رەمەزانی ل سالا نەهی ژ مشهختبوونی.
- ۱۸- شاندی سەقیف ل هەیفە رەمەزانی ل سالا نەهی ژ مشهختبوونی.
- ۱۹- شاندی پاشایین حیمیهەر ل هەیفە رەمەزانی ل سالا نەهی ژ مشهختبوونی.

- ۲۰- شاندئ زیمامی کورئ سهعله بهی ل سالا نههی ژ
مشهختبوونی.
- ۲۱- شاندئ دارییان ژ لهخم ل سالا نههی ژ مشهختبوونی.
- ۲۲- شاندئ بههراء ل سالا نههی ژ مشهختبوونی.
- ۲۳- شاندئ بهنی ئهلبهککاء ل سالا نههی ژ مشهختبوونی.
- ۲۴- شاندئ بهنی فهزاره ل سالا نههی ژ مشهختبوونی.
- ۲۵- شاندئ سهعله به کورئ مونقیزی ل سالا نههی ژ
مشهختبوونی.
- ۲۶- شاندئ سهعدی هوزدیم ل سالا نههی ژ مشهختبوونی.
- ۲۷- شاندئ مورره ل سالا نههی ژ مشهختبوونی.
- ۲۸- شاندئ کیلاب ل ههیقا موحه ررهمی ل سالا نههی ژ
مشهختبوونی.
- ۲۹- شاندئ کینانه ل سالا نههی ژ مشهختبوونی.
- ۳۰- شاندئ توجهیب ل سالا نههی ژ مشهختبوونی.
- ۳۱- شاندئ حاریسی کورئ کهعبی ل ههیقا رهبعیا ئیکی ل سالا
دههی ژ مشهختبوونی.
- ۳۲- شاندئ عهیدی کورئ حاته می ل ههیقا شهعبانی ل سالا
دههی ژ مشهختبوونی.

۳۳- شاندى خەولان ل ھەيڤا شەعبانى ل سالا دەھى ژ
مشەختبوونى.

۳۴- شاندى غاميد ل ھەيڤا رەمەزانى ل سالا دەھى ژ
مشەختبوونى.

۳۵- شاندى غەسسان ل ھەيڤا رەمەزانى ل سالا دەھى ژ
مشەختبوونى.

۳۶- شاندى جەريرى بەجەلى ل ھەيڤا رەمەزانى ل سالا دەھى ژ
مشەختبوونى.

۳۷- شاندى سەلامان ل ھەيڤا شەوالى ل سالا دەھى ژ
مشەختبوونى.

۳۸- شاندى ئەزد ل سالا دەھى ژ مشەختبوونى.

۳۹- شاندى زەبید ل سالا دەھى ژ مشەختبوونى.

۴۰- شاندى فەرودەيى كورپى موسەيىكى ل سالا دەھى ژ
مشەختبوونى.

۴۱- شاندى عەبدولقەيس بو جارا دووى ل سالا دەھى ژ
مشەختبوونى.

۴۲- شاندى بەنى حەنەيفە ل سالا دەھى ژ مشەختبوونى.

۴۳- شاندى تەيى ل سالا دەھى ژ مشەختبوونى.

- ۴۴- شاندی کینده ل سالا دهی ژ مشه ختبوونی.
- ۴۵- شاندی موخاریب ل سالا دهی ژ مشه ختبوونی.
- ۴۶- شاندی ره‌هاوییان ل سالا دهی ژ مشه ختبوونی.
- ۴۷- شاندی عه‌بس ل سالا دهی ژ مشه ختبوونی.
- ۴۸- شاندی ئە‌لسدیف ل سالا دهی ژ مشه ختبوونی.
- ۴۹- شاندی ریعیه‌یی سوحه‌یمی ل سالا دهی ژ مشه ختبوونی.
- ۵۰- شاندی قوشه‌یری کورێ که‌عی ل سالا دهی ژ مشه ختبوونی.
- ۵۱- شاندی ئە‌لنه‌خه‌ع ل هه‌یقا موحه‌رره‌می ل سالا یازدی ژ مشه ختبوونی.
- ۵۲- شاندی ئە‌بی روزه‌ین له‌قیتی کورێ عامرێ عوقه‌یلی.
- ۵۳- شاندی ئە‌بی سوفره‌.
- ۵۴- شاندی ئە‌حه‌سه‌.
- ۵۵- شاندی ئە‌زد عومان.
- ۵۶- شاندی ئە‌زد شنوئه‌.
- ۵۷- شاندی ئە‌سه‌له‌م.
- ۵۸- شاندی ئوسه‌یدی کورێ ئە‌بی ئوناسی.
- ۵۹- شاندی ئە‌عشایی کورێ مازنی.
- ۶۰- شاندی نیاد.

٦١- شاندئ به كرى كورئ وائىلى.

٦٢- شاندئ بارىق.

٦٣- شاندئ بهنى سوحهيم.

٦٤- شاندئ بهنى سه دؤس.

٦٥- شاندئ بهنى عهبدئ كورئ عهدى.

٦٦- شاندئ بهنى عوزره.

٦٧- شاندئ بهنى كهلب.

٦٨- شاندئ ته غليب.

٦٩- شاندئ ته ميم.

٧٠- شاندئ ئه لجارؤدى كورئ ئه لوعه للا و سه له مه يئ كورئ

عيازى.

٧١- شاندئ جه عده.

٧٢- شاندئ جوعفى.

٧٣- شاندئ جه رم.

٧٤- شاندئ جوهه ينه.

٧٥- شاندئ ئه جنه يان.

٧٦- شاندئ جه يشان.

٧٧- شاندئ ئحارىسى كورئ حه سسانى.

- ۷۸- شاندی ئەلجەججاج كورپى عىلاتى سوللەمى.
- ۷۹- شاندى حەزردەمەوت.
- ۸۰- شاندى حەكەمى كورپى حەزنى كولەفى.
- ۸۱- شاندى خەسەم.
- ۸۲- شاندى خوشەين.
- ۸۳- شاندى خوفافى كورپى نەزلەى.
- ۸۴- شاندى زوبابى كورپى حارىسى.
- ۸۵- شاندى روئاسى كورپى كيلاىى.
- ۸۶- شاندى سەعدى ئەلەشیرە.
- ۸۷- شاندى شەيبان.
- ۸۸- شاندى تارقى كورپى عەبدوللاھى.
- ۸۹- شاندى عامرى كورپى سەسەعەى.
- ۹۰- شاندى عەبس.
- ۹۱- شاندى عوقەيلى كورپى كەعبى.
- ۹۲- شاندى عەنەزە.
- ۹۳- شاندى عەنس.
- ۹۴- شاندى غافىق.
- ۹۵- شاندى فەيسى كورپى عاسىمى.

۹۶- شاندی کھلب.

۹۷- شاندی موغاوییهی کورپ حهیدهی.

۹۸- شاندی مههره.

۹۹- شاندی نافع کورپ زهیدی حیمیهری.

۱۰۰- شاندی نهجران.

۱۰۱- شاندی هیلالی کورپ عامری.

۱۰۲- شاندی ههمه دان.

۱۰۳- شاندی وائیلی کورپ حیجری.

۱۰۴- شاندی واسیلهی کورپ نه سقهعی.

بانگدەرین پیغەمبەرئى خودى ﷺ

ئەۋزى چارن:

۱- بىلالى كورئ رەباحى ﷺ: ئەو ئىكەمىن كەس بوو بانگ بو
پيغەمبەرئى خودى ﷺ داي، ئەبو بەكر ئەلسەددىق ئەو كرى،
و ئازاكر، قىجا ما دگەل پيغەمبەرئى خودى ﷺ، و دگەل وى ل
هەمى ديمەنان يى ئامادەبوو، ل سالا بىستى مشەختى ل شامى
ودغەركر^(۱).

۲- عەمرى كورئ ئوم مەكتومى ﷺ: ئەوى بو پيغەمبەرئى
خودى ﷺ بانگ ددا ل مەدىنى، و ئەو ژ مشەختبووين
ئىككىيە، ل دوپماهييا خىلافەتا عومەرى ﷺ وودغەركر^(۲).

۳- سەعدى كورئ عائىزى ئەلقەرر ﷺ: پيغەمبەرئى خودى
ﷺ ئەو كرە بانگدەر ل قوبائى، دەمى پيغەمبەرئى خودى ﷺ
ودغەركرى، و بىلالى بانگدان هىلاى، ئەبو بەكرى ﷺ ئەو

(۱) الإصابة (۱/ ۲۷۳).

(۲) معجم الصحابة لابن قانع (۷۰۵) زاد المعاد (۱/ ۹۶) الإصابة (۵۷۵۹).

فہ گواستہ مزگہ فتا پیغہ مبرئ خودی ﷺ، ل سالا حہفتی و
چارئ مشہختی ودغہرکر^(۱).

۴- ئەو مەحزۇرە ﷺ: ئەو ئەوسئ کورئ میعیہرییہ ئەوی
بانگ فہدگیړا بو وان یین دەنگئ بانگہ نہدگہہشتئ، ل سالا
پینجی و نہہئ مشہختی ل مەکہہئ ودغہرکر^(۲).

(۱) تہذیب الکمال (۱۰/ ۲۷۵ / ۲۲۱۳) التقریب (۲۲۴۲).

(۲) تہذیب الکمال (۲۴/ ۷۶۰۲ / ۲۵۶) التقریب (۸۳۴۱).

دهيکين موسلمانان (خودی ژوان رازی بیت)

ئەوژی یازدەنە:

۱- خەدیجا کچا خوەیلدی ﷺ: پیغەمبەرئ خودی ﷺ
هەفرینی دگەل پیکئینا بەری ببیتە پیغەمبەر دەمی ژیی وی
بیست و پینج سال، و ژیی وی چل سال بوون، هیشتا
پیغەمبەر یی ساخ ئەوی وەغەرکر ل سالا دەمی ژ ھنارتنا وی
وہک پیغەمبەر^(۱).

۲- عائیشا کچا ئەبو بەکرئ سەددیق ﷺ: ل ھەیفە شەوائی ل
سالا دەمی ژ پیغەمبەرینیی بو خو خواست، و ل ھەیفە
شەوائی ل سالا ئیکئ مشەختی فەگواست، و دەمی پیغەمبەر
ﷺ مری ژیی وی ھەژدە سال بوون، و ئەوی پشتی مرنا وی
ل ھەیفە رەمەزانئ ل سالا پینجی و ھەفتی مشەختی
وہغەرکر^(۲).

(۱) تاریخ الطبری (۱/ ۵۲۱)، الإصابة (۳۳۳).

(۲) مسند أحمد (۶/ ۲۱۰) ب سەنەدەکی دورست، صحیح البخاری (۵۱۳۴)، مسلم (۱۴۲۳)،
البدایة (۳/ ۱۴۲)، الإصابة (۷۰۱)، التقريب (۸۶۳۲).

۳- سودهيا کچا زدمعهی : پیغهمبهري خودی ههڤزینی دگهل پیکئینا ل هه یفا شهوالی ل سالا دهی ژ پیغهمبهري نیی، پشتی وهغه رکنا خه دیجایی ، ئهوی ل سالا پینجی و پینجی مشهختی وهغه رک (۱).

۴- هه فسا کچا عومهري (خودی ژ وان رازی بیت): پیغهمبهري ههڤزینی دگهل پیکئینا ل هه یفا شهعبانی ل سالا سیی مشهختی، ل سالا چل و پینجی مشهختی وهغه رک (۲).

۵- زهینه با کچا خوزیمه ی ئوم ئهله ساکین : پیغهمبهري ههڤزینی دگهل پیکئینا ل هه یفا رهمه زانی ل سالا سیی مشهختی، و پشتی ههڤزینی چهند هه یفه کان وهغه رک فیجا پیغهمبهري نقیژ ل سهر کر و فهشارت (۳).

(۱) مسند أحمد (۶/ ۲۱۰) ب سنده دکی باش، صحیح سیره ابن هشام (۴۷۳)، الإصابة (۶۰۲)، التقریب (۸۱۲).

(۲) الطبقات (۱۰/ ۸۰)، خلاصة سیره سید البشر لمحّب الدین الطبری (۱/ ۵۹۲)، الإصابة (۲۹۴)، شذرات الذهب (۱/ ۱۷).

(۳) الطبقات (۱۰/ ۱۱۲)، خلاصة سیره سید البشر (۱/ ۶۸۱)، الإصابة (۴۷۷)، شذرات الذهب (۱/ ۱۷).

٦- زهینه‌با کچا جه حشی ﷺ: پیغه‌مبه‌ری ﷺ هه‌فژینی دگهل
 پیکئینا ل سالا سیی مشه‌ختی ل دویف بۆچوونا دورستر، و ل
 سالا بیستی مشه‌ختی وده‌رکر^(١).

٧- ئوم سه‌له‌مه هیندا کچا ئه‌بی ئومه‌یه‌ی ﷺ: پیغه‌مبه‌ری
 ﷺ هه‌فژینی دگهل پیکئینا ل هه‌یفا شه‌والی ل سالا چاری
 مشه‌ختی، و ل سالا شیست و دووی مشه‌ختی وده‌رکر، و ئه‌و
 دوماهیك ده‌یکا موسلمانان بوو وده‌رکر^(٢).

٨- جوهرییا کچا حاریسی ﷺ: پیغه‌مبه‌ری ﷺ هه‌فژینی
 دگهل پیکئینا ل سالا پینجی مشه‌ختی، و ل سالا پینجیی
 مشه‌ختی وده‌رکر^(٣).

٩- ئوم حه‌بیه کچا ئه‌بو سوفیانی (خودی ژ وان رازی بیت):
 پیغه‌مبه‌ری ﷺ هه‌فژینی دگهل پیکئینا ل سالا حه‌فتی

(١) مغازی الذهبي (١٦٤)، البداية (٤ / ١٦٣)، الإصابة (٤٦٨)، التقريب (٨٥٩٤)، ومنهم من قال تزوجها سنة ٥ هـ وهو ضعيف.

(٢) الطبقات (١٠ / ٨٤ / ٤٩٦٠)، تاريخ الطبري (٢ / ٨٨)، سير أعلام النبلاء (٢ / ٢٠١)، الإصابة (١٣٠٤)، التقريب (٨٦٩٤).

(٣) الطبقات (١٠ / ١١٣)، صحيح البخاري (٤١٣٨)، سير أعلام النبلاء (٢ / ٢٦١)، الإصابة (٢٥٠)، التقريب (٨٥٥٤).

مشهختی و ئەو ل حەبەشی بوو، و ل سالا چل و چاری
مشهختی وەغەرکر^(۱).

۱۰- سەفیا کچا حویەیی ﷺ: ئەو ژ دویندەها پیغەمبەری
خودی هارۆنی کورێ عیمرانیه (سلافل سەر بن)،
پیغەمبەری ﷺ هەفرینی دگەل پیکئینا ل سالا حەفتی
مشهختی، و ل سالا پینجیی مشهختی وەغەرکر ل دویف
بوچوونا دورستر^(۲).

۱۱- مەیمۆنەیا کچا حاریسی ﷺ: پیغەمبەری خودی ﷺ
هەفرینی دگەل پیکئینا ل هەیفای زیلقیعدە ل سالا حەفتی
مشهختی، و ل سالا پینجی و ئیکێ مشهختی وەغەرکر^(۳).

(۱) الطبقات (۹۴ / ۱۰)، البداية (۱۶۱ / ۴)، الإصابة (۴۳۲)، شذرات (۲۱ / ۱).

(۲) الطبقات (۹۶۵ / ۱۱۶ / ۱۰)، صحيح البخاري (۴۲۰۰)، صحيح مسلم (۸۴ / ۸۵ / ۱۳۶۵)،
البداية (۲۲۰ / ۴).

(۳) الطبقات (۴۹۶۷ / ۱۲۸ / ۱۰)، تاريخ الطبري (۲ / ۲۱۲)، الكامل (۲ / ۱۰۷)، سير أعلام
النبلاء (۲ / ۲۳۸)، زاد المعاد (۳ / ۳۲۷).

جاریہ یٰن پیغہ مبهری ﷺ

وی دوو جاریہ هه بوون:

۱- ریحانه یا کچا زهیدی کوری عه مری ﷺ: ژ ئیخسیرین بهنی قورهیزه بوو، موسلمان بوو، پیغہ مبهری خودی ﷺ کره جاریه یا خو ل هه یفا مه حه رهمی ل سالا شهشی مشهختی، و پشتی زقرینا وان ژ حه جا خاتر خواستنی ل سالا دهی مشهختی وهغه رکړ^(۱).

۲- ماریا یا قیبتی ﷺ، پاشایی نه سکه ندهریی موقه وقه سی بو وی کره دیاری، موسلمان بوو، پیغہ مبهری خودی ﷺ کره جاریه یا خو ل سالا حهفتی مشهختی، و ئبیراهیم (سلاف ل سهر بن) ژئ بوو، و ل سالا شازدی مشهختی وهغه رکړ^(۲).

(۱) الطبقات (۱۰/ ۱۲۵)، الإصابة (۴۴۴)، البداية (۶/ ۲۸).

(۲) البداية (۶/ ۳۶)، الإصابة (۹۸۱)، سبل الهدی (۱۱/ ۳۱۹).

عه یالین پیغه بهری

ئه وژی چهفتن^(۱):

۱- زهینهب، و روقه ییا، و ئوم کولسوم، و فاتیما، و ئهلقاسم، و

عهبدوللا، و ئیبراهیم، سلافل سهر وان بن.

۲- ههمی عه یالین وی ژ خه دیجایی بوون ~~و~~، ژ بلی

ئیبراهیمی ئه و ژ ماریا یا قیبتی بوو ~~و~~، و ئه وی ل هه یفا

ره بیعا ئیکئی ل سالا دهه ی مشه ختی وه غهرکر، و ژییی وی

هه ژده هه یف بوون.

۳- ههمی عه یالین وی بهری وی ~~و~~ وه غهرکر ژ بلی فاتیما یی

~~و~~، پشتی وی شهش هه یفان ما، و ل هه یفا رهمه زانی ل سالا

یازدی مشه ختی وه غهرکر، و ژییی وی بیست و نه ه سال بوون.

(۱) (۱، ۲، ۳) الطبقات (۱۰/ ۲۰ - ۳۹)، البدایة (۶/ ۳۰)، زاد المعاد (۱/ ۷۷)، سبل الهدی (۱۱)

مام و مه تین پیغه مبهری

۱- مامین وی یازدهنه، نهوژی نهفهنه:

حه مزه، و نهلهه بباس، و نهو تالب، و نهبو لهههه، و نهلزوبهیر،
و عهبدولکهعب، و نهلوقهووم، و زیرار، و قوسهه، و نهلوغیره،
و نهلغهیداق ... و کهس ژ وان موسلمان نهبوون ژ بلی
حه مزه و نهلهه بباسی (خودی ژ وان رازی بیت)^(۱).

۲- مه تین وی شهشن، نهوژی نهفهنه: سهفیا، و عاتیکا، و بهرره،
و نهروا، و ئومهیمه، و ئوم حهکیما نهلبهیزاء، یی ژ وان
موسلمان بووین: سهفیا بوو، و جودایی یا هه ل سهر
موسلمانبوونا عاتیکایی و نهروایی.

سوپاس بوّ خودی ب دویماهی هات

(۱) (۱، ۲) زاد المعاد (۱/ ۷۸)، سبل الهدی (۱۵/ ۸۲).